

Speciaal centraal

*een institutioneel onderzoek naar het deelbeleidsterrein
speciaal onderwijs
periode 1950-1996*

PROJECT INVOERING VERKORTING OVERBRENGINGSTERMIJN

Voor u ligt het rapport waarin de uitkomsten van een onderzoek, gehouden in het kader van het Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT), zijn weergegeven. PIVOT is een project-organisatie die in mei 1991 door de Algemene Rijksarchivaris in het leven is geroepen. De aanleiding daarvoor vormde de (voorgenomen) verkorting van de overbrengingstermijn conform de nieuwe Archiefwet van vijftig naar twintig jaar. Vanuit het oogpunt van democratisering van het openbaar bestuur moet deze termijnverkorting positief worden beoordeeld. Immers, eerder overgedragen archieven worden ook eerder volledig toegankelijk voor het publiek. Voor de Rijksarchiefdienst betekent deze termijnverkorting echter dat, wanneer er geen maatregelen worden genomen, zij overstroomd wordt met archiefmateriaal. De neerslag van dertig jaar overheids-handelen zou bij de invoering van de nieuwe wet in een korte periode moeten worden overgebracht naar de depots van de archiefdiensten. Voor de centrale rijksorganen wordt de omvang van deze stroom van gegevensbestanden geschat op ongeveer 600 strekkende kilometer over de periode 1943-1973 en over de periode 1973-1990 op nog eens eenzelfde hoeveelheid. Omdat een dergelijke hoeveelheid archiefmateriaal niet beheersbaar, noch hanteerbaar is en de opslag ervan te kostbaar, heeft de Rijksarchiefdienst in het kader van PIVOT tezamen met de verschillende Hoge Colleges van Staat en de ministeries maatregelen getroffen om deze vloed te kanaliseren.

Bij het uitvoeren van deze inhaaloperatie moesten reeds bestaande problemen bij de archiefzorg van de rijksoverheid in versneld tempo worden opgelost. Onder de Archiefwet 1962 zijn grote achterstanden ontstaan in het selecteren van naoorlogs archiefmateriaal en in het overbrengen van archief van vóór 1940 naar de Rijksarchiefdienst. In inspectierapporten van de Rijksarchiefdienst werd daar al op gewezen, maar door het rapport 'Archiefbeheer en -behoud bij het Rijk' dat de Algemene Rekenkamer in 1988 uitbracht, is dit probleem pas in zijn volle omvang tot politiek Den Haag doorgedrongen.

PIVOT is mogelijk geworden door de inzet van extra financiële middelen die de minister van WVC in 1991 heeft toegezegd: fl. 17 miljoen over een periode van tien jaar (de looptijd van het project). Daarnaast zetten de ministeries en de Hoge Colleges van Staat, verantwoordelijk voor selectie en overdracht van hun archieven, elk eigen middelen in om deze operatie mogelijk te maken. Afspraken daarover zijn vastgelegd in convenanten die de verschillende secretarissen-generaal of vertegenwoordigers van de Hoge Colleges van Staat met de Algemene Rijksarchivaris hebben gesloten.

1. De uitgangspunten van PIVOT

Om de hierboven beschreven papiervloed op een verantwoorde manier te kunnen beperken heeft PIVOT een nieuw selectie-instrument ontworpen. De traditionele selectiemethoden zijn voor een operatie van deze omvang niet toereikend: zij zijn te arbeidsintensief en dus te kostbaar waarbij de basis van de gevoerde selectie niet altijd duidelijk is geformuleerd. Bij de traditionele selectie worden als criteria gebruikt: de inhoudelijke of informatieve waarde van documenten en de plaats die zij innemen in het geheel van een dossier, een archief of verzameling archieven. Aangezien men bij die manier van selecteren geen model hanteert waarmee men de context van de gegevens in kaart kan brengen, kan men aan de gegevens op zich moeilijk een waarde toekennen. De functie van de gegevens is in dat geval niet te achterhalen. Het gevolg hiervan is een subjectieve selectie omdat iedereen die selecteert een eigen interpretatie aan de gegevens geeft.

PIVOT gaat ervan uit dat de selectie moet worden uitgevoerd vanuit het gezichtspunt van het overheidsorgaan of de organen die deze documenten in het kader van hun taak en het daaruit voortvloeiende handelen hebben ontvangen of geproduceerd: niet de informatiewaarde van documenten maar de waardebepaling van handelingen van overheidsorganen staat centraal. Met de gegevensbestanden die naar de Rijksarchiefdienst worden overgebracht moet het handelen van de overheid in relatie tot haar omgeving op hoofdlijnen te reconstrueren zijn. Daarbij wil PIVOT met het resultaat van de selectie op basis van deze doelstelling bronnen voor de kennis van en het inzicht in de Nederlandse samenleving (en cultuur) veiligstellen voor blijvende bewaring.

De methode om dit te bereiken is de methode institutioneel onderzoek van PIVOT. Deze methode is in de afgelopen jaren ontwikkeld aan de hand van praktijkervaringen en nieuwe, theoretische inzichten uit binnen- en buitenland. Via wet- en regelgeving en andere bestuurlijk-organisatorische bronnen wordt nagegaan welke handelingen overheidsorganen verrichten. Op basis van de handelingen kan achterhaald worden welke neerslag er in principe zou *moeten* zijn. Met andere woorden, de selectie zal niet meer plaatsvinden op basis van het archiefstuk zelf, maar op basis van de handeling. Handelingen worden gewaardeerd in het kader van de context.

Uiteindelijk zal PIVOT de overbrenging van het geselecteerde materiaal naar de depots van de Rijksarchiefdienst begeleiden. De rijksorganen zijn zelf verantwoordelijk voor de fysieke selectie en bewerking die de archieven en andere gegevensbestanden moeten ondergaan om ze geschikt te maken voor overdracht. Desgewenst zal PIVOT hen daarbij adviseren. Richtsnoer voor de bewerking na het institutioneel onderzoek en de institutionele selectie vormen de door de Permanente Commissie Documentaire Informatievoorziening (PCDIN) in september 1991 aanvaarde 'Normen voor goede en geordende staat' (zie hiervoor ook de PIVOT-brochure 'Om de kwaliteit van het behoud: normen 'goede en geordende staat' (Rijksarchiefdienst/PIVOT, 's-Gravenhage 1993).

2. Het institutioneel onderzoek

Om het voor de selectie noodzakelijke inzicht te krijgen in het handelen van de overheidsorganen is PIVOT institutionele onderzoeken gestart bij de verschillende ministeries. De onderzoekers worden door PIVOT zelf en door de verschillende ministeries ingezet. Zij nemen gezamenlijk ongeveer 130 onderzoeksgebieden of beleidsterreinen voor hun rekening. Per beleidsterrein beschrijft de onderzoeker de historische ontwikkeling van dat beleidsterrein als context van de handelingen die er sinds 1940 zijn verricht. De onderzoeksperiode verschilt per beleidsterrein, maar bestrijkt in het algemeen de periode 1940 tot heden.

Uitgangspunt bij de onderzoeken vormt de Methode van Institutioneel Onderzoek (MIO), neergelegd in de brochure 'Handelend optreden' (PIVOT-brochure, 's-Gravenhage 1994). De resultaten van een institutioneel onderzoek worden beschreven in een Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO). Een RIO is de contextbeschrijving van een beleidsterrein waarop overheidsorganen handelend optreden en omvat:

1. een historische schets van het beleidsterrein waarop het onderzoek betrekking heeft, inclusief:

- de doelstellingen van de overheid op het beleidsterrein;
- de overheidsorganen en overige actoren;
- de onderlinge relaties tussen de actoren;
- de beleidsinstrumenten;
- een beschrijving van het taakgebied waartoe het beleidsterrein behoort.

2. een overzicht van de handelingen die overheidsorganen verrichten of hebben verricht, inclusief:

- de looptijd van elke handeling (begin- en einddatum);
- de grondslag (bron) van elke handeling;
- het produkt van de handeling (indien bekend).

Zo mogelijk worden de handelingen thematisch of procedureel geordend, waardoor men de handelingen in hun context kan zien.

Een belangrijk begrip in het institutioneel onderzoek vormt de 'handeling'. Een handeling is een complex van activiteiten, gericht op het totstandbrengen van een produkt, dat een actor verricht ter vervulling van een taak of op grond van een bevoegdheid. Aangezien we niet alleen willen beschrijven wat de overheid moet doen maar ook wat zij daadwerkelijk doet, gebruiken we als bron voor het beschrijven van het handelen niet alleen officiële wet- en regelgeving en de daaruit voortvloeiende algemene maatregelen van bestuur, koninklijke besluiten, ministeriële regelingen en beschikkingen zoals instellings-, opheffings- en organisatiebesluiten als onderzoeksbron, maar ook jaarverslagen en jaaroverzichten, staatsalmanakken, memories van toelichting op de rijksbegroting en op bovengenoemde wetten, beleidsnota's, archieven en literatuur. Daarnaast vormen interviews met beleidsmedewerkers en andere deskundigen - in en buiten de overheid- op het beleidsterrein een bron van informatie.

Naast het begrip 'handeling' neemt het begrip 'actor' in het institutioneel onderzoek een belangrijke plaats in. 'Actor' volgens de PIVOT-methode wordt gedefinieerd als "een overheidsorgaan of een particuliere organisatie of persoon die een rol speelt op een beleidsterrein". Strekten de PIVOT-onderzoeken zich tot 1995 uit tot de handelingen van overheidsorganen in de strikte zin van het woord, in de Archiefwet 1995 wordt, gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht, onder 'overheidsorgaan' verstaan "organen van overheidsstichtingen, verenigingen en vennootschappen die, ook voor zover zij niet krachtens publiekrecht zijn ingesteld, toch met openbaar gezag zijn bekleed of waaraan toch één of meer overheidstaken zijn opgedragen en de daarvoor benodigde publiekrechtelijke bevoegdheden zijn toegekend". Het begrip 'overheidsorgaan' is hiermee aanzienlijk verbreed.

In de onderzoeksrapporten worden de handelingen van particuliere instellingen niet opgenomen. Wel wordt hun rol op het beleidsterrein beschreven. Op grond van het acquisitieprofiel van het Algemeen Rijksarchief wordt bepaald of de archieven van particuliere instellingen voor overbrenging in aanmerking komen.

3. De toepassingsmogelijkheden

De resultaten van het institutioneel onderzoek, neergelegd in het RIO, worden daarna verwerkt in een wettelijk voorgeschreven selectie-instrument: de selectielijst, in PIVOT-termen het "basis selectiedocument" (BSD). De selectielijst is een lijst van handelingen die elk voorzien zijn van de waardering 'bewaren' of 'vernietigen'. De selectielijst volgt uit de beschrijving van het RIO. In overleg met de betreffende instelling(en) wordt aan de hand van deze selectielijst bezien welke gegevensbestanden voor 'de eeuwigheid' geselecteerd moeten worden en uiteindelijk overgebracht worden aan de Rijksarchiefdienst. De ontwerp selectielijst wordt ter inzage gelegd bij verscheidene instanties en de zorgdrager(s) bied(t)en de ontwerp-selectielijst aan

aan de minister van OCenW. De definitieve selectielijst wordt vastgesteld door de zorgdrager(s) in kwestie en de minister/staatssecretaris van OCenW.

Wanneer de inhaaloperatie eenmaal voltooid is, zijn we er nog niet. In de toekomst moet worden voorkomen dat nieuwe achterstanden ontstaan bij selectie en overbrenging van gegevensbestanden. Om de toepassingsmogelijkheden van het institutioneel onderzoek ook voor de toekomst te kunnen garanderen, is het daarom noodzakelijk om ontwikkelingen in taken, handelingen en organisatie van de overheid, alsmede de grondslag van die taken en handelingen bij te houden. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de zorgdragers. Het RIO en het BSD kunnen gebruikt worden als basis voor de ontwikkeling van een structureel documentair informatieplan teneinde het beheer van de gegevensbestanden die de Rijksarchiefdienst na 20 jaar verwerft en het beheer van de gegevensbestanden bij de verantwoordelijke organen zelf te verbeteren.

Zo kan in samenwerking met de betreffende organen worden voorkomen, dat zich in de toekomst nieuwe, onbeheersbare stuwmeren van archief en andere gegevensbestanden zullen vormen.

4. Volumevermindering archieven en vergroting opslagcapaciteit

Ook op deze terreinen is PIVOT werkzaam. Volumevermindering kan voor bepaalde archieven worden bereikt door middel van substitutie: het overzetten van de informatie op een andere drager, bijvoorbeeld microfilm, microfiches en in de toekomst wellicht beeldplaat. Inmiddels kon uitbreiding van de opslagcapaciteit met ca. 25 km. van bestaande depots in het Algemeen Rijksarchief worden gerealiseerd door de installatie van verrijdbare stellingen (compactus).

Gewapend met de opgedane ervaring zal PIVOT ook over deze kwesties de rijksorganen kunnen adviseren, die daarmee bij het moderne gegevensbeheer weer hun voordeel kunnen doen.

Algemeen Rijksarchief/PIVOT/Den Haag, juni 1995.

INHOUD

Verantwoording methode en doel onderzoek (standaardtekst)

Inhoudsopgave

1. Lijst van afkortingen

2. Inleiding

2.1 Verantwoording en afbakening deelbeleidsterrein "speciaal onderwijs" ten opzichte van andere beleidsterreinen		blz.	6
2.2 Beleidsontwikkeling op het gebied van het speciaal onderwijs; kort overzicht	blz.	7	
2.3 Interne organisatie van het departement; taken en bevoegdheden	blz.	8	
2.4 Omschrijving van het beleidsveld		blz.	9
2.5 De historische ontwikkeling van het deelbeleidsterrein	blz.	10	
2.5.1 De periode tot 1950		blz.	10
2.5.2 De periode 1950-1967		blz.	11
2.5.3 De periode 1967-1985		blz.	12
2.5.4 De periode 1985-heden		blz.	13
2.5.5 Nieuwe ontwikkelingen; de periode na 1996	blz.	15	
2.6 Toelichting bij de belangrijkste wet- en regelgeving op het gebied van het speciaal onderwijs		blz.	16

3. Lijst van actoren

blz. 27

4. Handelingen

4.1 Algemeen kader van wetgeving voor het (voortgezet) speciaal onderwijs	blz.	32	
4.1.1 Algemeen			blz. 32
4.2 Onderwijskundige aspecten		blz.	35
4.2.1 De inhoud van het speciaal onderwijs; algemene bepalingen		blz.	35
4.2.2 De toelating tot het (voortgezet) speciaal onderwijs		blz.	37
4.2.3 Inhoud van het onderwijs; leer- en schoolwerkplan, lesrooster en activiteitenplan			blz. 44
4.2.4 Aparte bepalingen voor het voortgezet speciaal onderwijs		blz.	48
4.2.5 De bevoegdheid tot het geven van speciaal onderwijs		blz.	51
4.2.6 Het geven van onderwijs in de eigen taal en cultuur van leerlingen		blz.	54
4.2.7 Ambulante begeleiding, symbiose-onderwijs		blz.	56
4.2.8 Integratie			blz. 58
4.3 Kinderen van trekkende bevolking; algemeen		blz.	59
4.3.1 Schipperskinderen		blz.	59
4.3.2 Woonwagenkampkinderen		blz.	60
4.3.3 Kinderen van kermisexploitanten en circusmedewerkers	blz.	61	
4.4 Bekostiging algemeen		blz.	63
4.4.1 Algemeen kader			blz. 63
4.4.2 Kinderen van trekkende bevolking		blz.	83
4.4.3 Plan van nieuwe scholen		blz.	88
4.4.4 Gewenste voorzieningen in de huisvesting	blz.	93	
4.4.4.1 Modellen			blz. 93
4.4.4.2 Voor blijvend gebruik bestemde voorzieningen	blz.	95	
4.4.4.3 Voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen	blz.	97	
4.4.4.4 Speel- en gymnastieklokalen		blz.	98
4.4.4.5 Voorzieningen voor watergewinning en bewegingstherapie	blz.	99	
4.4.4.6 Voorzieningen voor kinderen opgenomen in ziekenhuizen	blz.	100	
4.4.5 Vaststelling van de omvang van de vergoedingen	blz.	100	
4.4.6 Aanvullende middelen ter bestrijding van de onderwijsachterstanden	blz.	102	

4.4.7	Ander onderwijs		blz. 104
4.5 Bekostiging voorzieningen in de huisvesting met toepassing van Londo		blz. 105	
4.5.1	Bekostiging voorzieningen in de huisvesting; algemeen	blz. 105	
4.5.2	Hoofdgebouwen en dislocaties	blz. 106	
4.5.3	Gebouwen en lokalen gesticht met toepassing van de LOW 1920, de Wet beheersing huisvestingsvoorzieningen k.o.-l.o. of de OISOVSO	blz. 107	
4.5.4	Programma's van eisen		blz. 108
4.5.5	Bevoorschotting, verrekening, afrekening en voorschriften ten behoeve van de financiële controle		blz. 109
4.5.6	Het vergoeden van stichtingskosten	blz. 112	
4.5.7	Wijze bekostiging huisvesting		blz. 113
4.5.8	Beëindiging gebruik gebouwen	blz. 114	
4.5.9	Vergoeding van uitgaven voor oude eigendoms- en huurscholen	blz. 117	
4.5.10	Financiële regeling voor de gemeente met betrekking tot buitengebruikstelling gebouwen		blz. 118
4.5.11	Normen en eisen met betrekking tot een voorziening in de huisvesting	blz. 119	
4.6 Bekostiging andere voorzieningen met toepassing van Londo		blz. 122	
4.6.1	Bekostiging andere voorzieningen; algemeen	blz. 122	
4.6.2	Programma's van eisen		blz. 123
4.7 Bekostiging materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding met toepassing van Londo			
4.7.1	Bekostiging materiële instandhouding; algemeen	blz. 125	blz. 125
4.7.2	Programma's van eisen		blz. 128
4.8 Personeel			blz. 129
4.8.1	Personeelsvoorziening		blz. 129
4.8.1.1	Formatie; algemeen		blz. 129
4.8.1.2	Formatie ten behoeve van ambulante begeleiding	blz. 131	
4.8.1.3	Ander onderwijzend- en niet-onderwijzend personeel	blz. 131	
4.8.2	Bekostiging van uitgaven voor personeel		blz. 132
4.8.2.1	Algemeen		blz. 132
4.8.2.2	Verbruik formatierekeneenheden		blz. 139
4.8.2.3	Bekostiging waarborg werkloosheids- en wachtgelduitkeringen/ Participatiefonds		blz. 141
4.8.2.4	Vervanging personeel		blz. 144
4.8.2.5	Bekostiging van scholing en nascholing van personeel	blz. 144	
4.8.2.6	Schoolspecifieke knelpunten		blz. 145
4.9 Internationaal beleid op het gebied van het speciaal onderwijs		blz. 146	
4.9.1	Algemeen		blz. 147
4.9.2	Buitenlandse bewijzen van bekwaamheid		blz. 148
4.9.2.1	Algemeen		blz. 148
4.9.2.2	Suriname		blz. 149
4.9.2.3	Nederlandse Antillen en Aruba	blz. 150	
5. Bronnen			
5.1	Wet- en regelgeving	blz. 152	
5.2	Geraadpleegde bronnen		blz. 153
5.3	Personen die een bijdrage geleverd hebben aan het onderzoek	blz. 155	
6. Bijlagen			
6.1	Lijst van schoolsoorten waar buitengewoon (lager) onderwijs c.q. (voortgezet) speciaal onderwijs wordt gegeven		blz. 156
6.2	Overzicht wet- en regelgeving		blz. 158
6.3	Begrippenlijst		blz. 159
6.4	De geschiedenis van de organisatie	blz. 163	

1. Lijst van afkortingen

AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
ARBO	Adviesraad voor het Basisonderwijs, het speciaal onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en de opleidingen
art.	artikel
Besluit blo	Besluit buitengewoon lager onderwijs
Besluit buo	Besluit buitengewoon onderwijs
GENT	Gehele Nederlandse Taalgebied
GROS	Grensoverschrijdende Regionale Onderwijskundige Samenwerking
HELIOS	EU-actieprogramma voor gehandicapten
ICT	Informatie- en communicatie technologie
IO	Institutioneel Onderzoek
IOBK	In Ontwikkeling Bedreigde Kleuters
ISOVSO	Interimwet Speciaal Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs
KB	Koninklijk Besluit
LOM	Leer- en Opvoedingsmoeilijkheden
LOW	Lager Onderwijs Wet
PI	Pedologisch Instituut
PIVOT	Project Invoering Verkorting OverbrengingsTermijn
PLATO	Promotie Lerarenmobiliteit voor Arbeidservaring Training in het buitenlandse Onderwijs
RIO	Rapport Institutioneel Onderzoek
SO	Speciaal Onderwijs
Stcrt	Staatscourant
Stb	Staatsblad
VBO	Voortgezet Buitengewoon Onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
WBO	Wet op het Basis Onderwijs
WEC	Wet op de Expertise Centra

WPO	Wet op het Primair Onderwijs
WSNS	Weer Samen Naar School
ZMLK	Zeer Moeilijk Lerende Kinderen
ZMOK	Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen

2 Inleiding

2.1 Verantwoording en afbakening deelbeleidsterrein ten opzichte van andere terreinen

In dit hoofdstuk zal een verantwoording gegeven worden van het doel en de methode van institutioneel onderzoek op het deelbeleidsterrein "speciaal onderwijs". Verder zal ingegaan worden op de afbakening van dit terrein ten opzichte van andere beleidsterreinen, en op de wijze waarop dit Rapport Institutioneel Onderzoek op juistheid en volledigheid getoetst is. Besloten wordt met een toelichting op de volgende hoofdstukken van dit rapport.

Dit Rapport Institutioneel Onderzoek is het resultaat van afspraken die gemaakt zijn tussen de Secretaris Generaal van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de Rijksarchiefdienst/PIVOT¹⁹. Een van de afspraken betreft het verrichten van institutioneel onderzoek naar de taken en taakontwikkeling van de actoren binnen de verschillende beleidsterreinen op het gebied van onderwijs, cultuur en wetenschappen.

Het deelbeleidsterrein "speciaal onderwijs" omvat zowel het speciaal onderwijs als het voortgezet speciaal onderwijs. Het deelbeleidsterrein maakt, samen met het deelbeleidsterrein "basisonderwijs" deel uit van het beleidsterrein "Primair Onderwijs". Handelingen die zowel voor het reguliere basis- en voortgezet onderwijs als voor het (voortgezet) speciaal onderwijs gelden worden beschreven in respectievelijk de RIO's "Basisonderwijs" en "Voortgezet Onderwijs". Het onderzoek naar het deelbeleidsterrein "speciaal onderwijs" zal zich beperken tot handelingen die specifiek zijn voor het speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs. Algemene onderwijswetten als de *Experimentenwet* en de *Wet op de Onderwijsverzorging* zijn niet in dit onderzoek opgenomen; de onderwijsverzorging zal in een apart RIO behandeld worden. Voor handelingen die voortvloeien uit de *Leerplichtwet* en de *Grondwet* wordt verwezen naar het RIO "Basisonderwijs".

De doelgroep "kinderen van trekkende bevolking" neemt in dit onderzoek een aparte plaats in; vóór 1985 behoorde deze groep tot het buitengewoon onderwijs, daarna niet meer. Voor deze groep leerlingen was er echter veel geregeld in het buitengewoon onderwijs, daarom wordt deze doelgroep in dit onderzoek met name genoemd, dit in tegenstelling tot andere doelgroepen die eerst wel, maar later niet meer tot het buitengewoon onderwijs behoorden.

Er is voor gekozen om de handelingen betreffende deze doelgroep in zowel het RIO Speciaal onderwijs als in het RIO Basisonderwijs op te nemen. De handelingen betreffende schipperskinderen, woonwagenkinderen, kinderen van kermisexploitanten en circusmedewerkers worden in dit RIO echter beschreven tot 1985; vanaf de inwerkingtreding van de Wet op het Basisonderwijs, de WBO, horen deze categorieën leerlingen niet meer bij het speciaal onderwijs, maar vallen ze onder de werkingssfeer van de WBO. Voor de handelingen vanaf 1985 betreffende deze groepen leerlingen wordt dan ook verwezen naar het RIO Basisonderwijs.

Binnen het institutioneel onderzoek op het terrein van het speciaal onderwijs wordt ook het aspect inspectie geanalyseerd. De handelingen van de inspectie op het gebied van het speciaal onderwijs zijn echter niet volledig, en evenmin gedetailleerd beschreven; in overleg met de Inspectie is besloten dat er in een algemeen RIO betreffende de Inspectie, over alle onderwijsbeleidsterreinen, dieper ingegaan zal worden op het aspect inspectie.

Het aspect arbeidsvoorwaardenbeleid en beroepskwaliteit zal eveneens in een apart onderzoek beschreven worden. In *Speciaal centraal* zijn wel handelingen opgenomen die te maken hebben met het formatiebeleid binnen het speciaal onderwijs, maar voor aspecten als rechtspositie van het onderwijspersoneel wordt verwezen naar het RIO betreffende arbeidsvoorwaarden en beroepskwaliteit.

Binnen dit onderzoek komen ook handelingen voor die te maken hebben met het internationaal onderwijsbeleid; in dit onderzoek worden alleen handelingen opgenomen die van belang zijn voor het speciaal onderwijs; in het RIO betreffende basisonderwijs komt het internationale onderwijsbeleid met betrekking tot het primair onderwijs uitgebreider aan bod.

---

¹⁹ Convenant van 9 februari 1995

In dit onderzoek wordt bekeken welke actoren er werkzaam zijn of waren binnen het deelbeleidsterrein "speciaal onderwijs" in de periode 1950-1996. Er is voor gekozen om dit onderzoek te laten beginnen bij het Besluit buitengewoon onderwijs 1949²⁰, omdat dit besluit een aantal belangrijke veranderingen betreffende het speciaal, voorheen buitengewoon, onderwijs teweegbrengt, zoals het zorgvuldig omlijnen en benoemen van de al bestaande schoolsoorten voor buitengewoon onderwijs en een verdere differentiatie in de categorieën buitengewone scholen.

De contextbeschrijving vangt, om het geheel beter begrijpelijk te maken, echter op een eerder tijdstip aan; beschreven wordt de ontwikkeling vanaf ongeveer 1900.

In dit onderzoek worden zowel de termen "buitengewoon onderwijs" als "speciaal onderwijs" gebruikt; het betreft evenwel in beide gevallen het onderwijs aan kinderen die niet deel kunnen nemen aan het reguliere onderwijs, door maatschappelijke factoren dan wel door factoren op het gebied van het leren of van opvoedkundige aard. Het gebruik van ofwel de term "buitengewoon onderwijs" ofwel de benaming "speciaal onderwijs" is gerelateerd aan de periode waarin een bepaalde handeling plaatsvond: de benaming "speciaal onderwijs" deed namelijk pas in 1977 (Nota Speciaal onderwijs) zijn intrede en het zou, historisch gezien, niet passen in beschrijvingen van handelingen die veel vroeger plaatsvonden.

Om de juistheid en volledigheid van dit onderzoek te kunnen waarborgen, zijn er interviews gehouden met deskundige personen op het gebied van het speciaal onderwijs (zie paragraaf 5.3).

Om een goed inzicht te kunnen krijgen in de factoren die uiteindelijk geleid hebben tot het huidige onderwijsbeleid, is het noodzakelijk de (historische) ontwikkeling van het beleidsterrein te volgen.

Hoofdstuk 3 gaat nader in op de actoren en hun taken; hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van de handelingen in hun context, waarbij het om handelingen gaat van actoren behorend tot de Rijksoverheid of de provinciale overheid. De handelingen worden daarbij primair thematisch geordend.

Hoofdstuk 5 bevat een lijst van bronnen voor dit onderzoek; wet- en regelgeving, secundaire bronnen en een lijst van geïnterviewde personen. Hoofdstuk 6 tenslotte bevat een aantal bijlagen.

2.2 *Beleidsontwikkeling op het gebied van het speciaal onderwijs; kort overzicht*

Om de beleidsontwikkeling van het buitengewoon- of speciaal onderwijs te kunnen volgen, moet men ook de beleidsontwikkeling van het lager- of basisonderwijs nader bekijken.

De eerste wet op het gebied van het lager onderwijs dateert van 1801, en in 1803 en 1806 kwamen er weer nieuwe onderwijswetten. De overheid nam in de negentiende eeuw een actieve rol in, wat tot uitdrukking kwam in het aantal wettelijke maatregelen; het ging hierbij eigenlijk om verregaande voorschriften van de landelijke overheid. In de loop van de negentiende eeuw ging een steeds grotere groep kinderen onderwijs volgen, en in 1900 kwam de eerste leerplichtwet tot stand. Deze leerplichtwet is van belang geweest voor het ontstaan van het buitengewoon onderwijs; het werd nu echt duidelijk dat er een grote groep kinderen was die niet thuishoorde binnen het reguliere lager onderwijs, en de noodzaak om daar een oplossing voor te vinden werd steeds groter omdat de behoefte aan speciale scholen voor de verschillende groepen kinderen met hun specifieke problemen almaar groeide.

De Lager-Onderwijswet van 1920, en met name het artikel 3, kan gezien worden als basis voor het overheidsbeleid op het gebied van het buitengewoon onderwijs.

De overheid, dat wil zeggen de minister belast met het onderwijs, heeft de sinds 1920 de taak te zorgen dat er voldoende scholen voor speciaal onderwijs zijn, en dat er beleid ontwikkeld en uitgevoerd wordt op dit terrein. Verder moet hij zorg dragen voor de structurering en de bekostiging van het speciaal onderwijs, vernieuwingen binnen het speciaal onderwijs bevorderen en zorgdragen voor de evaluatie van het beleid.

De rol van de overheid op het gebied van het (speciaal) onderwijs is in de periode 1950-1996, de periode waarover dit onderzoek zich uitstrekt, sterk veranderd. Beperkte de landelijke overheid zich rond 1950 voornamelijk tot financieel-administratieve maatregelen, rond 1970 speelt de overheid een actieve rol, zowel op het financieel-administratieve terrein als op het organisatorische-onderwijskundige terrein. Bij vernieuwingen in het onderwijs heeft de overheid een leidende rol. Er breekt een tijd aan waarin veel nota's verschijnen en onderwijsexperimenten plaats vinden; in 1977 verschijnt bijvoorbeeld de nota "Speciaal onderwijs, beleid voor korte en vragen voor lange termijn" waarin het onderwijsbeleid voor het speciaal onderwijs geformuleerd wordt.

Al deze experimenten, nota's, overleg en adviezen uit de periode eind jaren zeventig en begin jaren tachtig hebben uiteindelijk geleid tot de eerste wet, de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (ISOVSO). Deze wet werd in 1985 van kracht en zou dat tien jaar blijven; na die tijd zou het speciaal onderwijs definitief geregeld worden. De ISOVSO was een kaderwet en moest ingevuld worden met een aantal besluiten.

Eind jaren tachtig en begin jaren negentig werd er door de centrale overheid gestreefd naar een integratie tussen het

---

²⁰ Besluit van 28 december 1949, Stb J 596

reguliere en het speciaal onderwijs; overleg en dialoog met het onderwijsveld waren daarbij van groot belang bij het landelijk onderwijsbeleid.

De jaren negentig luiden een periode in waarin de landelijke overheid meer en meer in gesprek treedt met het onderwijsveld. Midden jaren negentig ziet men dat er steeds meer sprake is van deregulering en decentralisatie; een ontwikkeling die al in de jaren tachtig ingezet is. Bovendien wordt de eigen verantwoordelijkheid van de ouders groter, en krijgen de scholen zelf ook meer verantwoordelijkheid op het gebied van onder andere de bekostiging.

De doelstellingen van het onderwijsbeleid op het gebied van het speciaal onderwijs zijn als volgt:
het onderwijs dient te worden afgestemd op de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling, en dient daarom zodanig ingericht te worden dat een ononderbroken ontwikkelingsproces doorlopen kan worden. Zo mogelijk brengt het leerlingen tot het volgen van gewoon onderwijs in scholen voor basisonderwijs of voortgezet onderwijs.

Verder moet het onderwijs zich richten op de emotionele en verstandelijke ontwikkeling van de leerling binnen het speciaal onderwijs, op het ontwikkelen van creativiteit, het verwerven van kennis en van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden.

2.3 *De interne organisatie van het departement; taken en bevoegdheden*

Tot 1954 was het buitengewoon onderwijs een onderdeel van het Bureau Rijksvergoedingen van de afdeling Lager Onderwijs; bovendien bestond er een aparte afdeling voor het onderwijs aan schipperskinderen. Na 1954 was de zorg voor het buitengewoon onderwijs een taak van het Bureau van de afdeling Lager Onderwijs.

Het *Bureau Buitengewoon lager onderwijs* had de volgende taken:

- Rijksvergoedingen voor onderwijzersalarissen aan gemeente en schoolbesturen
- subsidieverlening aan nieuwe scholen
- vrijstelling van aktenbezit
- subsidie in de huisvestingskosten van leerlingen

In 1961 werd dit onderdeel een onderafdeling, en in 1968 een afdeling in het Directoraat-Generaal voor het Onderwijs.

De taken van de *Afdeling Buitengewoon onderwijs* waren:

- voorbereiding en uitvoering van regelingen betreffende het buitengewoon onderwijs
- met andere daarmee verband houdende bestuurshandelingen, voor zover niet opgedragen aan de afdeling Financiële zaken K.B.O.
- bevordering belangen van deze tak van onderwijs

In 1977 ontstond de Directie Speciaal Onderwijs in het Directoraat-Generaal voor het Basisonderwijs, waarbij ook een uitbreiding van de taken volgde.

De *Directie Speciaal onderwijs* had als taken:

- voorbereiding van de politieke besluitvorming inzake het specifieke en onderwijskundige beleid voor de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en de door het ministerie erkende internaten voor kinderen van binnenschippers en van kermisexploitanten
- uitvoering van dat beleid
Nader gespecificeerd:
- het leveren van een bijdrage aan het ontwikkelen van een lange termijn beleid, alsmede het opstellen van lange en middellange- termijn uitgangspunten
- het vormgeven aan een middellange-termijn beleidsplan en de daaruit voortvloeiende beleidsplannen op basis van de in samenwerking met de hoofddirectie Beleidsontwikkeling en planning basisonderwijs ontworpen hoofdlijnen en uitgangspunten
  - . Formuleren en uitvoeren van een beleid en werkplannen voor de korte-termijn aan de hand waarvan instellingen van bovengenoemde onderwijssoorten op een zo effectief mogelijke manier worden begeleid
  - . Meewerken aan kaders voor vernieuwingsprojecten en het meewerken aan de evaluatie van dergelijke projecten

- Formuleren van voorstellen om de resultaten van vernieuwings- en ontwikkelingsexperimenten te verspreiden, en ontwikkelen en uitvoeren van de daaruit voortvloeiende werkplannen
- Evalueren van het beleid

In 1992 zijn de taken van de directies Basisonderwijs en Speciaal Onderwijs samengevoegd, en ontstond de velddirectie Primair Onderwijs in de huidige vorm.

Er zijn sinds 1992 een aantal taken toegevoegd op het gebied van de financiën, juridische advisering en arbeidsvoorwaardenoverleg voor zover deze niet behoren tot de taken van een aspectdirectie. Een aantal uitvoerende taken zijn overgegaan naar de Centrale Financiën Instellingen (Cfi)

De *Velddirectie Primair Onderwijs* heeft de volgende taken:

- ontwikkelen van beleid en wetgeving en voorbereiden en beheren van de begroting op het terrein van het primair onderwijs (basisonderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs), alsmede op het terrein van de schoolbegeleidingsdiensten
- adviseren van de departementsleiding en de bewindslieden inzake besluitvorming op het desbetreffende terrein.

2.4 *Omschrijving van het beleidsveld*

Reeds in de Lager-Onderwijswet van 1920 staat een artikel waarin geformuleerd is welke kinderen voor buitengewoon onderwijs in aanmerking komen; artikel 3 spreekt van "kinderen, die wegens ziels- of lichaamsgebreken of uit maatschappelijke oorzaak niet in staat zijn geregeld en met vrucht het gewone onderwijs te volgen of wier gedrag het noodzakelijk maakt hun buiten-gewoon onderwijs te doen geven". Jaren later, in 1982, is de terminologie veranderd en vallen er veel minder schoolsoorten onder het speciaal onderwijs.²¹

In de Interimwet op het Speciaal Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs (ISOVSO) van 1982 wordt het speciaal onderwijs als volgt gedefinieerd:

Speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs zijn bedoeld voor leerlingen vanaf drie tot twintig jaar voor wie vaststaat dat overwegend een orthopedagogische of orthodidactische benadering noodzakelijk is.

De verschillende onderwijsvormen binnen deze typen onderwijs zijn toegespitst op leerlingen met zeer uiteenlopende specifieke problemen:

- aangepast aan lichamelijke handicaps of problemen (dovenscholen, mytylscholen, ziekenhuisscholen, enz.)
- aangepast aan leerproblemen of verstandelijke handicaps (MLK, ZMLK)
- aangepast aan opvoedingsproblemen (LOM, ZMOK, PI)

De toelatingsleeftijd voor de onderscheidelijke vormen van het speciaal onderwijs hangt nauw samen met de aard van de handicap of problematiek; de toelatingsleeftijden zijn per handicap of problematiek vastgesteld. Toelating van een kind op zeer jeugdige leeftijd is alleen verantwoord als vast te stellen is dat de handicap van het kind de noodzaak van het volgen van speciaal onderwijs met zich meebrengt. Dit is vooral het geval bij zintuiglijke en lichamelijke handicaps en bij zeer moeilijk lerende kinderen.

---

²¹ De onderverdeling in schoolsoorten binnen de verschillende perioden wordt nader uitgewerkt in hoofdstuk 6, bijlage 1.

2.5 *De historische ontwikkeling van het deelbeleidsterrein*²²

2.5.1 *De ontwikkeling van het speciaal onderwijs; de periode tot 1950*

In Nederland kwam de eerste school voor gehandicapte kinderen in 1790 tot stand in Groningen; het ging hierbij om een instituut voor dove kinderen, welke overigens ook door zwakzinnige kinderen bezocht werd. Zo'n twintig jaar later werd in Amsterdam het eerste instituut voor blinden geopend, en in 1855 werd in Den Haag de zogenaamde "Idiotenschool" voor zwakzinnige kinderen gesticht. In de jaren daarna werden nog enige scholen voor de meest gehandicapte kinderen opgericht.

In de Lager Onderwijswet van 1878 werden scholen voor blinden, spraakgebrekkigen en idioten, en in 1905 ook de scholen voor zwakzinnigen, uitgezonderd van de regelingen voor gewoon lager onderwijs. Een van de redenen hiervoor was dat de wet het therapeutisch karakter van het onderwijs aan scholen voor buitengewoon onderwijs uitsloot.²³ Dit was echter wél opgenomen in art. 11 van de Middelbaar Onderwijs Wet; vandaar dat het onderwijs aan zwakzinnigen, doofstomme en blinden onder deze wet ressorteerden.

Het totaal aantal gehandicapte kinderen dat aangepast onderwijs kreeg, lag rond 1900 nog erg laag. Enige jaren na de eeuwwisseling kwam daar echter verandering in.

Een van de redenen hiervoor was de in 1901 van kracht geworden leerplichtwet. Door deze wet werden de scholen plots geconfronteerd met een groep leerlingen die afweken van de andere leerlingen en daardoor speciale voorzieningen noodzakelijk maakten.

Was het stichten van scholen tot de twintigste eeuw vooral afhankelijk van particulier initiatief, in het begin van de twintigste eeuw werd de rol van de overheid steeds groter. De overheid ging dan ook de onderwijskundige zorg voor gehandicapten meer en meer op zich nemen.

---

²² Bronnen voor deze paragraaf: zie lijst van secundaire literatuur.

²³ Lager Onderwijswet 1878, art. 15

Deze gewijzigde houding van de rijksoverheid ten opzichte van het onderwijs voor gehandicapte kinderen kwam tot uitdrukking in de *Lager Onderwijswet* van 1920. Met deze wet kreeg het buitengewoon onderwijs²⁴ voor het eerst een duidelijke juridische basis.

In deze periode werd ook de basis gelegd voor een eigen structuur van de scholen voor buiten-gewoon onderwijs, in het bijzonder voor de scholen voor zwakzinnige kinderen.

De *Lager Onderwijswet* bepaalde dat "buitengewoon onderwijs wordt gegeven in scholen, bestemd voor kinderen, die wegens ziekte of lichaamsgebreken of uit maatschappelijke oorzaak niet in staat zijn geregeld en met vrucht het gewoon onderwijs te volgen of wier gedrag het noodzakelijk maakt buitengewoon onderwijs te doen volgen".²⁵

Artikel 4 van deze wet verwijst naar een nadere uitwerking van het buitengewoon onderwijs in een Algemene Maatregel van Bestuur; deze uitwerking is te vinden in het *Besluit Buitengewoon (Lager) Onderwijs* van 1920, maar houdt alleen bepalingen in ten aanzien van zwakzinnige kinderen. Het onderwijs aan doofstomme en blinde kinderen bleef nog altijd onder de werkings sfeer van de wet op het middelbaar onderwijs.

In het Koninklijk Besluit van 1923 werden ook scholen voor laatstgenoemde groepen kinderen opgenomen.

2.5.2. De periode 1950-1967

In 1950 was het *Besluit Buitengewoon Lager Onderwijs 1949 (Besluit blo)* van kracht geworden. Het *Besluit Buitengewoon Lager Onderwijs* maakte onderscheid tussen veertien soorten scholen; de in deze periode gestichte LOM-scholen maakten al snel een stormachtige groei door.

Binnen het buitengewoon onderwijs wilde men dat er een afzonderlijke wet zou komen om het buitengewoon onderwijs te regelen. Men verlangde bovendien een financiële gelijkstelling tussen het openbaar en het bijzonder buitengewoon onderwijs, zoals dat ook geregeld was in de Lager-onderwijswet van 1920, en men wilde ook dat de leerlingenschalen verlaagd zouden worden.

Er werd uiteindelijk een commissie ingesteld die als taak had de mogelijkheden voor een wettelijke regeling van het buitengewoon onderwijs te bestuderen.

Op 26 juni 1953 werd de Commissie Van Houte-Wesselings, genoemd naar de twee voorzitters, geïnstalleerd. Deze commissie, die eigenlijk "Commissie tot voorbereiding van een wettelijke regeling betreffende het buitengewoon onderwijs" heette, was door de minister van Onderwijs geïnstalleerd, en had tot taak te adviseren over een wettelijke regeling voor het buitengewoon onderwijs. In april 1962 werd het eindadvies uitgebracht en aangeboden aan de minister; men was er niet in geslaagd tot een wettelijke regeling te komen.

Terwijl het onderwijsbeleid in de jaren vóór 1950 voornamelijk tot het nemen van financieel-administratieve maatregelen beperkt was, werden er in de periode 1950-1960 maatregelen ontwikkeld die geïnspireerd waren door onderwijskundige denkbeelden. De periode van 1960 tot 1967 wordt gekenmerkt door een beleid dat zich richt op uitbreiding en verbetering van het Nederlandse onderwijs, vooral ten behoeve van de ontwikkeling van de jeugd uit alle lagen van de bevolking. Deze ontwikkeling in het onderwijsbeleid had ook zijn consequenties voor het buitengewoon onderwijs.

In 1967 kwam er weer een nieuw Koninklijk Besluit; het *Besluit Buitengewoon Onderwijs 1967 (Besluit buo)*. Het woordje "Lager" was uit de aanhaaltitel verdwenen omdat er in dit besluit ook bepalingen stonden voor het buitengewoon voortgezet onderwijs. Door de verlenging van de leerplicht in 1950 naar acht jaar, moest het buitengewoon onderwijs nu ook langer gaan duren. Binnen het buitengewoon onderwijs werden de zogenaamde "arbeidsklassen" voor jongens en de "huishoudklassen" voor meisjes gevormd.

Bij de voorbereiding van het *Besluit Buitengewoon Onderwijs 1967* was men er steeds meer van overtuigd geraakt dat het buitengewoon onderwijs niet uitsluitend als een vorm van het lager onderwijs kon worden beschouwd. Het besluit van 1967

---

²⁴ De term "buitengewoon onderwijs" werd voor het eerst gebruikt in 1908 door Boorsma, hoofd van de eerste Amsterdamse "School voor Achterlijke Kinderen" (C.M. van Rijswijk, L.van den Berg, p. 11)

²⁵ Lager Onderwijswet van 1920, art. 3, lid 5

bood dan ook de mogelijkheid om voor jongeren vanaf 12 jaar aparte afdelingen of zelfstandige scholen voor voortgezet buitengewoon onderwijs (VBO) te stichten. De gevolgen van het besluit van 1967 waren minder spectaculair dan die van het KB van 1949, maar toch werden nu ook door dit besluit een aantal belangrijke veranderingen bewerkstelligd.

2.5.3 De periode 1967-1985

Het landelijk onderwijsbeleid richt zich in de jaren 1967-1977 op herstructurering en herprogrammering van het Nederlandse onderwijssysteem. De jaren tachtig luidden een periode van deregulatie en decentralisatie in. Bovendien staan de jaren tachtig in het teken van bezuinigingen; dit alles had ook zijn consequenties voor het onderwijsbeleid.

Belangrijke veranderingen die het besluit van 1967 tot stand bracht zijn de volgende:

- voor het eerst werd de mogelijkheid geschapen om aan een aantal scholen voor buitengewoon onderwijs een afdeling voor zeer jeugdige kinderen te verbinden
- het legde de basis voor de ontwikkeling van het voortgezet buitengewoon onderwijs
- de uitbreiding van het multidisciplinaire karakter van het buitengewoon onderwijs. Het KB verscherpte de eisen ten aanzien van de toelatingscommissies die aan elke school voor buitengewoon onderwijs verbonden waren

In het besluit van 1967 werden twintig soorten scholen genoemd. Het betrof zeventien scholen voor buitengewoon onderwijs en drie scholen voor kinderen die om andere redenen in buiten-gewone omstandigheden verkeerden, zoals schipperskinderen, woonwagenkinderen en kinderen van kermisexploitanten. Tegen het eind van de jaren zestig werden zaken als groei, functie en omvang van het buitengewoon onderwijs regelmatig ter discussie gesteld.

Een van de gevolgen van deze discussie was de *Contourennota* van onderwijsminister van Kemenade (1975). In deze nota kwamen een aantal knelpunten naar voren, zoals het ontbreken van eenheid in de toelatings- en verwijzingscriteria, en de gebrekkige samenwerking tussen gewoon- en speciaal onderwijs. Deze *Contourennota* was meer gericht op de lange termijn; de *Nota Speciaal Onderwijs* van 1977 bevatte daarentegen ministeriële beleidsmaatregelen voor de korte termijn. In deze laatstgenoemde nota koos de minister voor een zogenaamd "tweepolig" beleid ten aanzien van de kinderen die problemen hebben. Ten eerste zou men zich moeten gaan richten op de verbetering van het onderwijs aan kinderen met problemen in aparte scholen, ten tweede zou de bijdrage van het gewoon onderwijs aan de hulpverlening voor deze kinderen groter moeten worden. De *Nota Speciaal Onderwijs* legde voor het eerst de nadruk op voorzieningen binnen het gewone, reguliere onderwijs. De term "speciaal onderwijs" deed zijn intrede²⁶.

In het begin van de jaren tachtig overheerste de opvatting dat de structuur en de inhoud van het speciaal onderwijs veranderd moesten worden; men wist echter nog niet op welke wijze dat zou moeten gebeuren.

---

²⁶ De term "speciaal onderwijs" wordt ingevoerd om daarmee aan te geven dat het onderwijs betreft "voor kinderen met zodanige ontwikkelingsstoornissen dat zij alleen goed geholpen kunnen worden door een aanpak waarbij de orthopedagogische benaderingswijze centraal staat" (*Nota Speciaal Onderwijs*, p.8) Bovendien wordt de term "buitengewoon onderwijs" als discriminerend ervaren, evenals termen als "debiele" en "imbeciele" kinderen, welke dan ook vervangen worden in respectievelijk "moeilijk lerende kinderen" en "zeer moeilijk lerende kinderen".

Door de invoering van de *Wet op het Basisonderwijs* kwam in 1985 de *Lager- Onderwijswet* van 1920 te vervallen; hiermee verviel tegelijkertijd de wettelijke basis voor het speciaal onderwijs. Dit maakte nieuwe wetgeving noodzakelijk; in 1982 kwam er een Interimwet²⁷; de *Interimwet op het Speciaal Onderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs (ISOVSO)*²⁸, in 1984 gevolgd door de *Overgangswet Interimwet op het Speciaal Onderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs (OISOVSO)*²⁹. Deze wet was in 1985 ingegaan en had een geldigheidsduur van tien jaar, waarin duidelijk moest worden welke wetgeving het speciaal onderwijs na 1995 nodig zou hebben.

2.5.4 De periode 1985-1996

Bij het samenstellen van de *ISOVSO* was gestreefd naar een zo groot mogelijke overeenkomst van de wetgeving voor het speciaal onderwijs met die voor het basisonderwijs. Slechts waar dit, door het specifieke karakter van het speciaal onderwijs niet mogelijk was, werd voor een aparte formulering gekozen. Met de komst van de *ISOVSO* is de term "buitengewoon onderwijs" komen te vervallen; vanaf 1 augustus 1985 werd uitsluitend van (voortgezet) speciaal onderwijs gesproken.

Dit speciaal onderwijs is, volgens de *ISOVSO*, verdeeld in onderwijs aan:

- dove kinderen
- slechthorende kinderen
- kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden
- visueel gehandicapte kinderen (vóór de wet van 31-05-1995 uitgesplitst in blinde- en slechziende kinderen)
- lichamenlijk gehandicapte kinderen
- kinderen die zijn opgenomen in ziekenhuizen
- langdurig zieke kinderen
- moeilijk lerende kinderen
- zeer moeilijk lerende kinderen
- zeer moeilijk opvoedbare kinderen
- kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden
- kinderen in scholen verbonden aan pedologische instituten
- meervoudig gehandicapte kinderen
- in hun ontwikkeling bedreigde kleuters

Het landelijk onderwijsbeleid sloeg in de jaren negentig een nieuwe weg in: overleg en dialoog met het onderwijsveld gaan een belangrijke plaats innemen. Ook binnen het speciaal onderwijs waren nieuwe ontwikkelingen merkbaar; rond 1950 lag de nadruk op het uitbreiden van het aantal schoolsoorten voor speciaal onderwijs, terwijl rond het begin van de jaren negentig er duidelijk behoefte ontstaan was aan integratie van leerlingen die speciale zorg nodig hebben in het reguliere basisonderwijs. Men begon het onaanvaardbaar te vinden dat steeds jongere kinderen buiten het reguliere onderwijs geplaatst werden; dit was uiteindelijk de drijfveer voor wat het *Weer Samen Naar School-* beleid zou worden. De hulp moest naar het kind toe gebracht worden, in plaats van het kind naar de hulp te sturen.

---

²⁷ Er is gekozen voor een Interimwet omdat wetten vaak "consoliderend" werken; het speciaal onderwijs was echter nog volop in ontwikkeling, wat consolidering ongewenst maakt. (C. Van Rijswijk, en L. Van den Berg, p. 16)

²⁸ Wet van 15 december 1982, Stb. 730

²⁹ Wet van 19 december 1984, Stb. 653

Deze behoefte aan integratie leidde tot de totstandkoming van de hoofdlijnen notitie *Weer Samen Naar School* van oktober 1990; deze notitie bood een perspectief om leerlingen de zogenaamde "zorg op maat" te kunnen bieden. In de periode november 1990 tot en met februari 1991 is er een intensief overleg geweest tussen de toenmalige staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen drs. J. Wallage, vertegenwoordigers van schoolbesturen, personeels- en ouderorganisaties en deskundigen. Dit overleg resulteerde in het WSNS- akkoord, dat in 1991 werd gesloten. De essentie van dit akkoord was dat basis- en speciale scholen in onderlinge samenwerking, door middel van de zogenaamde "samenwerkingsverbanden", zorgvoorzieningen zouden moeten inrichten voor die leerlingen die binnen de basisschool problemen ondervinden met het onderwijs. Het gaat hierbij om leerlingen die voorheen onder de categorie LOM, MLK of IOBK (de zogenaamde categorie 1-scholen³⁰) zouden vallen. Deze leerlingen zouden zoveel mogelijk de extra zorg die ze nodig hebben binnen het reguliere basisonderwijs moeten krijgen. Vanaf 1992 zijn de basisscholen en de scholen voor speciaal onderwijs gestart met het WSNS-beleid.

De grondgedachte van het WSNS-beleid was dat leerlingen zoveel mogelijk binnen hun vertrouwde woon- en leefomgeving onderwijs moeten kunnen volgen. De basisschool zou daarom moeten proberen alle leerlingen in het onderwijs die zorg te bieden waaraan zij behoefte hebben. Het basisonderwijs moest dus worden toegerust met capaciteiten en faciliteiten die voorheen in het speciaal onderwijs zijn geïnvesteerd; hierbij zou dan een deel van de middelen van het speciaal onderwijs overgeheveld worden naar het basisonderwijs in de vorm van een zogenaamd zorgbudget.

Deze grondgedachte is in 1991 breed onderschreven als basis voor de toekomstige ontwikkeling van het primair onderwijs. Om voldoende leerlingen en personele capaciteit bijeen te kunnen brengen moeten scholen gaan samenwerken. Samenwerking tussen basisscholen en speciale scholen is bovendien nodig omdat speciale scholen over specifieke deskundigheid en expertise beschikken die heel goed ten dienste gesteld zal kunnen worden aan basisscholen in de vorm van bijvoorbeeld de ambulante begeleiding van leerlingen.

In 1992 is een dekkend netwerk van samenwerkingsverbanden tot stand gekomen; de scholen binnen het verband werken nauw samen. De afspraak is dat men ten minste streeft naar stabilisatie van het aantal leerlingen dat voor speciaal onderwijs in aanmerking komt. De opzet van een zorgstructuur binnen het verband, heeft als basis dat de middelen daar terechtkomen waar extra zorg geboden wordt; zolang mogelijk in het basisonderwijs, en als het nodig is in het speciaal onderwijs.

---

³⁰ Deze term refereert aan een indeling van de schoolsoorten in het speciaal onderwijs, zoals die door de ARBO is geïntroduceerd. Onder groep 1 vallen de schoolsoorten voor leerlingen met leer- of opvoedingsmoeilijkheden of ontwikkelingsstoornissen (LOM, MLK, IOBK), onder groep 3 valt alleen het onderwijs aan verstandelijk gehandicapten (ZMLK), en tot groep 2 worden de overige schoolsoorten voor zintuiglijk of lichamenlijk gehandicapten en zeer moeilijk opvoedbare kinderen gerekend.

In 1993 is een Procesmanagement ingericht dat tot taak heeft, naast een procesbegeleidingstaak, de onderwijskundige inrichting van de samenwerkingsverbanden te ondersteunen. De voortgang van het proces is gevolgd door de Stuurgroep Evaluatie WSNS die, zoals de naam al zegt, het WSNS-beleid evalueert. In 1994 is de *Wet Weer Samen Naar School* tot stand gekomen³¹ waardoor de samenwerkingsverbanden een wettelijke regeling hebben gekregen, de belemmeringen in de onderwijskundige ontwikkeling van de verbanden zoveel mogelijk worden weggenomen, en de toelating wettelijk via de regionale verwijzingscommissies geregeld wordt. Om de bekostigingsstructuur beter te kunnen regelen, is in juni 1995 een nieuw akkoord gesloten met de akkoordpartners van 1991: *Weer Samen Naar School; de volgende fase*. In april 1996 is de uitwerkingsnotitie WSNS uitgekomen waarin de hoofdlijnen van het beleid uitgewerkt zijn. Het doel van WSNS is het toerusten van de basisscholen met deskundigheid en faciliteiten ten behoeve van leerlingen uit het speciaal onderwijs en het doorbreken van de strikte scheiding tussen het regulier- en het speciaal onderwijs, waardoor er minder verwijzingen naar het speciaal onderwijs plaatsvinden. De kern van het beleid is als volgt: de helft van de middelen voor het speciaal onderwijs wordt ingezet door de zogenaamde "speciale scholen voor basisonderwijs" (de s.o. scholen voor LOM-, MLK- en IOBKonderwijs), de andere helft wordt ingezet door het samenwerkingsverband.

Nadere wetgeving zal echter nodig zijn om het WSNS-beleid uit te kunnen voeren; deze nieuwe wet- en regelgeving zal uiterlijk per 01-08-1998 in werking moeten treden, wanneer de huidige ISOVSO niet meer van kracht zal zijn. De regeling van het basisonderwijs, van de samenwerkingsverbanden en van de speciale scholen zal dan binnen een samenhangend wettelijk geheel, in de *Wet op het Primair Onderwijs (WPO)*, ondergebracht moeten zijn.

2.5.5 Nieuwe ontwikkelingen; de periode na 1996

In de nieuwe Wet op het Primair Onderwijs zullen zowel scholen voor basisonderwijs als de huidige scholen voor s.o.LOM-, MLK- en IOBK- onderwijs opgenomen zijn; de scholen voor s.o.LOM-, MLK- en IOBK- onderwijs zullen dan speciale scholen voor basisonderwijs gaan heten. Het gaat hier dus om kinderen die als gevolg van, al dan niet ernstige, leer- en/of opvoedingsmoeilijkheden, problemen ondervinden bij het volgen van onderwijs, maar waarbij geen sprake is van een objectief aantoonbare handicap. Voor deze kinderen is, in het kader van WSNS, een uitgebreid scala aan zorgmaatregelen op gang gekomen. In de ISOVSO waren deze scholen opgenomen in de, zoals de ARBO dat noemde, categorie 1-scholen; de categorie 2/3 scholen die nu overblijven in de ISOVSO worden voorlopig ondergebracht in een *Wet op de expertise-centra (WEC)*, betreffend basis- en voortgezet onderwijs.

Een andere ontwikkeling die aansluit bij integratie-samenwerking van speciaal en regulier onderwijs is de leerlinggebonden financiering. Leerlinggebonden financiering is voorbehouden aan gehandicapte kinderen voor wie ook de verbrede zorg van WSNS niet voldoende is, en die als gevolg van hun handicap aanvullende speciale voorzieningen nodig hebben. Een landelijke onafhankelijke indicatiecommissie zal vast stellen of een leerling voor leerlinggebonden financiering in aanmerking komt. Het gaat hierbij om leerlingen met zintuiglijke of lichamelijke handicaps en verstandelijk gehandicapte leerlingen. In de regelgeving worden de randvoorwaarden geschapen om de bekostiging te regelen, waardoor er naar verwachting meer gehandicapte kinderen regulier basis- of voortgezet onderwijs kunnen volgen. Om de noodzakelijke onderwijskundige aanpassingen in de school te kunnen bewerkstelligen, zal iedere gehandicapte leerling een extra vergoeding met zich mee brengen. Omdat het budget "met de leerling meereist", wordt gesproken van een "leerlinggebonden financiering". Dit beleidsplan, ook wel "De Rugzak" genoemd, laat aan de ouders de keus waar dat bedrag besteed gaat worden: binnen een school voor speciaal onderwijs, of binnen een school voor basisonderwijs. De ouders krijgen meer zeggenschap over de inhoud en de aanpak van het aanvullend onderwijs en het zorgaanbod voor hun kind. Naar verwachting zal een groot gedeelte van de kinderen die nu op blinden-, doven-, mytyl of tytyl-scholen zitten, de komende jaren naar het basisonderwijs vertrekken.

Gewerkt wordt aan een faciliteitenregeling om het reguliere- en het speciaal onderwijs gelijk te schakelen, aan een onafhankelijke indicatiestelling en er is begonnen met verschillende pilots ten behoeve van de zogenaamde expertise-centra. Voor kinderen met zeer ernstige gedragsstoornissen of psychische problemen zal het speciaal onderwijs noodzakelijk blijven, evenals voor kinderen binnen het onderwijs aan langdurig zieken, kinderen in scholen verbonden aan pedologische

31

Wet van 23 december 1994, Stb 940, tot wijziging van onder meer de Interimwet op het Speciaal Onderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs, de Wet op het Basisonderwijs en de Wet medezeggenschap onderwijs 1992 ten behoeve van een betere uitrusting van het basisonderwijs met capaciteiten en faciliteiten van (delen van) het speciaal onderwijs.

instituten, en kinderen opgenomen in internaten of inrichtingen.

Van groot belang voor zowel de integratie van leerlingen uit het speciaal onderwijs in het reguliere onderwijs, als ook voor het onderwijs aan speciale doelgroepen (zoals kinderen opgenomen in ziekenhuizen) is de invoering van de computer in het onderwijs. Onderwijs met behulp van de computer wordt ook wel ICT (informatie- en communicatie technologie) genoemd, en heeft als doelstelling de kwaliteit van het onderwijs te verhogen.

Computers zijn zeer belangrijk voor de kwaliteitsverbetering van het onderwijs aan (meervoudig) gehandicapte kinderen gebleken, maar ook voor het gebruik ten dienste van WSNS leent het ICT zich goed, omdat men met de computer makkelijker kan differentiëren binnen het onderwijs.

Vanaf het begin van de jaren negentig is de noodzaak van de informatie- en communicatie technologie binnen het onderwijs door de overheid al onderkend; de overheid stimuleerde het ICT- onderwijs via speciale projecten als "COMENIUS" en "PRINT". Er werden PC's geleverd, er werd software ontwikkeld, scholing voor docenten kwam op gang, en er kwam een opleiding voor Activiteiten coördinatoren (AC's).

ICT zal in de toekomst een steeds grotere plaats gaan innemen; voor het speciaal onderwijs is dit van belang omdat door de differentiërmogelijkheden het onderwijs aan leerlingen die extra zorg nodig hebben in grote mate kan verbeteren. Ook speciale doelgroepen, zoals leerlingen van de rijdende school, of kinderen opgenomen in ziekenhuizen, hebben veel baat bij ICT. Voor deze groepen is het mogelijk door middel van de zogenaamde "tele-educatie" doelmatiger onderwijs te krijgen. Het beleid van de overheid met betrekking tot het ICT vloeit onder andere voort uit de beleidsbrief "Informatietechnologie in het PO"(1994) en uit de nota "Impuls voor het Basisonderwijs".

Om dit beleid uit te kunnen voeren is echter veel geld en extra menskracht nodig. Dit zou betekenen dat er een verhoging van Londo moet plaatsvinden, en dat er extra formatieplaatsen voor bijvoorbeeld Activiteiten coördinatoren zouden moeten komen. Bovendien zal de overheid geld beschikbaar moeten stellen voor scholing en nascholing van docenten.

Ook voor het voortgezet speciaal onderwijs zal er per 01-08-1998 veel veranderen; het vso-LOM, - MLK en - ZMOK zal dan onder de werking van de Wet op het Voortgezet Onderwijs geplaatst worden. De categorie vso 2/3 scholen zullen voorlopig in de WEC ondergebracht worden, maar gaan uiteindelijk mee in het Rugzak-beleid. Alle scholen voor mavo, vbo en vso zullen opgaan in een samenwerkingsverband. De scholen zullen tot 01-01-1999 de tijd krijgen om dit in de regio te regelen. De regionale samenwerkingsverbanden hebben tot doel alle leerlingen in de regio die zorg nodig hebben, zorg op maat te bieden binnen de scholen in het verband. Het uiteindelijke doel is dat de leerlingen hun schoolopleiding met een diploma zullen kunnen afsluiten van één van de leerwegen in mavo en vbo, indien nodig door middel van het zogenaamde "leerwegondersteunend onderwijs", dan wel hen voor te bereiden op een arbeidsplaats in de regio door middel van het "praktijkonderwijs". Per leerling zal bekeken moeten worden welk traject het meest geschikt zal zijn.

2.6 Toelichting bij de wet- en regelgeving met betrekking tot het speciaal onderwijs³²; beschrijvingen van de belangrijkste behandelde wetten, besluiten en regelingen

Lager-onderwijswet 1920, wet van 09-10-1920 Stb. 778, tot regeling van het algemeen vormend lager onderwijs.

Toelichting: wat betreft de regeling van het buitengewoon lager onderwijs zijn enkele artikelen van de Lager-onderwijswet van belang.
In art. 3, lid 5 wordt bepaald dat het buitengewoon lager onderwijs gegeven zal worden in scholen, bestemd voor kinderen, die wegens ziels- of lichaamsgebreken of uit maatschappelijke oorzaak niet in staat zijn geregeld en met vrucht het gewone onderwijs te volgen of wier gedrag het noodzakelijk maakt hun buiten-gewoon onderwijs te doen geven.
Verder zijn de artikelen 4,70,71, 126,127 en 128 van belang.

---

³² Bronnen bij deze paragraaf: toelichtingen in de uitgaven 7a en 7-IV van Schuurman & Jordens, memories/nota's van toelichting bij de wetten en besluiten.

Besluit buitengewoon lager onderwijs 1920

Toelichting: het onderwijs aan zwakzinnigen krijgt de benaming "buitengewoon onderwijs".

Besluit buitengewoon lager onderwijs 1923, besluit van 22 oktober 1923, Stb. 489

Toelichting: het buitengewoon onderwijs wordt aangevuld met scholen voor doofstomme, blinde en slechthorende kinderen.

Besluit buitengewoon lager onderwijs 1949, besluit van 28 december 1949, Stb. No. J 596

Toelichting: het Besluit buitengewoon lager onderwijs 1949 (Besluit blo) heeft zijn grondslag in de artikelen 70,71, 126 en 128 van de Lager-onderwijswet 1920.
Het besluit kwam tot stand om het KB van 22-10-1923 (Stb. 489) ter voorlopige uitvoering van art. 4 van de Lager-onderwijswet 1920 vermelde soorten van scholen uitbreiding te geven en de regeling te wijzigen.
Het besluit is op 1 januari 1950 in werking getreden.
Bij het in werking treden van dit besluit wordt het KB van 22-10-1923, Stb. 489, ingetrokken.

Besluit stichtingskosten buitengewoon lager onderwijs, besluit van 28-07-1958 Stb. 361, tot uitvoering van artikel 127 van de Lager-onderwijswet 1920.

Toelichting: in dit besluit wordt vermeld waar de onderscheidelijke schoolsoorten aan moeten voldoen om in aanmerking te komen voor een bijdrage in de stichtingskosten.
Vermeerdering aantal scholen voor buitengewoon onderwijs van 7 naar 14.

Besluit Buitengewoon Onderwijs 1967 (Besluit buo), 2 februari 1967, Stb.58

Toelichting: bij dit besluit worden het Besluit buitengewoon lager onderwijs 1949 en het Besluit stichtingskosten buitengewoon lager onderwijs van 1958 ingetrokken.
Dit besluit biedt de mogelijkheid om aan een aantal scholen voor buitengewoon onderwijs een afdeling voor zeer jeugdigen te verbinden, het vormt de basis voor het voortgezet buitengewoon onderwijs, en de eisen ten aanzien van de toelatingscommissies worden verscherpt.
Het Besluit buo onderscheidt 20 soorten scholen voor buitengewoon onderwijs.

Besluit van 22 december 1972, Stb. 764, houdende wijziging van het Besluit buitengewoon onderwijs 1967

Toelichting: door de inwerkingtreding van de Wet van 25 april 1974, houdende wijziging van de Lager-onderwijswet 1920 en de Kleuteronderwijs wet, werd het nodig om het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 aan de nieuwe wettelijke regelingen aan te passen. Deze wijziging van het Besluit buitengewoon onderwijs vond in twee gedeelten plaats.
In het besluit van 22-12-1976 zijn voornamelijk wijzigingen van onderwijskundige aard opgenomen waarvan de invoering urgent werd geacht. Verder voorziet het besluit in een aantal wijzigingen van incidentele aard, zoals het formaliseren van het zesjarig onderwijs aan schipperskinderen (dit ter vervanging van het continu-onderwijs aan schipperskinderen), het opnemen van de verplichting tot het verbinden van een oudercommissie aan de school. (Zie art. 34a van de ISOVSO)

Besluit van 6 november 1978, Stb. 582, houdende wijziging van het Besluit buitengewoon onderwijs 1967, Stb. 58

Toelichting: de tekst van het Besluit buo 1967 is herzien.
Voor zover het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 niet reeds was aangepast aan de bij de Wet van 25 april 1974 gewijzigde bepalingen van de Lager-onderwijswet 1920, vindt dit in het besluit van 06-11-1978 plaats. Verder wordt het aangepast aan de bij de wetten van 2 juli 1975 (Stb. 391) en 31 maart 1976 (Stb. 211) gewijzigde bepalingen van de Lager-onderwijswet 1920 omtrent de onderwijzers van wie de jaarwedden niet door het Rijk worden vergoed, en omtrent de wijziging van het kalenderjaar in het schooljaar voor de vaststelling van het verplichte personeelsbestand.
De vaststelling van het personeelsbestand bij de aanvang van het schooljaar heeft tot een wijziging van de teldata geleid.

In dit besluit is een algemene voorziening ten behoeve van zieke kinderen opgenomen. Het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 bevat een voorziening ten behoeve van kinderen, die zijn opgenomen in herstellingssoorten voor langdurig zieken. Kinderen die in niet uitsluitend voor langdurig zieken bestemde inrichtingen (bijvoorbeeld ziekenhuizen) verblijven, vallen formeel niet onder deze regeling. Voor deze kinderen bestaan incidentele voorzieningen, uitgaande van gemeenten, verenigingen of stichtingen, de ziekenhuizen zelf of van de klasseleerkracht van het zieke kind. Doordat er geen algemene voorziening bestond, kregen veel kinderen die niet bij de groep langdurig zieken behoorden, geen onderwijs. Om dit tegen te gaan moest er een regeling getroffen worden voor kinderen, die minstens drie weken moeten verblijven in een herstellingsoord (hier onder wordt verstaan: ziekenhuizen, medische kindertehuizen en verpleeginrichtingen). In bijzondere gevallen kan ontheffing worden verleend aan die termijn. Verder wordt voorgesteld de termen "debiel" en "imbeciel" in het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 te vervangen door "moeilijk lerend" en "zeer moeilijk lerend".

Besluit van 30-12-1981, Stb. 824, houdende wijziging van het Besluit buitengewoon onderwijs 1967, onder andere inzake uitbreiding van vakken en verlaging van enkele leerlingenschalen.

Toelichting: een belangrijke wijziging in dit besluit is de verruiming van het vakkenpakket voor het voortgezet buitengewoon onderwijs met de vakken machineschrijven, Grieks, Latijn, scheikunde, natuurkunde, kantoorpraktijk en verkooppraktijk. Bovendien wordt de mogelijkheid geopend het vakkenpakket nog verder uit te breiden. De wettelijke grondslag voor deze verruiming ligt in art. 3, lid 5 van de Lager-onderwijswet 1920.

Verder bevat dit besluit een verlaging van de leerlingenschalen voor scholen voor dove kinderen, scholen voor moeilijk lerende kinderen en scholen voor ziekelijke kinderen.

De behoefte aan het oprichten van scholen voor kinderen die alleen aan toevallen lijden is verdwenen; kinderen die alleen aan deze handicap lijden, kunnen worden opgevangen in het reguliere onderwijs. In gevallen dat het kind, naast epilepsie, ook andere handicaps heeft, kan het worden geplaatst in een school of afdeling voor meervoudig gebrekkige kinderen.

Besluit van 22-03-1982, Stb. 170, houdende wijziging van het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 inzake vakonderwijs

Toelichting: dit besluit vindt zijn grondslag in de artikelen 4,70,71,126,127 en 128 van de Lager-onderwijswet 1920. In dit besluit wordt een regeling gegeven met betrekking tot een normering van het vakonderwijs aan de scholen voor buitengewoon onderwijs alsmede met betrekking tot de rechtstreekse vergoeding door het Rijk aan de scholen van de personeelslasten verbonden aan het vakonderwijs. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de AMvB op grond van de artikelen 56bis en 98, lid 2 van de Lager-onderwijswet 1920. Tussen 1 januari en 1 augustus 1982 is er een interim-regeling van kracht; per 1 januari 1982 zal de uitkering die aan de gemeenten werd verstrekt op grond van de Financiële-Verhoudingswet 1960 komen te vervallen. De vergoeding voor het vakonderwijs wordt vanaf 1 augustus 1982 als onderdeel van de rijksbijdrage bedoeld in het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 rechtstreeks aan de scholen uitgekeerd.

Besluit van 27-09-1982, Stb. 574, houdende wijziging van het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 onder andere inzake verdere uitbreiding van de vakken bij het v.b.o.

Toelichting: de belangrijkste wijzigingen zijn de verdere uitbreiding van het vakkenpakket bij het voortgezet buitengewoon onderwijs, de opnemng van de scholen verbonden aan inrichtingen bestemd voor zwakzinnige kinderen, en de scholen verbonden aan inrichtingen als bedoeld in art. 5 van de Beginselenwet voor de kinderbescherming in respectievelijk de scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen en voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen.

Verder is er nog een verbetering van de procedure met betrekking tot de toelating tot de scholen voor buitengewoon onderwijs; het gaat hierbij om gevallen van weigering van de toelating en het ontslag van de kandidaat-leerlingen en leerlingen.

De bijlage betreffende de bewijzen van bekwaamheid is uitgebreid.

Besluit van 16-09-1983, Stb. 462, houdende wijziging van het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 (bepalingen betreffende scholen voor kinderen die zijn opgenomen in ziekenhuizen en langdurig zieke kinderen).

Toelichting: het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 (§ 7) maakt, ten aanzien van de scholen voor kinderen die zijn opgenomen in herstellingssoorten, onderscheid tussen:

- a) herstellingsoorden, bestemd voor langdurig zieken
- b) herstellingsoorden, bedoeld voor niet langdurig zieken

In het Besluit van 16-09-1983 wordt voorgesteld om de onder a) bedoelde scholen te doen opgaan in de scholen voor ziekelijke kinderen (§ 8). De scholen die op die manier zullen ontstaan worden scholen voor langdurig zieke kinderen genoemd.

§ 7 zal dan nog uitsluitend van toepassing zijn op scholen voor kinderen in herstellingsoorden voor niet langdurig zieke kinderen; deze scholen zullen scholen voor kinderen die zijn opgenomen in ziekenhuizen gaan heten.

Besluit van 28-02-1984, Stb. 88, houdende wijziging van het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 betreffende onder andere een regeling voor rijdende scholen ten behoeve van kinderen van kermisexploitanten en van circusmedewerkers

Toelichting: de wijziging van het beleid ten aanzien van de rijdende scholen voor kinderen van kermisexploitanten maakt het nodig om het Besluit buitengewoon onderwijs van 1967 te herzien.

In het Besluit buitengewoon onderwijs 1967, zoals dat op 1 januari 1967 in werking trad, werden voor het eerst bepalingen opgenomen voor scholen voor kinderen van kermisexploitanten. Verder werden in dit besluit een bepaling opgenomen die het mogelijk maakte om voor de bekostiging van rijdende scholen voor kinderen van kermisexploitanten bij ministerieel besluit nadere regels te geven. Deze regels werden vastgesteld bij beschikking van 24 april 1979, Stcrt. 79.

In het Besluit van 14-12-1972 werd aangegeven dat de bepalingen voor de rijdende scholen tot een nader vast te stellen datum van kracht zouden blijven. In 1969 was namelijk de Leerplichtwet van kracht geworden waarbij ook de kinderen van de trekkende bevolking onder deze wet waren gebracht; het was uitgesloten dat de kinderen met onderbrekingen onderwijs zouden volgen. Daarom werd bij dit besluit de ligplaatsscholen voor kinderen van binnenschippers omgezet in scholen voor schipperskinderen, waar deze kinderen permanent onderwijs zouden volgen. Het logisch gevolg daarvan was om ten aanzien van kinderen van kermisexploitanten een soortgelijk besluit te nemen.

De rijdende scholen kwamen meer en meer in de belangstelling te staan; steeds meer kinderen gingen regelmatig de rijdende scholen bezoeken.

Bij het Besluit van 6 november 1978 werden de bepalingen over de rijdende scholen geheel buiten het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 geplaatst. Omdat echter bleek dat met het onderwijs aan de rijdende scholen zodanig in het onderwijs aan kinderen van kermisexploitanten werd voorzien dat aan de leerplicht voldaan werd, kwam de noodzaak naar voren om de desbetreffende bepalingen opnieuw in het besluit terug te brengen.

Het kwam regelmatig voor dat kinderen van kermisexploitanten, die op internaten van kinderen voor binnenschippers en kermisexploitanten verbleven, de scholen voor kinderen van binnenschippers bezochten. Door de wijziging van het Besluit werd deze situatie gelegaliseerd.

Omdat ook kinderen van circusmedewerkers rijdende scholen bezochten, wordt bij dit besluit het onderwijs aan kinderen van circusmedewerkers ondergebracht bij het onderwijs aan rijdende scholen voor kinderen van kermisexploitanten. Er zouden echter één of meer rijdende scholen apart voor kinderen van circusmedewerkers blijven bestaan, omdat zij met het circus meereizen.

Interimwet op het Speciaal Onderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs (ISOVSO), Wet van 15-12-1982, Stb 730

Toelichting: het doel van de *ISOVSO* is het treffen van wettelijke voorzieningen voor het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs ter bevordering van de ononderbroken ontwikkeling van de kinderen voor wie vaststaat dat overwegend een orthopedagogische en orthodidactische benadering aangewezen is. De *ISOVSO* introduceert het (voortgezet) speciaal onderwijs als opvolgster van het voormalige buitengewoon onderwijs, zoals dat geregeld was in het Besluit Buitengewoon Onderwijs 1967. Het voormalige buitengewoon onderwijs verschilde in veel opzichten, ook inhoudelijk, van het (voortgezet) speciaal onderwijs. De introductie van het (voortgezet) speciaal onderwijs maakte het dan ook noodzakelijk om door middel van een aparte wet het overgangsrecht te regelen. Het overgangsrecht, opgenomen in de *OISOVSO*, vervult een brugfunctie tussen het "oude recht" en het "nieuwe recht". De *ISOVSO* is met ingang van 1 augustus 1985 in werking getreden; met ingang van deze datum zijn de Lager-Onderwijswet 1920 en de uitvoering van de daarin gegeven voorschriften niet meer van toepassing voor zover zij het buitengewoon onderwijs betreffen.

Overgangswet Interimwet op het Speciaal Onderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs (OISOVSO), Wet van 19-12-1984, Stb 653

Toelichting: het doel van de *OISOVSO* is het bij wet regelen van het overgangsrecht en het inwerking treden van de ISOVSO (zie art. 112, lid 2 van de ISOVSO).
In titel C van de OISOVSO is de inwerkingtreding van de ISOVSO bepaald op 1 augustus 1985, voor zover de OISOVSO niet anders bepaalt.
Titel D van de OISOVSO bepaalt onder andere dat de artikelen 57 en 59a tot en met 72 van de ISOVSO in werking treden op 1 januari 1985, artikel 59, lid 1,2 en 3 in werking treedt op 1 januari 1988, evenals de artikelen 72a tot en met 78 en 82 tot en met 100. De artikelen 79 tot en met 81 treden in werking op 1 augustus 1988.
Om de overgang tussen het oude en het nieuwe recht te realiseren, bevat de OISOVSO regelingen op het gebied van de omzetting van scholen voor buiten-gewoon onderwijs in scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs, dan wel voor basisonderwijs (scholen voor kinderen trekkende bevolking) en het overgangsrecht voor personeel, bekostiging en huisvesting.

Onderwijskundig besluit ISOVSO, besluit van 18 september 1985, Stb. 517

Toelichting: dit besluit bevat voorschriften van onderwijskundige aard voor het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs. Het vervangt het Besluit Buitengewoon Onderwijs 1967 voor zover de in bovengenoemd besluit geregelde onderwerpen daarin werden geregeld. Verder worden in het Onderwijskundig besluit ISOVSO enkele onderwerpen geregeld die daarvoor in circulaire's geregeld werden.
Te zamen met de onderwijskundige voorschriften die in de ISOVSO zijn opgenomen, vormen deze voorschriften het onderwijskundige kader van het (voortgezet) speciaal onderwijs.
Het Onderwijskundig besluit betreft:

- de afdelingen die, naast de in art. 9, lid 3 van de wet genoemde, aan scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs kunnen worden verbonden
- de praktijktijd, bedoeld in art. 16 van de wet
- de voorzieningen bedoeld in art. 19a van de wet, betreffende ambulante begeleiding³³, symbiose³⁴ en het partieel en tijdelijk tellen van leerlingen
- de samenstelling van de commissie die op grond van art. 33, lid 2 van de wet oordeelt over toelating tot en het verblijf op een school, alsmede de voorschriften omtrent het door deze commissie verrichte onderzoek
- de aanwijzing van de bewijzen van bekwaamheid die naast de in art. 111, lid 3 van de wet bevoegdheid lenen

---

³³ Onder ambulante begeleiding wordt verstaan: de begeleiding door een leraar, afkomstig uit het speciaal onderwijs, van een of meer leerlingen in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs die zonder deze begeleiding zouden zijn aangewezen op het speciaal onderwijs, alsmede de ondersteuning door een leraar, orthopedagoog, psycholoog of logopedist van een school voor speciaal onderwijs aan leraren van een school voor basisonderwijs of voor voortgezet onderwijs bij de opvang van leerlingen die extra hulp nodig hebben.

³⁴ Onder symbiose wordt verstaan: onderwijs waarbij een of meer groepen leerlingen, ter uitvoering van een deel van het schoolwerkplan voor zover het betrekking heeft op voortgezet speciaal onderwijs, onderwijs ontvangen op een school voor voortgezet onderwijs.

- voorschriften betreffende de bevoegdheidseisen van Onderwijs in Eigen Taal en Cultuur (OETC)-leraren (in het besluit opgenomen bij de inwerkingtreding van art. 18 van de wet op 01-08-1987)

De volgende drie besluiten (Huisvestingsbesluit ISOVSO, Bouwbesluit ISOVSO en het Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO) zijn een nadere uitwerking van het vergoedingsstelsel (Londo) dat in de ISOVSO verankerd is. Het "oude" Londo-stelsel is bij de wet van 06-07-1996 vereenvoudigd; per 01-01-1997 zal deze vereenvoudiging van kracht worden.

Toelichting: het (oude) Londo-stelsel maakt onderscheid tussen drie categorieën:

- voorzieningen in de huisvesting
- materiële voorzieningen, dat wil zeggen kosten die jaarlijks worden gemaakt, zoals leermiddelen, verwarming, herstelonderhoud
- andere voorzieningen, zoals technisch onderhoud op langere termijn, meubilair en dergelijke.

Elke categorie heeft een aantal programma's van eisen, de pve's, waarin normen, formules en vergoedingsbedragen staan, die door de overheid vastgesteld worden.

Voor de materiële bekostiging wordt onderscheid gemaakt tussen gebouwfankelijke en niet-gebouwfankelijke vergoedingen, die op hun beurt weer onderverdeeld worden in programma's van eisen.

De programma's van eisen worden jaarlijks door de minister vastgesteld.

De hoogte van de vergoeding per school wordt bepaald aan de hand van bepaalde kenmerken, de indicatoren genaamd. Het aantal leerlingen op de peildatum bepaalt de hoogte van de vergoeding, terwijl elke buitenreguliere telling een aanpassing in de vergoeding voor materiële instandhouding te weeg brengt.

Zie ook: beschrijving van de Wet van 4 juli 1996 (Stb. 403) betreffende de vereenvoudiging van het Londo-stelsel.

Huisvestingsbesluit ISOVSO, besluit van 23-12-1987, Stb. 616

Toelichting: artikel 88n van de ISOVSO bepaalt dat bij AMvB nadere voorschriften worden gegeven voor de uitvoering van titel IV, afdeling 3 van de wet, waarin voorzieningen in de huisvesting worden geregeld. Het Huisvestingsbesluit bevat dergelijke uitvoeringsvoorschriften betreffende het voor vergoeding door het Rijk in aanmerking brengen van gewenste huisvestingsvoorzieningen van scholen voor speciaal onderwijs, voor voortgezet speciaal onderwijs en voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs. Het belangrijkste onderdeel wordt gevormd door de uitgewerkte criteria voor de beoordeling van de aanvragen; via deze criteria wordt vastgelegd in welke gevallen de minister de goedkeuring niet zal weigeren.

Bovendien wordt in dit besluit uitvoering gegeven aan de in artikel 88g van de ISOVSO gegeven mogelijkheid om nader te bepalen wat wordt verstaan onder "ander onderwijs".

Qua opzet is het besluit vergelijkbaar met het Huisvestingsbesluit WBO (1986).

In het besluit worden aangegeven:

- de procedure die gevolgd moet worden zodat de Minister zijn goedkeuring kan geven aan de gewenste voorzieningen
- de voorschriften betreffende de te verstrekken gegevens die de Minister zal betrekken bij de beoordeling of goedkeuring zal worden verleend
- criteria ter uitvoering van de artikelen 77 en 81 van de ISOVSO
- wat onder "ander onderwijs" moet worden verstaan

Dit besluit is op 1 januari 1988 in werking getreden

Samenhang tussen het Bouwbesluit ISOVSO, het Huisvestingsbesluit ISOVSO en het Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO

De bovengenoemde besluiten hebben andere uitgangspunten:

- het Bouwbesluit ISOVSO bevat minimumeisen van bouwkundige aard waaraan de gebouwen van scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs moeten voldoen.
- het Huisvestingsbesluit ISOVSO bevat de nadere voorschriften die de Minister in acht neemt bij de beoordeling van een verzoek om goedkeuring van huisvesting, zoals voorschriften betreffende

de te verstrekken gegevens die de Minister zal betrekken bij de beoordeling of goedkeuring zal worden verleend. Verder worden er uitgewerkte criteria opgenomen ter uitvoering van de artikelen 77 en 81 van de wet op grond waarvan de Minister in ieder geval de goedkeuring niet weigert, dan wel het verzoek niet afwijst.

- Het Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO bevat voorschriften voor de bekostiging van scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs. De vergoeding betreft drie categorieën van uitgaven:
  - de huisvestingsvoorzieningen
  - de materiële instandhouding
  - het personeel

Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, besluit van 23-12-1987, Stb. 617, houdende intrekking van het Bekostigingsbesluit ISOVSO en vaststelling van het Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO in verband met de invoering van het bekostigingsstelsel van de ISOVSO

Toelichting: dit besluit is gebaseerd op een aantal bepalingen van de ISOVSO en de OISOVSO. Het overgrote deel berust op de wettelijke opdracht zoals geformuleerd in art. 59, lid 2 en 3 van de ISOVSO, waarin wordt bepaald dat in het besluit regelingen moeten worden opgenomen omtrent:

- de termijnen waarbinnen besluiten moeten worden opgenomen
- de verstrekking van voorschotten op de vergoedingen
- de verrekening van de vergoeding met de voorschotten
- de uitkering van de vergoeding voor kosten voortvloeiende uit het gebruik door een school van voorzieningen die voor meer dan één school of voor andere doeleinden zijn bestemd
- een financiële regeling tussen het Rijk en de gemeenten ter zake van gebouwen en terreinen die geheel of gedeeltelijk niet meer voor het geven van speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs worden gebruikt.

De OISOVSO bevat in de artikelen E23 en E24 opdrachten om nadere regelgeving tot stand te brengen ten aanzien van:

- de vergoeding van de ten laste van de gemeente gestichte gebouwen en lokalen van openbare en bijzondere scholen, met daarbij de mogelijkheid een vergoeding toe te kennen voor lokalen die niet voor gebruik door scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs noodzakelijk zijn
- vergoedingen voor gebouwen bedoeld in art. 184 van het Besluit buiten-gewoon onderwijs 1967

De bekostiging van scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs valt uiteen in drie categorieën van uitgaven:

- de voorzieningen in de huisvesting en de andere voorzieningen
- de materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding
- het personeel

Het Bekostigingsbesluit bevat kortom regels en procedures voor de vergoeding van huisvestingsvoorzieningen, voor andere voorzieningen, de materiële instandhouding en het personeel. Bovendien worden nadere regels gegeven omtrent de (leegstands)kortingen en andere regels omtrent de administratieve procedures

Bouwbesluit ISOVSO, besluit van 13-12-1988, Stb. 585, houdende voorschriften met betrekking tot de voorzieningen in de huisvesting van scholen voor speciaal onderwijs, voor voortgezet speciaal onderwijs, alsmede voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs

Toelichting: dit besluit komt voort uit art. 85, lid 3 van de ISOVSO. Op grond van dit artikel kunnen eisen worden gesteld waaraan een voor blijvend gebruik of voor tijdelijk gebruik bestemde voorziening in de huisvesting moet voldoen. Het *Bouwbesluit ISOVSO* bevat dergelijke **minimumeisen**. De eisen, welke gesteld worden naast de eisen welke bijvoorbeeld gemeentelijke bouwverordeningen stellen, hebben tot doel de voor het (voortgezet) speciaal onderwijs te gebruiken voorzieningen voor onderwijsdoeleinden geschikt te doen zijn. Daarnaast worden ook eisen gesteld ten aanzien van de duurzaamheid van de schoolgebouwen, om de beschikbare middelen uit de openbare kas zo goed mogelijk te gebruiken.

Formatiebesluit ISOVSO 1992, besluit van 12-03-1992, Stb. 127, houdende de nieuwe formatieregeling voor scholen voor

(voortgezet) speciaal onderwijs

Toelichting: dit besluit bevat de nieuwe formatieregeling voor het personeel in het (voortgezet) speciaal onderwijs, in verband met de wet houdende wijziging van de WBO, de ISOVSO en de WVO in verband met het formatiebudgetsysteem (Stb. 113, 1992)

Dit besluit is de uitwerking van de artikelen 19a, lid 1 sub c, 93a, lid 1, 2 en 5, en 93d, lid 2 sub a, c, d en e van de ISOVSO. De uitwerking van art. 93d, lid 2 onder b is geregeld in het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (RPBO, Stb. 110, 1985). Het betreft hier wijziging in het verbruik van de formatierekeneenheden.

Het formatiebudgetsysteem (FBS) is een nieuw stelsel van personeelsbekostiging; dit stelsel heeft tot doel het toekennen van de hoeveelheid formatierekeneenheden aan de school, het formatiebudget, dat voornamelijk berekend wordt op basis van het leerlingenaantal en de samenstelling van het leerlingenbestand.

Met het formatiebudget kunnen scholen een eigen personeel- en organisatiebeleid voeren. De scholen hebben de mogelijkheid om, naast het gebruik van formatierekeneenheden ten behoeve van aanstelling van personeel, de formatierekeneenheden te verzilveren of over te dragen aan een andere school, bijvoorbeeld in ruil voor overeen te komen werkzaamheden.

Het Formatiebesluit 1992 biedt een grotere vrijheid in de bestedingsmogelijkheden dan het Formatiebesluit 1985.

De opzet van de berekening van de formatie wijkt in hoofdlijnen niet af van de oude formatieregeling: de formatie wordt berekend aan de hand van het aantal leerlingen in minuten.

Dit aantal minuten wordt eerst gedeeld door 2400 (formatie voor onderwijzend personeel en schoolleiding en formatie voor speciale doeleinden) of 2304 (formatie voor onderwijs ondersteunend personeel)

Vervolgens wordt deze uitkomst, door middel van vermenigvuldiging met een bepaald getal, omgerekend tot het aantal formatierekeneenheden.

Wet Weer Samen Naar School (WSNS), Wet van 23-12-1994, Stb. 940

Toelichting: het doel van de *WSNS* is het bij wet regelen van een betere toerusting van het basisonderwijs met capaciteiten en faciliteiten van (delen van) het speciaal onderwijs.

De ISOVSO, de OISOVSO alsmede de WSNS zullen op 1 augustus 1998 komen te vervallen.

Wet van 9 maart 1995, Stb. 155, houdende wijziging van enkele onderwijswetten (budgettering wachtgelden en instelling Participatiefonds)

Toelichting: in verband met het terugdringen van de ten laste van het Rijk komende kosten voor werkloosheidsuitkeringen en herplaatsingswachtgelden in het onderwijs, is het gewenst dat de werkloosheidsuitkeringen en herplaatsingswachtgelden in beginsel ten laste komen van het bevoegd gezag van een school. Bovendien is het gewenst dat het bevoegd gezag deelneemt aan een Participatiefonds om de werkloosheidsuitkeringen en herplaatsingswachtgelden te kunnen beheersen.

Wet van 31 januari 1996, Stb.157, houdende wijziging van de WBO en de ISOVSO

Toelichting: in verband met het bestrijden van schoolspecifieke knelpunten in de personeelsvoorziening is het wenselijk een wettelijke grondslag voor de vergoeding hiervan tot stand te brengen.

Wet van 25 april 1996, Stb. 271, houdende wijziging van de WBO en de ISOVSO inzake onder meer de overboeking van niet bestede vergoedingen en het vervallen van de verplichte pauze en wijziging van een aantal wetten in verband met het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs aan visueel gehandicapte kinderen

Toelichting: in geval van samenvoeging van scholen en soortgelijke situaties is het wenselijk een voorziening te treffen ten aanzien van de niet bestede vergoedingen.

De volgende wetten worden pas op 1 januari 1997 van kracht, en zullen een grote verandering te weeg brengen inzake de bekostiging van de scholen.

Handelingen die betrekking hebben op deze wetten zijn niet in dit onderzoek opgenomen, omdat ze buiten de periode 1950-1996 vallen, maar worden wel op een later tijdstip bij de actualisering van het onderzoek verwerkt.

Wet van 4 juli 1996, Stb. 402, houdende wijziging van de WBO, de ISOVSO en de WVO in verband met de decentralisatie van de huisvestingsvoorzieningen

Toelichting: in deze wet wordt geregeld dat de beslissingen omtrent de huisvestingsvoorzieningen geheel door de gemeentebesturen worden genomen, en deze niet meer aan de goedkeuring van de Minister van Onderwijs Cultuur & Wetenschappen en de Minister van Landbouw, Natuur & Visserij zijn onderworpen.

Vanaf 1 januari 1997 worden de programma's van eisen voor de huisvestingsvoorzieningen niet meer door het Rijk vastgesteld. Vanaf deze datum keert het Rijk namelijk aan de gemeenten een bedrag uit voor de huisvesting van scholen via het Gemeentefonds. Alle zorg voor huisvesting (b.v. renovatie en nieuwbouw) komt voor rekening van de gemeenten.

(Zie ook: Uitleg 19a, 4 september 1996 met betrekking tot de decentralisatie van de huisvesting)

Wet van 4 juli 1996 (Stb. 403) tot wijziging van de Wet op het basisonderwijs, de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs en de Tijdelijke wet bekostiging nieuwe basisscholen inzake vereenvoudiging van het bekostigingsstelsel voor het basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs (vereenvoudiging Londo)

Toelichting: het vereenvoudigen van de regelgeving inzake de bekostiging

In het nieuwe stelsel heeft de Rijksoverheid alleen nog de zorg voor de materiële voorzieningen voor de instandhouding (in het oude stelsel was er ook nog de zorg voor de huisvesting, het personeel en de andere voorzieningen).

De vergoeding voor de huisvestingsvoorzieningen betaalt het Rijk via het Gemeentefonds³⁵ aan de gemeenten. De vergoeding voor de andere voorzieningen loopt gedeeltelijk van het Rijk naar de gemeenten, gedeeltelijk van het Rijk naar de schoolbesturen.

De vergoeding voor materiële voorzieningen (de exploitatie van de school) gaat na 1 januari 1997 van het Rijk naar het bevoegd gezag.

De programma's van eisen worden per 1 januari 1997 niet meer jaarlijks door de minister vastgesteld, maar slechts eenmaal per vijf jaar. De adviesgroep programma's van eisen WBO/ISOVSO is per 1 januari 1997 opgeheven. De minister houdt de mogelijkheid om de programma's van eisen tussentijds bij te stellen (voorbeeld: in 1997 wordt in het programma van eisen "energie" de ecotax opgenomen die sinds januari 1996 ingevoerd is; de kosten van de ecotax worden volledig vergoed).

De materiële vergoeding zal berekend worden door middel van één basisformule, waarin een vast bedrag per school en een bedrag per leerling is opgenomen.

---

³⁵ Hoeveel een gemeente uit het Gemeentefonds krijgt is door middel van een verdeelstelsel vastgelegd in de Financiële verhoudingswet van 1984.

Voor het speciaal onderwijs komt er, naast de peildatum³⁶ van het aantal leerlingen op 1 oktober, een extra peildatum bij; namelijk op 16 januari.
Bij samenvoeging van scholen wordt de vergoeding voor de materiële instandhouding in het jaar dat de fusie plaatsvindt niet aangepast.
(Zie ook Uitleg 23a, 2 oktober 1996 met betrekking tot de vereenvoudiging van het Londo-stelsel)

---

³⁶ De peildatum is de datum waarop de leerlingentelling plaatsvindt; het aantal leerlingen is namelijk bepalend voor de hoogte van de vergoeding.

3. Lijst van belangrijkste actoren op het gebied van het (voortgezet) speciaal onderwijs

- **Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen:** verantwoordelijke minister voor het landelijke onderwijsbeleid.
Er zijn twee staatssecretarissen die, binnen de lijnen van het door de minister vastgestelde beleid, eigen taakgebieden beheren.
Taken: - het sturen van het onderwijs door middel van wet- en regelgeving, met inachtneming van de bepalingen in de Grondwet
  - Zorg dragen voor de structurering en de bekostiging
  - Zorg dragen voor openbaar onderwijs
  - Zorg dragen voor examineren en studiefinanciering
  - het bevorderen van innovatie van het onderwijs
  - coördinatie van het wetenschapsbeleid

Onder de verantwoordelijkheid van de minister heeft de **veldirectie Primair Onderwijs (PO)** de zorg voor het onderwijsgebied "speciaal onderwijs" en onderhoudt contacten met de instellingen binnen dat gebied.
De **aspectdirectie** heeft een beleidsontwikkelende functie voor een deel van het beleidsterrein (bijvoorbeeld arbeidsvoorwaarden).

- **Inspectie van het onderwijs:** onder de verantwoordelijkheid van de minister toezicht houden op het onderwijs.
Taken: - toezicht houden op de naleving van de wettelijke voorschriften
  - het bekend blijven met de toestand van het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs, onder meer door het bezoeken van scholen
  - het bevorderen van de ontwikkeling van het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs door overleg met het bevoegd gezag, het personeel van de scholen en de besturen van gemeente en provincie
  - het doen van voorstellen aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen die zij in het belang van het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs nodig acht
- **Provinciale Staten:** houden voornamelijk toezicht op de aanwezigheid van voldoende openbaar basis- en voortgezet onderwijs. **Gedeputeerde Staten** fungeert onder andere als beroepsorgaan voor besluiten van gemeentebesturen.
Taken, in het bijzonder voor het speciaal onderwijs:
  - jaarlijkse vaststelling van het plan van nieuwe scholen en/of schoolsoorten in het speciaal onderwijs
  - beoordelen of de provincie beschikt over voldoende openbaar onderwijs per schoolsoort
- **De gemeente:** is het plaatselijk bestuur voor het gehele onderwijs, openbaar en bijzonder, tevens bevoegd gezag voor het openbaar onderwijs.
Taken, in het bijzonder voor het speciaal onderwijs:
  - bekostiging
  - coördinatie van de huisvesting
  - verantwoordelijkheid voor schoolbegeleiding
- **Het bevoegd gezag:** de instantie die de bestuurlijke verantwoordelijkheid draagt voor de school, ofwel het schoolbestuur.
Dit is voor een openbare school **het college van Burgemeester en Wethouders**, voor zover de gemeenteraad niet anders bepaalt. Wanneer de school van meer gemeenten uitgaat, wordt in een gemeenschappelijke regeling het bevoegd orgaan aangewezen.
Een bijzondere school wordt in stand gehouden door een **natuurlijk persoon** of een **privaatrechtelijk persoon met volledige rechtsbevoegdheid**, die volgens de statuten of reglementen het doel heeft onderwijs te geven zonder winstoogmerk
- **de vakministers:** de minister van Onderwijs werkt nauw samen met
  - de **minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij** voor het landbouwonderwijs

- de **minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid** voor het scholings- en arbeidsmarktbeleid en het emancipatiebeleid
- de **minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport** voor het welzijnsbeleid van specifieke groepen
- de **minister van Economische Zaken** voor het technologiebeleid
- de **minister van Buitenlandse Zaken** voor de internationale samenwerking

Advies- en beroepsraden:

- **Onderwijsraad:** een permanent adviesorgaan met betrekking tot de uitvoering van het landelijk beleid, ingesteld bij wet van 21-02-1919, Stb 49.

Taken:

- het gevraagd en ongevraagd adviseren van de minister
  - finaal advies geven in het geval van regelgeving
  - toezien op de handhaving van de financiële gelijkstelling van het openbaar en bijzonder onderwijs, de samenhang in het onderwijsbeleid en regelgeving, en op de handhaving van de vrijheid van onderwijs
  - het fungeren als beroepsinstantie bij geschillen tussen een school en de inspectie

De adviesverplichting is voor een groot deel vervallen bij de wet van 10-07-1995, Stb. 355.

- **Adviesraad voor het basisonderwijs, het speciaal onderwijs en de opleidingen en nascholing voor onderwijsgeevenden in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs (ARBO)** ingesteld op 20-03-1981, DI/SC/A-97711, gewijzigd op 17-02-1984, Stcrt. 35

Taken: 1. Het gevraagd en ongevraagd adviseren van de minister over

- a) het te voeren beleid ten aanzien van het basisonderwijs, het speciaal onderwijs, alsmede ten aanzien van de opleidingen en nascholing voor onderwijsgeevenden in het basisonderwijs en speciaal onderwijs voor zover het betreft de eisen te stellen aan de beroepsbekwaamheid van de onderwijsgeevenden
- b) het te voeren beleid ten aanzien van de activiteiten van instellingen op de gebieden van leerplanontwikkeling, begeleiding, toetsontwikkeling en onderzoek, voor zover het aangelegenheden betreft die rechtstreeks het functioneren en de ontwikkeling raken van het basisonderwijs, het speciaal onderwijs, de opleidingen en de nascholing voor onderwijsgeevenden in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs

2. Indien de minister van een ander adviesorgaan, met uitzondering van de Onderwijsraad, een advies ontvangt dat betrekking heeft op het adviesterrein van de Raad, beslist hij in het algemeen daarover pas nadat hij, al dan niet op basis van een voorlopig standpunt, de Raad heeft gehoord.

- **Departementale Coördinatiegroep ARBO-zaken (DARBO)** ingesteld bij beschikking op 04-05-1981 BO/VP 3953, Stcrt. 120, 29-06-1981

Taken: A) Het adviseren van de minister over het, door de minister vast te stellen adviesprogramma van de Raad en over het aan de adviezen van de Raad te geven gevolg, met name door:

- het verzamelen van voor advisering door de Raad in aanmerking komende knelpunten bij de voorbereiding en uitvoering van een samenhangend beleid op het terrein van het basisonderwijs, het speciaal onderwijs en de opleidingen en nascholing voor onderwijsgeevenden in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs
- het verwerken van de voor advisering in aanmerking komende onderwerpen tot een evenwichtig programma van adviesaanvragen
- het doen van voorstellen betreffende de behandeling van de adviezen van de Raad en de verwerking ervan in het beleid

B) Het adviseren van de minister, in overleg met de budgethouder, over de benoeming van leden, de huisvesting, de omvang en de bezetting van het secretariaat, de begroting en andere aangelegenheden de Raad betreffende.

- **Coördinatiecommissie Maatschappelijke Dienstverlening Buitengewoon Onderwijs**, ingesteld door de

Staatssecretarissen van CRM en O&W op 25-03-1980, nr. U 46938 II.

- Taken:
1. Het bevorderen van werkoverleg tussen de ministeries van O&W en CRM met betrekking tot maatschappelijke dienstverlening en buiten-gewoon onderwijs, ter afstemming van beleidsvoorbereiding en beleidsvoering op het gebied van maatschappelijke problemen.
  2. Het gevraagd en ongevraagd adviseren van de ministers van O&W en CRM.

- **Regionale verwijzingscommissie:** door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen erkende dan wel ingestelde commissie.

- Taken:
- het beoordelen of plaatsing van een leerling op een school of afdeling waar speciaal onderwijs wordt gegeven noodzakelijk is dan wel of verblijf of voortgezet verblijf op een reguliere school voor basis- of voortgezet onderwijs beter wordt geacht. De commissie adviseert over de toelaatbaarheid, niet over toelating; de beslissing daaromtrent ligt bij het schoolbestuur.

Samenstelling: de regionale verwijzingscommissie bestaat uit 5 personen. Indien het totaal aantal leerlingen van basisscholen in de regio waarin de commissie werkzaam is meer dan 30.000 bedraagt, kan de commissie bestaan uit 2 kamers van elk 5 personen. De leden van de commissie zijn niet werkzaam bij een school, een school voor basisonderwijs of een regionaal werkende schoolbegeleidingsdienst voor zover die school is gelegen in de regio waarin de commissie werkzaam is.

De Regionale verwijzingscommissie is werkzaam ten behoeve van LOM-, MLK-, ZMOK- en IOBK onderwijs.

- **Het Procesmanagement WSNS:** in 1992 door de staatssecretaris en de onderwijsorganisaties ingesteld orgaan (bij beschikking van 18-12-1992, PO/B-92097621) dat vanaf 1 januari 1993 werkzaam is tot 1 januari 1997.

- Taken:
- stimulering van de WSNS-activiteiten van scholen en samenwerkingsverbanden
  - coördinatie van het ondersteuningsaanbod en afstemming van dat aanbod op de ondersteuningsbehoeften van scholen en samenwerkingsverbanden
  - de versterking van het maatschappelijke draagvlak voor het WSNS-beleid
  - de coördinatie en afstemming van activiteiten in het kader van de opdracht tot stabilisatie van het aantal leerlingen in afzonderlijk speciaal onderwijs

- **Procesmanagement Primair Onderwijs:** ingesteld door de staatssecretaris van Onderwijs bij beschikking van 27-10-1995 (PO/B-95028441) voor de periode van 01-01-1996 tot en met 31 december 1999.

- Taken:
- het in nauw overleg met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen de uitvoering van de onderwijsvernieuwingen in het primair onderwijs te managen, gericht op
    - * het versterken van de kwaliteit van scholen
    - * het stimuleren van scholen om meer rekening te houden met verschillen tussen leerlingen
    - * het versterken van de samenhang tussen activiteiten van scholen en andere maatschappelijke instellingen in hun omgeving
  - het afstemmen van activiteiten van ondersteunende instellingen en opleidingen op het landelijk innovatiebeleid en het versterken van de samenhang tussen de activiteiten van deze instellingen
  - het (doen) verschaffen van informatie aan scholen, verzorgingsinstellingen, opleidingen, ouders en andere geïnteresseerden.

De activiteiten van o.a. het procesmanagement WSNS worden geleidelijk overgenomen door het Procesmanagement Primair Onderwijs.

- **Procesmanagement Voortgezet Onderwijs:** ingesteld door de staatssecretaris van Onderwijs bij beschikking van 11-12-1996, en, met terugwerkende kracht, werkzaam vanaf 01-08-1996 tot 01-08-2000.

- Taken:
- het in nauw overleg met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen de uitvoering van de onderwijsvernieuwingen in het voortgezet onderwijs te managen, gericht op
    - * de verdere invoering van de basisvorming
    - * de invoering van leerwegen in het mavo, vbo en vso
    - * de invoering van profielen tweede fase in het havo en vwo

- het afstemmen van activiteiten van ondersteunende instellingen en opleidingen op het terrein van het landelijk innovatiebeleid en het versterken van de samenhang van de activiteiten van deze instellingen
- het (doen) verschaffen van informatie aan scholen, verzorgingsinstellingen, opleidingen, ouders en andere geïnteresseerden
- het signaleren van relevante ontwikkelingen aan de Staatssecretaris
- andere taken door de Staatssecretaris te bepalen na overleg met het procesmanagement.

Op 1 augustus 1996 zijn het Procesmanagementteam Basisvorming en de Stuurgroep Profiel Tweede Fase opgegaan in het
 Procesmanagement
 Voortgezet Onderwijs.

- **Interdepartementale Werkgroep Regeling Rijksuitkeringen kleuter- en lager onderwijs (werkgroep Londo)**, ingesteld bij beschikking van 15-05-1974 door de minister van Onderwijs en Wetenschappen. De werkgroep werd in de wandelgangen de "werkgroep Londo" genoemd, naar haar voorzitter.

- Taken:
- het instellen van een onderzoek naar de oorzaken van de problemen met betrekking tot de uitgave van het kleuter- en lager onderwijs en de daartegenover van rijkswege beschikbaar gestelde middelen
  - het verrichten van onderzoek naar de mogelijkheden van het oplossen van deze problemen
  - het aangeven van de wijze waarop ter bereiking van een redelijk en financieel verantwoord landelijk onderwijsniveau, de van rijkswege beschikbaar te stellen vergoedingen moeten worden bepaald.

De adviesgroep heeft twee interim-adviezen voor het basisonderwijs aangeboden (1975 en 1980). In 1985 kwam zij met haar eindadvies, waarin geadviseerd wordt het nieuwe bekostigingsstelsel voor het basisonderwijs gelijktijdig in te voeren met de inwerkingtreding van de Wet op het basisonderwijs. Voor het speciaal onderwijs kwam er in 1987 een interim-advies, en in 1989 bracht de werkgroep haar eindadvies uit. Het vergoedingsstelsel heeft qua opzet model gestaan voor het vergoedingsstelsel dat op 1 januari 1988 in werking is getreden voor het (voortgezet) speciaal onderwijs, alsmede voor het vergoedingsstelsel voor het voortgezet onderwijs dat in 1991 in werking is getreden. De vergoedingsstelsels voor het basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs zijn voor zover mogelijk geharmoniseerd.

Op 2 juli 1996 is het wetsontwerp tot vereenvoudiging van de Londo door de Eerste Kamer aanvaard en werd op
 4 juli 1996 tot wet
 verheven.

- **Adviesgroep programma's van eisen WBO en ISOVSO**, ingesteld bij het besluit van 22-06-1990, Stb. 352

- Taken:
- de minister desgevraagd of schriftelijk te adviseren over de programma's van eisen en de periodieke evaluatie van de programma's van eisen
  - de minister te adviseren over onderwerpen die met de programma's van eisen verband houden
  - de Tweede Kamer op verzoek adviseren over bij die Kamer aanhangig gemaakte initiatiefvoorstellen van wet

- **Commissie leerlinggebonden financiering in het speciaal onderwijs**, ingesteld bij beschikking van 7 april 1995, opgeheven in oktober 1995

- Taken:
- verkennen of het mogelijk en wenselijk is te komen tot een leerlinggebonden financiering in het speciaal onderwijs met als pilot voor deze verkenning het onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen en het onderwijs aan auditief gehandicapten, mede in relatie tot ernstig spraakgestoorden
  - afhankelijk van de in het vorige lid genoemde verkenning, concrete voorstellen doen voor de uitvoering van een dergelijke financiering voor dat onderwijs
  - concrete voorstellen doen voor de organisatie van dat onderwijs

Overlegorganen

- **Onderwijsoverleg Primair en Voortgezet Onderwijs (POVO)**: hierin hebben zitting de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en vertegenwoordigers van schoolbesturen, onderwijsgeevenden, schoolleiders,

leerlingen en ouders. De organisaties die deze geledingen vertegenwoordigen vaardigen zelf hun vertegenwoordigers af.

4. Handelingenlijst

De volgende handelingen gelden zowel voor het speciaal als het voortgezet speciaal onderwijs; indien slechts één van de hiervoor genoemde onderwijssoorten bedoeld wordt, is dit nadrukkelijk in de handeling vermeld.

4.1 **ALGEMEEN KADER VAN WETGEVING VOOR HET (VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS**

4.1.1 **-Algemeen-**

Het buitengewoon onderwijs heeft als grondslag enige artikelen van de Lager-onderwijswet 1920.

Doordat de Lager-onderwijswet van 1920 kwam te vervallen bij het van kracht worden van de Wet op het Basisonderwijs (WBO) van 1985, verviel feitelijk ook de wettelijke grondslag voor het speciaal onderwijs; in afwachting echter van een aparte wettelijke regeling voor het speciaal onderwijs, bleven de Lager-onderwijswet 1920 en de daaruit voortvloeiende besluiten van kracht. De ISOVSO werd de eerste wettelijke regeling voor het speciaal onderwijs, en is ingericht naar analogie met de WBO.

1.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van beleidsnota's en beleidsplannen met betrekking tot het speciaal onderwijs

Periode: 1950-1996

Grondslag:

Produkt:

NB: hieronder valt ook het voeren van overleg met belanghebbende partijen binnen het speciaal onderwijs

2.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van wetten op het gebied van het speciaal onderwijs

Periode: 1950-1996

Grondslag: Lager-onderwijswet 1920, ISOVSO

Produkt: wetten

NB: nadere specificatie volgt in de hoofdstukken Onderwijskundige aspecten, Bekostiging, Huisvesting, Materiële Instandhouding en Personeel.

3.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van AMvB's op het gebied van het speciaal onderwijs

Periode: 1950-1996

Grondslag: Lager-onderwijswet 1920, ISOVSO

Produkt: AMvB's zoals het Onderwijskundig besluit, het Bekostigingsbesluit enz.

NB: nadere specificatie volgt in de hoofdstukken Onderwijskundige aspecten, Bekostiging, Huisvesting, Materiële Instandhouding en Personeel.

4.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van regelingen op het gebied van het speciaal onderwijs
Periode: 1950-1996
Grondslag: Lager-onderwijswet 1920, ISOVSO
Produkt: ministeriële regelingen
NB:

5.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het instellen van commissies die adviseren over (aspecten) van het te voeren beleid ten aanzien van het speciaal onderwijs
Periode: 1950-1996
Grondslag:
Produkt: besluit
NB:

6.

Actor: (ad hoc) commissies
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het te voeren beleid ten aanzien van het speciaal onderwijs
Periode: 1950-1996
Grondslag:
Produkt: adviezen
NB:

7.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van nadere regels betreffende het aanwijzen van soorten van scholen voor buitengewoon lager onderwijs, waarop de Lager-onderwijswet 1920 van toepassing is
Periode: 1920-1985
Grondslag: Lager-Onderwijswet, art. 4, lid 1
Produkt: AMvB, Besluit van 22-10-1923, Stb. 489
, Besluit buitengewoon lager onderwijs (hierna aangeduid als Besluit blo) 1949, Stb J 596
NB:

8.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van nadere regels betreffende bepalingen ten aanzien van de omvang van het buitengewoon onderwijs
Periode: (1920) 1950-1996
Grondslag: Lager-Onderwijswet 1920, art. 71, ISOVSO
Produkt: Besluit blo, 28-12-1949, Stb. J 596,
Besluit buo, 02-02-1967, Stb. 58
NB: onder omvang wordt hier verstaan: het aantal scholen en schoolsoorten, alsmede zaken die er mee samenhangen als personeel, huisvesting en dergelijke

9.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van bepalingen omtrent de inhoud van het speciaal onderwijs
Periode: 1950-1996
Grondslag: Lager-Onderwijswet 1920,art. 2
ISOVSO, art. 12
Produkt: ministerieel besluit
NB:

1.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van bepalingen omtrent de inhoud van het voortgezet speciaal onderwijs
Periode: 1967-
Grondslag: Besluit buo 1967,
ISOVSO, art. 13, lid 1,2 en 3
Produkt: ministerieel besluit
NB:

4.2 ONDERWIJSKUNDIGE ASPECTEN

4.2.1 -De inhoud van het speciaal onderwijs; algemene bepalingen-

10.

Actor: de inspecteur van het onderwijs
Handeling: het toetsen van het (voortgezet) speciaal onderwijs
Periode: 1950-1996
Grondslag: Lager-onderwijswet 1920, art 172
Besluit buo 1967, art. 1, lid 1
ISOVSO, art. 5, lid 1
Produkt: o.a. inspectierapport
NB: de inspectie van het onderwijs oefent onder het gezag van de minister van Onderwijs deze taak uit

11.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het beslissen in beroepszaken tussen schoolbesturen en de (hoofd)inspecteur, naar aanleiding van een beslissing van de (hoofd)inspecteur
Periode: 1950-1996
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 22
Besluit buo 1967, art. 3
ISOVSO, art. 5
Produkt: beschikking
NB:

12.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs inzake aspecten van het beleid op het gebied van onder andere het (voortgezet) speciaal onderwijs
Periode: 1950-1996
Grondslag: Wet van 1-02-1919, art. 4
Produkt: adviezen
NB: de adviesverplichting is grotendeels vervallen bij de Wet van 10-07-1995, Stb. 355.

13.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen in welke gevallen het buitengewoon onderwijs gegeven kan worden in daarvoor bestemde afzonderlijke klassen, behorend tot scholen voor gewoon en uitgebreid lager onderwijs
Periode: 1950-1985
Grondslag: Lager-onderwijswet 1920, art. 4, lid 2
Produkt: ministerieel besluit
NB: tegelijkertijd kunnen ten aanzien van die klassen afwijkingen van de wettelijke regels voor het gewoon onderwijs worden vastgesteld.

2.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van een regeling inzake het toevoegen van afdelingen voor speciaal onderwijs aan scholen voor speciaal onderwijs
Periode: 1985-

Grondslag: ISOVSO, art. 9, lid 3

Produkt: AMvB, Onderwijskundig Besluit ISOVSO

NB: het gaat hier om bestaande afdelingen, bijvoorbeeld de afdeling voor ernstig spraakgebrekkige kinderen die verbonden zou kunnen worden aan scholen voor slechthorende kinderen

14.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van het begin en het eind van de zomervakantie

Periode: 1985-1996

Grondslag: ISOVSO, art. 20, lid 3

Produkt: ministeriële regeling

NB: deze vakantieperiode hoeft niet voor alle scholen gelijk te zijn

15.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van voorschriften betreffende de manier waarop het hoofd van een school voor buitengewoon onderwijs aantekeningen moet maken van het schoolbezoek van de ingeschreven leerlingen

Periode: 1950-

Grondslag: Lager-onderwijswet 1920, art. 28, lid, lid 10

Produkt: Leerplicht beschikking

Beschikking van 05-02-1949, Stcrt. 26

NB:

16.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van toestemming aan het schoolbestuur van een school voor buitengewoon onderwijs om een afwijkende regeling te treffen voor het heffen van schoolgeld en het aanslaan in de schoolgeldheffing

Periode: 1950-1955

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 20

Produkt: ministeriële beschikking

NB: deze handeling is vervallen bij het besluit van 26-11-1955

17.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs inzake nadere voorschriften betreffende ondersteunende werkzaamheden van ouders binnen het speciaal onderwijs

Periode: 1985-1993

Grondslag: ISOVSO, art. 38

Produkt: advies

NB:

18.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het geven van nadere voorschriften betreffende de ondersteunende werkzaamheden van ouders van leerlingen ten behoeve van de school en het onderwijs

Periode: 1985-1993

Grondslag: ISOVSO, art. 38

Produkt: ministerieel besluit

NB: de minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben. Deze handeling is bij de wet van 12-05-1993 vervallen.

4.2.2 -De toelating tot het (voortgezet) speciaal onderwijs-

Toelichting

Bij de *toelating van een leerling tot het (voortgezet) speciaal onderwijs* wordt de mening gevraagd van de ouders, de school, de inspectie en de commissie van onderzoek of, vanaf 1 januari 1996, de regionale verwijzingscommissie in geval van eventuele toelating van leerlingen tot het LOM-, MLK-, IOBK- en ZMOK-onderwijs.

De minister van onderwijs beslist in geval van geschillen tussen de inspectie en het schoolbestuur.

In principe is het speciaal onderwijs bedoeld voor leerlingen in de zelfde leeftijdscategorie als het basisonderwijs. De leeftijd waarop een kind tot een school voor speciaal onderwijs kan worden toegelaten, verschilt per schoolsoort.

Het voortgezet speciaal onderwijs is bedoeld voor kinderen vanaf 12 jaar.

Voor zowel het speciaal als het voortgezet speciaal onderwijs geldt een leeftijdsgrens van 20 jaar. Van deze verplichting kan in bijzondere gevallen ontheffing worden verleend.

19.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het beslissen in geschillen tussen de hoofdinspecteur en het schoolbestuur van een school voor buitengewoon onderwijs over de kwaliteit van het onderzoek verricht door de commissie van onderzoek

Periode: 1950-1996

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 41, lid 4 (betreffende scholen voor doofstomme kinderen), art. 52, lid 4 (scholen voor slechthorende kinderen), art. 59, lid 4 (scholen voor blinde en slechtziende kinderen), art. 69, lid 4 (scholen voor lichamelijk gebrekkige kinderen), art. 77, lid 4 (scholen voor kinderen lijdend aan tuberculose), art. 84, lid 4 (scholen voor ziekelijke kinderen), art. 92, lid 4 (scholen voor kinderen die aan toevallen lijden) art. 101, lid 4 (scholen voor zwakzinnige kinderen, niet verbonden aan gestichten) art. 109, lid 4 (scholen voor zwakzinnige kinderen, verbonden aan gestichten) art. 116, lid 4 (scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen) art. 123, lid 4 (scholen voor regerings- en voogdijpupillen, verpleegd in gestichten) art. 130, lid 4 (scholen verbonden aan pedagogische instituten) art. 137, lid 4 (scholen voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden)

Besluit buo 1967, art.8

Wet van 12-05-1993, art.33a, lid 4

Produkt: beschikking

NB: het gaat hier om gevallen waarin de hoofdinspecteur wijzigingen aan wil brengen in het onderzoek, maar het schoolbestuur niet. Het schoolbestuur heeft zich te houden aan de beslissing van de minister.

20.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs inzake de samenstelling van de commissies van onderzoek ten behoeve van het speciaal onderwijs

Periode: 1967-1985

Grondslag: Besluit buo, art. 7
ISOVSO, art. 33 en 33a

Produkt: advies

NB:

21.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van regels inzake de samenstelling van de commissies van onderzoek

Periode: 1967-1985

Grondslag: Besluit buo, art. 7, lid 2
ISOVSO, art. 33, lid 2 (dit artikel is bij de wet van 12-05-1993 veranderd in art. 33 en 33a)

Produkt: AMvB, Onderwijskundig besluit ISOVSO, 1985

NB: een commissie van onderzoek wordt ingesteld door het schoolbestuur en heeft tot taak te beoordelen of een leerling

op een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs geplaatst moet worden ofwel of voortgezet verblijf van een leerling op een dergelijke school voortgezet moet worden
De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben.
In de wet van 12-05-1993 wordt de samenstelling van de commissies van onderzoek voor de verschillende schoolsoorten geformuleerd in art. 33, lid 2 t/m 5

22.

Actor: de minister van Onderwijs;
Handeling: het verlenen van een ontheffing aan de verplichting dat in een commissie van onderzoek een gekwalificeerd maatschappelijk werker zit
Periode: 1981-
Grondslag: Besluit van 30-12-1981, art. J, M, O, Q, S, U, W, Z, GG, KK, MM, OO, QQ, SS, XX en ZZ
Produkt: beschikking
NB: deze bepaling wordt toegevoegd aan de artikelen 38, 45, 51, 58, 64, 71, 77, 84, 97,104, 115, 121, 128, 136 en 155 van het Besluit buo

23.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over voorschriften waaraan een onderzoek van de commissie van onderzoek moet voldoen
Periode: 1984-1985
Grondslag: OISOVSO,Q, lid 2
Produkt: advies
NB:

24.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van voorschriften waaraan een onderzoek van de commissie van onderzoek moet voldoen
Periode: 1984-1985
Grondslag: OISOVSO, Q, lid 2
Produkt: AMvB, Onderwijskundig besluit ISOVSO
NB: dit artikel is toegevoegd aan art. 33, lid 3 van de ISOVSO
De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben.

25.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over de voorschriften waaraan onderwijskundige rapporten moeten voldoen
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 34, lid 2
Produkt: advies
NB:

26.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van voorschriften waaraan onderwijskundige rapporten, opgesteld door de directeur van een school voor speciaal onderwijs, moeten voldoen
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 34, lid 2
Produkt: AMvB
NB: indien een leerling een school verlaat, stelt de directeur, na overleg met het onderwijzend personeel en de commissie van onderzoek, een onderwijskundig rapport op.
De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben

27.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het erkennen en instellen van regionale verwijzingscommissies ten behoeve van het speciaal onderwijs
Periode: 1994-
Grondslag: Weer Samen Naar School, wet van 23-12-1994, Stb. 940, art. 32a, lid 1
Produkt: ministerieel besluit
NB: deze commissies hebben tot taak te beoordelen of plaatsing van een leerling op een school of afdeling waar speciaal onderwijs wordt gegeven noodzakelijk is of dat (voortgezet) verblijf in het basisonderwijs moet worden verkozen.
De verwijzingscommissie is werkzaam voor een regio als bedoeld in art. 24 van de Wet op de Onderwijsverzorging, wet van 18-12-1986, Stb. 635

28.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van voorschriften omtrent de taak, samenstelling, werkwijze en totstandkoming van de regionale verwijzingscommissies
Periode: 1994-1995
Grondslag: Wet van 23-12-1994, art. 32e
Produkt: AMvB, besluit van 27-01-1995, Stb. 55
NB:

29.

Actor: de regionale verwijzingscommissie
Handeling: het beoordelen of het verblijf van een leerling op een school of afdeling waar speciaal onderwijs wordt gegeven noodzakelijk is
Periode: 1994³⁷-
Grondslag: Weer Samen Naar School, wet van 23-12-1994, art. 32a
Produkt: beschikking³⁸
NB: de commissie fungeert als slagboom voor het regulier onderwijs naar het speciaal onderwijs, maar het bevoegd gezag blijft uiteindelijk beslissen over de toelating tot de school

30.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het erkennen van schoolbegeleidingsdiensten
Periode: 1994-
Grondslag: Weer Samen Naar School, wet van 23-12-1994, art. 32b
Produkt: ministerieel besluit
NB: een regionale verwijzingscommissie die door de minister van Onderwijs is erkend of ingesteld, wordt verbonden aan een regionaal werkzame schoolbegeleidingsdienst in de desbetreffende regio.
Zie ook: de Wet op de onderwijsverzorging.

---

³⁷ De regionale verwijzingscommissies (RVC's) zijn op 01-01-1996 met hun taak begonnen.

³⁸ Een beslissing van een regionale verwijzingscommissie wordt aangemerkt als een beschikking van een bestuursorgaan als bedoeld in art. 1:1, lid 1 van de Algemene Wet Bestuursrecht (Wet van 23-12-1994, art. 32a, lid 6)
De regionale verwijzingscommissie retourneert na het onherroepelijk worden van een door haar gegeven beschikking alle gegevens die zij ten behoeve van de uitoefening van haar taak heeft ontvangen.

31.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van toestemming aan scholen voor kinderen die lijden aan tuberculose om kinderen op te nemen die aan andere ziekten lijden of daarvan herstellende zijn

Periode: 1957-1985

Grondslag: Besluit van 05-08-1957, Stb. 327, art. 75a

Produkt: besluit

NB:

32.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van toestemming aan het schoolbestuur van een school voor lichamelijk gebrekkige kinderen om leerlingen toe te laten, die lijden aan een langdurige ziekte of daarvan herstellende zijn

Periode: 1967-

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 68

Produkt: ministeriële beschikking

NB: een school voor lichamelijk gebrekkige kinderen kan, naast de kernafdeling voor elementair buitengewoon onderwijs, bijzondere afdelingen omvatten voor zeer jeugdigen en voor voortgezet buitengewoon onderwijs.

33.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van toestemming aan een schoolbestuur dat externe leerlingen met een zintuiglijk, lichamelijk of geestelijk gebrek toegelaten mogen worden op een afdeling voor leerlingen opgenomen in inrichtingen, als bedoeld in art. 5 van de Beginselenwet voor de kinderbescherming

Periode: 1967-

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 119, lid 3

Produkt: ministeriële beschikking

NB:

34.

Actor: de inspecteur

Handeling: het verlenen van toestemming aan een school voor kinderen, die zijn opgenomen in herstellingsoorden³⁹, om kinderen, die korter dan drie weken in het ziekenhuis zullen verblijven, toe te laten op de school

Periode: 1978-

Grondslag: Besluit van 06-11-1978, art. 80a, lid 3

Produkt: beschikking

NB:

35.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van toestemming om, in de periode 1 augustus 1982 tot 1 augustus 1983, tot een school voor kinderen die zijn opgenomen in

---

³⁹ - Scholen voor kinderen die zijn opgenomen in herstellingsoorden, niet bestemd voor langdurig zieke kinderen, die op 31 juli 1983 nog rijksbijdrage ontvangen, worden met ingang van 1 augustus 1983 scholen voor kinderen die zijn opgenomen in ziekenhuizen.
- Scholen voor kinderen, die zijn opgenomen in herstellingsoorden en scholen voor ziekelijke kinderen, die op 31 juli 1983 rijksbijdrage genoten, worden met ingang van 1 augustus 1983 scholen voor langdurig zieke kinderen.

herstellingsoorden, kinderen toe te laten die niet verblijven in het desbetreffende herstellingsoord en die toelaatbaar zijn tot scholen voor ziekelijke kinderen

Periode: 1982-1983
Grondslag: Besluit van 16-09-1983, art. IV
Produkt: ministeriële beschikking
NB: deze handeling moet gezien worden in het kader van de wijzigingen betreffende de scholen voor kinderen die zijn opgenomen in herstellingsoorden.

36.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van goedkeuring aan een verzoek tot toelating van kinderen op een bepaalde schoolsoort voor speciaal onderwijs terwijl zij in meerdere schoolsoorten toelaatbaar zouden zijn (de zogenaamde "verbrede toelating")
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 10, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB: onder verbrede toelating verstaat men de mogelijkheid om op enkele scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs leerlingen op te nemen die, in de tot dan toe bestaande structuur, uitsluitend op andere schoolsoorten thuishoorden. Er bestaat nu bijvoorbeeld de mogelijkheid om MLK-leerlingen op te nemen op een LOM-school. Verbrede toelating is beperkt tot enkele schoolsoorten die gezien de onderwijskundige aanpak dicht bij elkaar liggen: het gaat hier om onderwijs aan langdurig zieke kinderen, aan moeilijk lerende kinderen, aan zeer moeilijk opvoedbare kinderen en aan kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden. De minister van Onderwijs kan hierbij voorwaarden stellen. (zie onder andere circulaire van 13-05-1986 BO/SP-86006563)

37.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van nadere uitvoeringsmaatregelen inzake de verbrede toelating voor het speciaal Onderwijs op LOM- en MLK-scholen
Periode: 1985-1986
Grondslag: ISOVSO, art. 10, lid 1
Produkt: circulaire van 13-05-1986, BO/SP 86006563 C 860063
NB: geldig tot 01-08-1994

3.

Actor: de inspecteur
Handeling: het verlenen van toestemming aan een verzoek tot toelating van een leerling op een andere schoolsoort voor (voortgezet) speciaal onderwijs als waar hij eigenlijk thuis zou horen
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 10, lid 3
Produkt: beschikking
NB: het gaat hier om leerlingen die in hun eigen woonplaats geen passende schoolsoort kunnen vinden

4.

Actor: de (hoofd)inspecteur
Handeling: het verlenen van toestemming aan een school voor buitengewoon onderwijs om af te wijken van de minimum- of maximumleeftijd van de leerlingen
Periode: 1950-1996

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 40, lid 1 en 3 (inzake scholen voor doofstomme kinderen)
art. 51, lid 1 en 3 (scholen voor slechthorende kinderen)
art. 58, lid 1 en 3 (scholen voor blinde en slechtziende kinderen)
art. 68, lid 1 en 2 (scholen voor lichamelijk gebrekkige kinderen)
art. 76, lid 1 en 2 (scholen voor kinderen die lijden aan tuberculose)
art. 83, lid 1 en 2 (scholen voor ziekelijke kinderen)
art. 91, lid 1 en 2 (scholen voor kinderen die aan toevallen lijden)
art. 101, lid 1 en 2 (scholen voor zwakzinnige kinderen, niet verbonden aan gestichten)
art. 108, lid 2 (scholen voor zwakzinnige kinderen, verbonden aan gestichten)
art. 115, lid 1 en 2 (scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen)
art. 122, lid 1 en 2 (scholen voor regerings- en voogdijpupillen, verpleegd in gestichten)
art. 129, lid 1 en 2 (scholen verbonden aan pedologische instituten)
art. 136, lid 1 en 2 (scholen voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden)
art. 144 (scholen voor schipperskinderen)
Besluit van 26-11-1955, art. 143, lid 9 en art. 144 (scholen voor kinderen wier ouders een trekkend bestaan leiden)
Besluit buo, art. 10, lid 2
ISOVSO, art. 31, lid 3 en 5
Produkt: beschikking
NB: in de ISOVSO wordt de leeftijd waarop een leerling de school moet hebben verlaten gesteld op 20 jaar.
De ontheffing wordt telkens voor een tijd van ten hoogste 1 jaar verleend, en is bedoeld om de leerling de kans te geven op een voltooiing van de opleiding of de kans op de arbeidsmarkt te vergroten

38.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van nadere voorschriften voor de toelating van leerlingen tot een afdeling voor speciaal onderwijs aan meervoudige gehandicapte kinderen
Periode: 1985-
Grondslag: Onderwijskundig besluit ISOVSO, art. 2, lid 3
Produkt: ministerieel besluit
NB: de afdeling is bestemd voor kinderen met eenzelfde meervoudige handicap, waarbij vermeld moet worden dat één van de handicaps de handicap is, op grond waarvan zij tot de school waaraan de afdeling is verbonden, kunnen worden toegelaten

39.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het beslissen over de toelating van een leerling tot een school voor meervoudig gehandicapte kinderen
Periode: 1993-
Grondslag: ISOVSO, art. 36, lid 2, Wet van 12-05-1993, Stb 270
Produkt: ministeriële beschikking
NB: uit de scholenplannen blijkt voor welke meervoudig gehandicapte kinderen een nieuwe school voor (voortgezet) speciaal onderwijs aan meervoudig gehandicapte kinderen is bestemd; art. 36 lid 2 echter voorziet in een regeling voor de scholen waarvoor dit geen toepassing kan vinden, en de toelating per beschikking moet worden vastgelegd.

40.

Actor: de (hoofd)inspecteur
Handeling: het dringend verzoeken aan het schoolbestuur van een school voor buitengewoon lager onderwijs om een leerling te verwijderen die daar wat zijn aard betreft niet thuishoort

Periode: 1950-1996
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 4, lid 3
Besluit buo 1967, art. 6
Wet van 12-05-1993, Stb. 270, art. 33a
Produkt: verzoekschrift
NB:

41.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs bij geschillen tussen het schoolbestuur voor buitengewoon onderwijs en de (hoofd)inspecteur over het al dan niet verwijderen van een leerling
Periode: 1950-1996
Grondslag: Besluit blo, art. 4, lid 3
Besluit buo, art. 7, lid 7
Wet van 12-05-1993, art. 33a, lid 4
Produkt: advies
NB:

42.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het beslissen in een geschil tussen het schoolbestuur van een school voor buitengewoon lager onderwijs en de (hoofd)inspecteur over het al dan niet verwijderen van een leerling
Periode: 1950-1996
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 4, lid 3
Besluit buo, art. 7, lid 7
Wet van 12-05-1993, Stb. 270, art. 33a, lid 4
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de minister beslist, nadat de Onderwijsraad gehoord is

43.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het beslissen in geschillen tussen het schoolbestuur en de inspecteur betreffende de overplaatsing van een leerling naar een andere afdeling voor buitengewoon onderwijs
Periode: 1967-
Grondslag: Besluit buo, art. 12, lid 2
Produkt: beschikking
NB:

4.2.3 *-Inhoud van het onderwijs; leer- en schoolwerkplan, lesrooster en activiteitenplan-*

Toelichting

Onder de *inhoud van het (voortgezet)speciaal onderwijs* wordt verstaan welke vakken er gegeven worden of kunnen worden gegeven.

Het *leer- of schoolwerkplan* geeft een overzicht van de organisatie en de inhoud van het onderwijs en geeft aan wat de onderwijsdoeleinden zijn. In het schoolwerkplan staat hoe de individuele voortgang van de leerlingen beoordeeld wordt, en hoe daarover gerapporteerd wordt.

Het leer- of schoolwerkplan wordt uitgewerkt in een lesrooster of activiteitenplan.

Het *lesrooster of activiteitenplan* geeft aan hoe de activiteiten van de leerlingen, onderwijzend personeel en niet-onderwijzend personeel in een bepaalde periode ingedeeld zijn.

Het schoolwerkplan wordt beoordeeld door de inspecteur. Vóór het begin van het schooljaar ontvangt de inspecteur het

activiteitenplan.

44.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over een te verlenen vergunning aan het schoolbestuur van een school voor buitengewoon onderwijs om af te wijken van het wettelijk bepaalde in het leerplan

Periode: 1950-

Grondslag: betreffende het bijzonder onderwijs:

Besluit blo , art. 9, lid 2

Besluit buo 1, art. 26, lid 7

betreffende het openbaar onderwijs:

Besluit buo, art. 21, lid 7

Produkt: advies

NB:

45.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een vergunning aan het schoolbestuur van een school voor buitengewoon onderwijs om af te wijken van het wettelijk bepaalde in het leerplan

Periode: 1950-

Grondslag: (betreffende het bijzonder onderwijs)

Besluit blo, art. 9, lid 2

Besluit buo , art. 26, lid 7

(betreffend het openbaar onderwijs)

Besluit buo , art. 21, lid 7

Produkt: beschikking

NB: de minister kan deze vergunning verlenen in verband met de bijzondere inrichting van de school of groep van scholen; het gaat hierbij onder meer om afwijkingen in het aantal klokuren en de te onderwijzen vakken. De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben.

46.

Actor: de inspecteur

Handeling: het verlenen van toestemming aan het schoolbestuur van een bijzondere school voor buitengewoon onderwijs om af te wijken van het lesrooster

Periode: 1950-1976

Grondslag: Besluit blo, art. 9, lid 8

Besluit buo 1967, art. 26, lid 8

Produkt: beschikking

NB: deze handeling vervalt bij het besluit van 22-12-1976, art. H, lid 2

47.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het beslissen in geschillen tussen de hoofdinspecteur en het schoolbestuur over het leerplan, het lesrooster of de regeling van de vakantietijden

Periode: 1950-

Grondslag: Besluit blo, art. 9, lid 4

Besluit buo 1967, art. 27, lid 3

Produkt: beschikking

NB: het bestuur moet zich houden aan de beslissing van de Onderwijsraad

48.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het beslissen of een afwijking in het lesrooster of leerplan aanleiding geeft tot gedeeltelijke of gehele inhouding van

de rijksbijdrage
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo, art. 9, lid 7
Produkt: beschikking
NB:

49.

Actor: de inspecteur
Handeling: het verlenen van toestemming aan een verzoek van een school om af te wijken van het in het activiteitenplan bepaalde
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 19, lid 8
Produkt: beschikking
NB: het gaat hier om afwijkingen betreffende schooltijden, vakanties en dergelijke

50.

Actor: de (hoofd)inspecteur
Handeling: het verlenen van een gedeeltelijke vrijstelling aan leerlingen van een school voor buitengewoon onderwijs van de verplichting om aan alle vakken van het onderwijs in de school deel te nemen
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo 1949, art.6
Besluit buo 1967, art. 4, lid 1
Produkt: beschikking

51.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over een te verlenen goedkeuring aan het schoolbestuur betreffende afwijkingen in het vakkenpakket op een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 15
Produkt: advies
NB:

52.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van goedkeuring aan een verzoek van het schoolbestuur dat wordt afgeweken van het bepaalde betreffende de inhoud van het vakkenpakket voor scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs (artikelen 12 en 13 van de ISOVSO)
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 15
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de goedkeuring wordt voor een bepaalde tijd verleend. Alvorens de goedkeuring te verlenen, hoort de minister de Onderwijsraad

53.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over geschillen tussen inspectie en schoolbestuur betreffende het voldoen aan de wettelijke voorschriften van het schoolwerkplan en/of het activiteitenplan
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 21, lid 4
Produkt: advies

NB:

54.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het beslissen in gevallen waarin de inspecteur en het schoolbestuur niet tot overeenstemming komen betreffende het voldoen aan de wettelijke voorschriften van het schoolwerkplan en/of het activiteitenplan

Periode: 1985-

Grondslag: ISOVSO, art. 21, lid 4

Produkt: beschikking

NB: de minister vraagt een beslissing van de Onderwijsraad

55.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het vakkenpakket voor meervoudig gehandicapte kinderen

Periode: 1985-

Grondslag: ISOVSO, art. 14

Produkt: advies

NB:

56.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het bepalen welke vakken het onderwijs aan meervoudig gehandicapte kinderen moet omvatten

Periode: 1985-

Grondslag: ISOVSO, art. 14

Produkt: ministerieel besluit

NB: omdat de aard van de problematiek van de leerlingen per school kan verschillen is het niet mogelijk om voor alle scholen voor meervoudig gehandicapte kinderen dezelfde regelingen te treffen
De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben

4.2.4

-Aparte bepalingen voor het voortgezet speciaal onderwijs-

57.

Actor: de inspecteur

Handeling: het verlenen van een ontheffing aan het schoolbestuur van een school of afdeling voor voortgezet buitengewoon onderwijs betreffende het aantal uren onderwijs dat per dag wordt gegeven

Periode: 1976-

Grondslag: Besluit van 22-12-1976, art. 21, lid 3

Produkt: beschikking

NB:

58.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een rijksvergoeding voor het vakonderwijs aan een school voor (voortgezet) buitengewoon onderwijs

Periode: 1985-

Grondslag: Besluit van 22-03-1982, art. 174a

Produkt: besluit

NB: de vergoeding wordt verleend voor een bepaald aantal klokuren

59.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van het aantal klokuren per jaar per school van het (voortgezet) buitengewoon onderwijs
Periode: 1985-
Grondslag: Besluit van 22-03-1982, art. 174a, lid 3
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hiertoe overgaan indien hij dit in het belang van het onderwijs noodzakelijk acht. De minister kan hierbij voorwaarden stellen.

60.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat het schoolbestuur van een kernafdeling van een school ⁴⁰ voor buitengewoon onderwijs aanspraak heeft voor meer klokuren vakonderwijs dan aangegeven in het besluit
Periode: 1985-
Grondslag: Besluit van 22-03-1982, art. 174, lid 6
Produkt: beschikking
NB: het gaat hier om bijzondere gevallen

61.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van richtlijnen ten aanzien van de uitvoering van overeenkomsten tussen de gemeenteraad en het schoolbestuur van een of meer bijzondere scholen in de gemeente betreffende vakonderwijzers, die aangesteld zijn voor openbare scholen voor buitengewoon onderwijs, en die tevens belast worden met het geven van vakonderwijs aan bijzondere scholen voor buitengewoon onderwijs
Periode: 1985-
Grondslag: Besluit van 22-03-1982, art. 193b
Produkt: ministerieel besluit
NB:

62.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het maximum aantal vakken en de combinatie van deze vakken binnen het voortgezet speciaal onderwijs
Periode: 1982-1985
Grondslag: ISOVSO, art. 13, lid 4
Produkt: advies
NB:

63.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van regels per schoolsoort omtrent het maximum aantal vakken waarin in het voortgezet speciaal onderwijs les wordt gegeven en de combinatie van deze vakken
Periode: 1982-1985
Grondslag: ISOVSO, art. 13, lid 4
Produkt: AMvB, Onderwijskundig besluit

---

⁴⁰ Het gaat hier om kernafdelingen van de scholen voor elementair buitengewoon onderwijs bedoeld in art. 2, lid 1 van het Besluit buo 1967, de afdeling voor spraakgebrekkige kinderen aan de school voor slechthorende kinderen, de afdeling voor slechtziende kinderen aan een school voor blinde kinderen en de afdeling voor zeer moeilijk lerende kinderen aan de school voor moeilijk lerende kinderen.

NB: de minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben

64.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het vakkenpakket binnen het voortgezet speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen

Periode: 1982-1987

Grondslag: ISOVSO, art. 13, lid 5

Produkt: advies

NB:

65.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van regels inzake het vakkenpakket binnen het voortgezet speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen

Periode: 1982-1987

Grondslag: ISOVSO, art. 13, lid 5

Produkt: AMvB, Onderwijskundig besluit ISOVSO, art 5a

NB: De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben

66.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over de regels betreffende de stages voor leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs

Periode: 1978-1985

Grondslag: Besluit van 06-11-1978, art. 21, lid 7

ISOVSO, art. 16, lid 1

Produkt: advies

NB:

67.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van regels met betrekking tot de stages ten behoeve van leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs

Periode: 1978-1985

Grondslag: Besluit van 06-11-1978, art. 21, lid 7

ISOVSO, art. 16, lid 1

Produkt: AMvB, Onderwijskundig besluit ISOVSO, art. 6 t/m 10

NB: het kan ook gaan om leerlingen van het speciaal onderwijs die de leeftijd bereikt hebben waarop zij stage mogen lopen (14 jaar).

De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben

5.

Actor: de inspecteur

Handeling: het verlenen van een ontheffing met betrekking tot de maximale duur van een stage ten behoeve van leerlingen uit het (voortgezet) speciaal onderwijs

Periode: 1985-

Grondslag: Onderwijskundig besluit, art. 8, lid 2

Produkt: ontheffing

NB: de inspecteur kan hiertoe besluiten ten behoeve van het voorzien in of de voltooiing van een stage. Er kunnen voorschriften gegeven worden.

68.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een ontheffing aan het schoolbestuur betreffende de verplichting tot verzekering van stagiairs
Periode: 1985-
Grondslag: Onderwijskundig besluit ISOVSO, art. 10
Produkt: ministerieel besluit
NB: de minister kan de ontheffing verlenen indien het bevoegd gezag godsdienstige of levensbeschouwelijke bezwaren heeft tegen verzekering; het bevoegd gezag moet wel zorgen voor een afdoende andere voorziening in geval van schade aan derden of een ongeval.

69.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een ontheffing aan het schoolbestuur van de verplichting studenten een stageplaats te bieden
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 30, lid 5
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de ontheffing kan geheel of gedeeltelijk zijn en wordt op grond van bijzondere omstandigheden verleend voor de duur van ten hoogste 1 schooljaar

70.

Actor: de inspecteur
Handeling: het verlenen van goedkeuring aan scholen voor lager beroepsonderwijs of andere vormen van regulier onderwijs om een deel van het schoolwerkplan, voor zover het betrekking heeft op het voortgezet speciaal onderwijs, uit te voeren
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 19, lid 10
Produkt: beschikking
NB:

4.2.5 *-De bevoegdheid tot het geven van speciaal onderwijs-*

Toelichting

Leraren basisonderwijs zijn bevoegd les te geven in het speciaal onderwijs. Indien men een diploma basisonderwijs heeft, kan men zich specialiseren en een diploma leraar speciaal onderwijs met de betreffende aantekening behalen. Daarnaast zijn er mogelijkheden tot nascholing. Naast leraren basisonderwijs en speciaal onderwijs kan een school ook vakleraren hebben die in een specifiek vak lesgeven.

71.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs betreffende het verlenen van de bevoegdheid tot het geven van speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs
Periode: (1919) 1950-
Grondslag: Wet van 21-02-1919, art. 4
Produkt: advies
NB: bij KB van 12-06-1968 is de verdeling van de Onderwijsraad in afdelingen vastgesteld; de afdelingen behandelen de vraagstukken betreffende de verschillende soorten onderwijs zoals voortgezet onderwijs, basisonderwijs en (voortgezet)

72.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen welke bewijzen van bekwaamheid bevoegdheid verlenen tot het geven van buitengewoon onderwijs
Periode: 1950-1985
Grondslag: Besluit blo, art. 18
Besluit buo, art. 14
Produkt: lijsten van bewijzen van bekwaamheid
NB: in de lijsten van bewijzen van bekwaamheid wordt per vak een opsomming gegeven van de bewijzen die bevoegdheid verlenen tot het geven van (voortgezet) buitengewoon onderwijs

73.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van de bevoegdheid tot het geven van speciaal onderwijs aan kinderen die aangewezen zijn op een orthopedagogische of orthodidactische benadering
Periode: 1985-1996
Grondslag: ISOVSO, wet van 15-12-1982, Stb 730, art. 3, lid 1 sub b
Produkt: ministeriële beschikking
NB: een leerkracht moet aan de in artikel 3 van de ISOVSO gestelde eisen voldoen voordat hij een lesbevoegdheid kan verkrijgen

74.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van vrijstelling aan de bevoegdheidseisen die gesteld worden ten aanzien van het geven van onderwijs aan een school voor buitengewoon onderwijs
Periode: 1950-1985
Grondslag: Besluit blo, art. 18, lid 5
Besluit buo 1967, art. 14, lid 4
Besluit van 26-11-1955, Stb.526, art. 18, lid 5
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de minister verleent alleen in bijzondere gevallen vrijstelling

75.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat aan een afdeling voor dove kinderen die tevens aan een ander gebrek lijden, iemand benoemd mag worden die in het bezit is van de akte van bekwaamheid als hoofdleidster bij het kleuteronderwijs
Periode: 1981-1985
Grondslag: Besluit van 30-12-1981, art. 36, lid 3
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

76.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een ontheffing aan het schoolbestuur van de bepaling slechts één onderwijzer in het bezit van de akte van bekwaamheid als hoofdleidster bij het kleuteronderwijs te kunnen benoemen als onderwijzer(es) aan een kernafdeling van de verschillende schoolsoorten
Periode: 1981-
Grondslag: Besluit van 30-12-1981, art. 87a, 98, 128a
Produkt: ministeriële beschikking
NB: deze onderwijzers zullen werkzaam zijn ten behoeve van de aanvangsgroepen

77.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een kwalificatieverklaring voor een vak waarvoor nog geen bewijs van bekwaamheid is aan-gewezen

Periode: 1988-1991

Grondslag: ISOVSO, art. 3, lid 6

Produkt: advies

NB:

78.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van een beleidsregel voor het verlenen van een kwalificatieverklaring betreffende een vak waarvoor nog geen bewijs van bekwaamheid is aan-gewezen

Periode: 1988-1991

Grondslag: ISOVSO, art. 3, lid 6

Produkt: beleidsregel

NB: door middel van de wet van 01-12-1988, Stb 559, is het zesde lid aan dit artikel van de ISOVSO toegevoegd⁴¹; het handelt hierbij om het lesgeven in het voortgezet speciaal onderwijs
De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben

79.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van een regeling voor leraren die met ingang van 01-08-1991 voor het eerst met lessen Algemene Voorbereiding op Maatschappij en Beroep (AVMB) worden belast

Periode: 1988-1991

Grondslag: ISOVSO, art. 3, lid 6

Produkt: beleidsregel, mededeling van 11-09-1991, BO/SP/AB 91071743 betreffende onderwijsbevoegdheid AVMB in het voortgezet speciaal onderwijs

NB:

80.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van tijdelijke onderwijsbevoegdheid aan vervangers van de eigenlijke leraar die niet in het bezit zijn van een bewijs van bekwaamheid tot het geven van (voortgezet) speciaal onderwijs

Periode: 1985-

Grondslag: ISOVSO, art. 3, lid 7

Produkt: ministeriële beschikking

NB: deze tijdelijke bevoegdheid geldt voor ten hoogste 1 jaar

81.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het ontnemen of beperken van de onderwijsbevoegdheid tot het geven van (voortgezet) speciaal onderwijs

Periode: 1985-

---

⁴¹ Het gaat hierbij voornamelijk om het vak Algemene Technieken, waar nog geen bevoegdheidsregeling voor bestond.

Grondslag: ISOVSO, art. 4⁴², lid 2

Produkt: ministeriële beschikking

NB: de minister kan hiertoe over gaan wanneer dit in het belang van de leerlingen is. Onderwijsbevoegdheid kan ontnomen worden in geval van een onherroepelijke veroordeling wegens misdrijf

82.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het teruggeven van de onderwijsbevoegdheid tot het geven van (voortgezet) speciaal onderwijs aan personen die deze bevoegdheid verloren hebben

Periode: 1987-

Grondslag: Wet van 25-03-1987, Stb. 157, art. V, lid 1 en 3

Produkt: ministeriële beschikking

NB: de onderwijsbevoegdheid dient na 5 jaar teruggegeven te worden

83.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over de geldigheid van aanvullende bewijzen van bekwaamheid ten behoeve van het geven van (voortgezet)speciaal onderwijs

Periode: 1985-1995

Grondslag: ISOVSO, art. 111, lid 8

Produkt: advies

NB:

84.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van regels inzake de geldigheid van aanvullende bewijzen van bekwaamheid ten behoeve van het geven van (voortgezet) speciaal onderwijs

Periode: 1985-

Grondslag: ISOVSO, art. 111, lid 8

Produkt: AMvB

NB: de minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben
(Deze adviesverplichting is vervallen bij de Wet van 10-07-1995, Stb. 355)

4.2.6 *-Het geven van onderwijs in de eigen taal en cultuur van leerlingen-*

Toelichting

Ten behoeve van leerlingen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond kan het bevoegd gezag van een school het onderwijs in taal en cultuur van het land van oorsprong van de leerlingen in het schoolwerkplan opnemen (OETC-onderwijs). In het Onderwijskundig besluit ISOVSO, art.10, wordt aangegeven welke groepen leerlingen bedoeld worden als men spreekt van "leerlingen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond.

De bevoegdheidseisen voor leraren OETC staan eveneens vermeld in het Onderwijskundig besluit ISOVSO, art. 22.

85.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van nadere regels om te bepalen op welke scholen voor buiten-gewoon onderwijs het OETC-onderwijs gegeven kan worden

Periode: 1984-

Grondslag: Wet van 28-06-1984 tot wijziging van de Lager-onderwijswet 1920, Stb. 322, art. B, lid 6

---

⁴² Dit artikel is bij de wet van 25-03-1987 vervallen

Produkt: AMvB, Onderwijskundig besluit ISOVSO, art. 10a
NB:

86.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van de bevoegdheid tot het geven van onderwijs in de taal- en cultuur van leerlingen met een niet-Nederlandse achtergrond binnen het (voortgezet) speciaal onderwijs

Periode: 1985-

Grondslag: ISOVSO, art. 3, lid 5

Produkt: advies

NB:

87.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van bevoegdheid tot het geven van (voortgezet) speciaal onderwijs in de taal- en cultuur van leerlingen met een niet-Nederlandse achtergrond binnen het (voortgezet) speciaal onderwijs

Periode: 1985-

Grondslag: ISOVSO, art. 3, lid 5

Produkt: ministeriële beschikking

NB: de onderwijsbevoegdheid wordt niet gegeven indien de betrokkene niet in het bezit is van één van de op grond van art. 111, lid 7 van de ISOVSO aangewezen verklaringen en diploma's met betrekking tot de beheersing van de Nederlandse taal

De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben

88.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het bepalen welke leerlingen met een niet-Nederlandse achtergrond in aanmerking komen voor onderwijs in taal- en cultuur van het land van oorsprong

Periode: 1982-1985

Grondslag: ISOVSO, art. 18, lid 1

Produkt: advies

NB:

89.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van regels waarin bepaald wordt welke leerlingen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond in aanmerking komen voor onderwijs in taal en cultuur van het land van oorsprong

Periode: 1982-1985

Grondslag: ISOVSO, art. 18, lid 1

Produkt: AMvB, Onderwijskundig besluit ISOVSO, art 10a

NB: in art. 10a van het Onderwijskundig besluit wordt een opsomming gegeven van de groepen leerlingen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond; het schoolbestuur kan ten behoeve van die leerlingen onderwijs in de eigen taal- en cultuur in het schoolwerkplan opnemen. Het OETC onderwijs werd vanaf 01-08-1987 gegeven. De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben (deze adviesverplichting is vervallen bij de Wet van 10-07-1995, Stb. 355)

90.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het bepalen van de datum waarop personen een permanente bevoegdheid kunnen verkrijgen tot het geven van onderwijs in eigen taal en cultuur (OETC)

Periode: 1994-

Grondslag: Wet van 01-12-1994, art. 111, lid 2

Produkt: besluit

NB: bovendien wordt er een bij ministeriële regeling bepaald bedrag verstrekt voor gemaakte kosten voor toetsen en examens voor OETC-leraren

91.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het bepalen welke bewijzen van bekwaamheid bevoegdheid verlenen tot het geven van OETC-onderwijs

Periode: 1984-1995

Grondslag: OISOVSO, art. 111, lid 7

Produkt: advies

NB:

92.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het bepalen welke bewijzen van bekwaamheid bevoegdheid verlenen tot het geven van OETC-onderwijs

Periode: 1984-

Grondslag: OISOVSO, art. 111, lid 7

Produkt: AMvB, Onderwijskundig besluit ISOVSO, art. 22
Besluit van 19-01-1994, Stb. 73
Besluit van 04-07-1994, Stb. 590
Besluit van 31-01-1996, Stb. 128

NB: de minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben. (Deze adviesverplichting is vervallen bij de Wet van 10-07-1995, Stb. 355)

Het besluit van 04-07-1994 bevat een bepaling dat ook een bewijs van beheersing van de Nederlandse taal wordt geëist.

In het besluit van 31-01-1996 wordt een toevoeging gegeven aan het aantal bewijzen van bekwaamheid die bevoegdheid verlenen tot het geven van OETC-onderwijs; het gaat hierbij om de getuigschriften voor 2e graads leraren Arabisch of Turks voor het voortgezet onderwijs.

4.2.7 - Ambulante begeleiding, symbiose-onderwijs-

Toelichting

Ambulante begeleiding is het bieden van extra hulp waardoor leerlingen die anders zouden zijn aangewezen op (voortgezet) speciaal onderwijs in staat zijn een school voor regulier onderwijs te volgen.

De hulp wordt geboden door leraren van scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs er richt zich op de leerling en de leraar van de ontvangende basisschool, zodat deze in een later stadium zelf de leerling de juiste didactische en pedagogische hulp zal kunnen geven.

Symbiose-onderwijs biedt de mogelijkheid een deel van het voortgezet speciaal onderwijs uit te laten voeren door een school voor (individueel) beroepsonderwijs of andere vormen van regulier voortgezet onderwijs, en heeft tot doel een schakel te vormen naar onderwijs binnen het regulier voortgezet onderwijs.

93.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het geven van voorschriften omtrent de aard van de voorzieningen voor leerlingen die zijn overgeplaatst naar een school voor basisonderwijs of een school voor voortgezet onderwijs

Periode: 1985-

Grondslag: ISOVSO, art. 19, lid 11

Produkt: Onderwijskundig besluit ISOVSO

NB: deze AMvB moet voorgelegd worden aan de Tweede Kamer der Staten Generaal. In deze handeling gaat het om de zogenaamde "ambulante begeleiding".

94.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over symbiose-onderwijs, ambulante begeleiding en leerlingentelling
Periode: 1984-1995
Grondslag: OISOVSO, art. 19a
Produkt: advies
NB:

95.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van regels betreffende symbiose, ambulante begeleiding en leerlingentelling
Periode: 1984-
Grondslag: OISOVSO, art. 19a
Produkt: Onderwijskundig besluit ISOVSO 1985
Formatiebesluit ISOVSO 1992
Bekostigingsbesluit ISOVSO
NB: De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben (deze adviesverplichting is vervallen bij de Wet van 10-07-1995, Stb. 355)

96.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een ontheffing van het bepaalde in de voorschriften betreffende de ambulante begeleiding
Periode: 1985-
Grondslag: Onderwijskundig besluit ISOVSO, art. 14, lid 8
Produkt: ministerieel besluit
NB: de ontheffing kan verleend worden op verzoek van het schoolbestuur indien men van mening is dat een dergelijke ontheffing in het onderwijskundig belang is van een leerling

4.2.8 --Integratie--

Toelichting

Het gaat hierbij om de *integratie* van een school voor speciaal onderwijs in een school voor basisonderwijs

97.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van goedkeuring aan een verzoek tot algehele of gedeeltelijke integratie van een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs in één of meer scholen voor basisonderwijs
Periode: 1994-heden
Grondslag: Weer Samen Naar School, wet van 23-12-1994, art. 9b, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het betreft hier het onderwijs aan moeilijk lerende kinderen, kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden of een afdeling van in hun ontwikkeling bedreigde kleuters. De minister van Onderwijs kan hierbij afwijken van bij of krachtens deze wet en de Wet op het Basisonderwijs bepaalde, bovendien moet er aan de voorwaarden genoemd in art. 9b, lid 2 voldaan zijn.

98.

Actor: de inspecteur

Handeling: het geven van advies betreffende de aanvraag voor integratie van een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs
in een school voor basisonderwijs

Periode: 1994-

Grondslag: Wet van 24-12-1994, art. 9b, lid 2b

Produkt: advies

NB:

Toelichting

Tot de *kinderen van trekkende bevolking* behoren

- schipperskinderen
- woonwagenkampkinderen
- kinderen van kermisexploitanten en circusmedewerkers

De handelingen hebben betrekking op de periode 1950-1985; voor handelingen uit de periode na 1985 wordt verwezen naar het RIO Basisonderwijs.

4.3.1 -Schipperkinderen-

99.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van ontheffing aan de eisen die gesteld worden aan scholen voor schipperskinderen in de periode 1950-1955

Periode: 1950-1955

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 143, lid 5

Produkt: beschikking

NB: bij het besluit van 26-11-1955, is het begrip scholen voor schipperskinderen komen te vervallen; dit besluit spreekt van scholen voor kinderen wier ouders een trekkend bestaan leiden. Hierbij gaat het dan om schipperskinderen en woonwagenkampkinderen.

100.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een ontheffing aan het klassenaantal dat aan een school toegevoegd mag worden

Periode: 1955-

Grondslag: Besluit van 26-11-1955, art. 147, lid 6

Produkt: beschikking

NB:

101.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van toestemming aan scholen voor continu- en ligplaatsonderwijs om een afzonderlijke klas te vormen

Periode: 1950-

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 147, lid 1 en 2

Produkt: beschikking

NB: de minister kan hier toe besluiten bij een bepaald aantal leerlingen dat in aanmerking komt voor deze soort van onderwijs

Aan scholen voor continu-onderwijs en voor ligplaatsonderwijs, kunnen klassen voor continu- en voor ligplaatsonderwijs worden verbonden.

Aan gewone scholen voor lager onderwijs kunnen klassen voor continu- en ligplaatsonderwijs worden verbonden, en vanaf 1955 (besluit van 26-11-1955) ook klassen voor woonwagenkampkinderen.

102.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een ontheffing aan een school voor continu- of ligplaatsonderwijs ten aanzien van de eisen die

gesteld worden aan de derde schooltijd
Periode: 1955-
Grondslag: Besluit van 26-11-1955, art. 150, lid 7
Produkt: beschikking
NB: de derde schooltijd volgt een kwartier na de tweede schooltijd en duurt ten hoogste tot 19.00 uur

103.
Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van een model voor een administratieboekje waarin het hoofd van een school voor schipperskinderen aantekening moet maken van het schoolbezoek van de leerlingen
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo, art. 5
Produkt: besluit
NB: het administratieboekje voor schipperskinderen is nader vastgesteld bij beschikking van 30-07-1963

104.
Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van het model van het administratieboekje, dat voor iedere leerling van de school voor ligplaats- onderwijs bijgehouden moet worden
Periode: 1967-1972
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 150, lid 1
Produkt: besluit
NB: art. 150 is vervallen bij het KB van 14-12-1972

4.3.2 *-Woonwagenkampkinderen-*

105.
Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van toestemming aan een school voor woonwagenkampkinderen om een afzonderlijke klas te vormen
Periode: 1955-
Grondslag: Besluit van 26-11-1955, art. 147, lid 2
Produkt: beschikking
NB:

106.
Actor: de hoofdinspecteur
Handeling: het verlenen van toestemming aan een school voor woonwagenkampkinderen, om de maximumleeftijd van kinderen van woonwagenkambewoners die onderwijs volgen in een klas voor zeer jeugdige kinderen, te verhogen
Periode: 1955-
Grondslag: Besluit van 26-11-1955, art.143, lid 7
Produkt: beschikking
NB:

107.
Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van een model voor een takenkaart ten behoeve van leerlingen van

scholen voor woonwagenkampkinderen⁴³
Periode: 1967-
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 156, lid 1
Produkt: besluit
NB: de takenkaart wordt in tweevoud bijgehouden; één exemplaar wordt door de leerling in de wagen meegenomen, het andere exemplaar wordt door het schoolhoofd bewaard.

4.3.3 -Kinderen van kermisexploitanten en circusmedewerkers-

108.
Actor: de hoofdinspecteur
Handeling: het keuren van een reisplan voor rijdende scholen dat het schoolbestuur van een school voor kinderen van kermisexploitanten⁴⁴ jaarlijks toezendt
Periode: 1967-
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 160, lid 3
Besluit van 06-11-1978, art. IIb, lid 3
Produkt: besluit
NB: deze handeling vervalt bij het besluit van 14-12-1972, in het besluit van 06-11-1978 wordt deze handeling weer opgenomen

109.
Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het beslissen in geschillen tussen de hoofdinspecteur en het schoolbestuur van een school voor kinderen van kermisexploitanten betreffende het ingediende reisplan of een voorgenomen afwijking daarvan
Periode: 1967-
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 160, lid 3
Besluit van 06-11-1978, art. IIb, lid 3
Produkt: besluit
NB: de minister beslist in gevallen dat het schoolbestuur weigert aan het bezwaar van de hoofdinspecteur tegemoet te komen.
Deze handeling vervalt bij het besluit van 14-12-1972; deze handeling wordt weer opgenomen in het besluit van 06-11-1978

110.
Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het beslissen bij een verschil van mening tussen het schoolbestuur van een school

---

⁴³ De term "woonwagenkampkinderen" werd in 1972 vervangen door "woonwagenkinderen" (besluit van 14-12-1972)

⁴⁴ Naast de term "kinderen van kermisexploitanten" moet, vanaf 1984, ook gelezen worden "kinderen van circusmedewerkers".(Besluit van 28-02-1984, Stb. 88)

voor kinderen van kermisexploitanten en de hoofdinspecteur over de vaste standplaats van de rijdende scholen gedurende de wintermaanden

Periode: 1967-

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 161
Besluit van 06-11-1978, art. IIc

Produkt: besluit

NB: deze handeling vervalt bij het besluit van 14-12-1972; de handeling wordt weer opgenomen in het besluit van 06-11-1978.

111.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van een model voor een administratieboekje dat voor iedere leerling van een school voor kinderen van kermisexploitanten door het schoolhoofd wordt bijgehouden

Periode: 1967-

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 166, lid 1
Besluit van 06-11-1978, art. IIc

Produkt: besluit

NB: deze handeling vervalt bij het besluit van 14-12-1972; de handeling wordt weer opgenomen bij het besluit van 06-11-1978

4.4 *BEKOSTIGING; ALGEMEEN*

4.4.1 *-Algemeen kader-*

Toelichting

Dit hoofdstuk geeft de handelingen weer op het gebied van de bekostiging die een algemeen karakter hebben, alsmede de handelingen die betrekking hebben op de periode vóór de invoering van het Londo vergoedingsstelsel in 1988. In de periode voor 1988 ging de vergoedingsstroom rechtstreeks van het Rijk naar de schoolbesturen.

112.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van nadere regels betreffende de vergoeding van de stichtingskosten, de kosten voor uitbreiding en voor de instandhouding van bijzondere scholen voor buitengewoon onderwijs

Periode: 1920-1950

Grondslag: Lager-onderwijswet 1949, art. 127 en 128

Produkt: Besluit blo 1949, Stb. J 596

NB:

113.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over de jaarlijkse bijdrage in de kosten van een school voor buitengewoon lager onderwijs

Periode: 1950-1996

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 3

Besluit buo 1967, art.173

ISOVSO, art. 59, lid 1

Produkt: advies

NB:

114.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het namens het Rijk verlenen van een jaarlijkse bijdrage in de kosten van een school voor buitengewoon lager onderwijs

Periode: 1950-1996

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 3

Besluit buo 1967, art.173

ISOVSO, art. 59, lid 1

Produkt: besluit

NB: de vergoeding wordt verstrekt mits voldaan is aan de voorwaarden gesteld in het Besluit blo 1949, het besluit buo 1967 of de ISOVSO

Indien er een bijdrage wordt aangevraagd voor een school waarvoor nog geen rijksbijdrage werd genoten, dan hoort de minister eerst de Onderwijsraad voordat hij beslist. De minister kan een aanvraag weigeren wegens ontoereikendheid van de financiële middelen.

115.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het beslissen over de jaarlijkse aanvragen van het schoolbestuur voor rijksbijdrage en het bepalen van de hoogte daarvan, alsmede het regelen van de uitbetaling van het bedrag waar het schoolbestuur aanspraak op heeft

Periode: 1950-

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 30, lid 1 t/m 3
Produkt: beschikking
NB:

116.

Actor: Gedeputeerde Staten
Handeling: het beslissen in een geschil tussen het schoolbestuur van een bijzondere school voor buitengewoon onderwijs en de gemeenteraad over de vergoeding of het voorschot daarop
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 31, lid 4
Produkt: beschikking
NB: het bedrag waarop het schoolbestuur aanspraak kan maken wordt dan alsnog door Gedeputeerde Staten vastgesteld

117.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het bekostigen van een school of afdeling voor voortgezet buitengewoon onderwijs
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 173, lid 3
Besluit van 19-09-1983, art. D, lid 1
Produkt: advies
NB:

118.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voor rijksbijdrage in aanmerking brengen van een school of een afdeling voor voortgezet⁴⁵ buitengewoon onderwijs
Periode: 1967-1988
1983-1988 (betreffende afdelingen voor voortgezet buitengewoon onderwijs)
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 173, lid 3
Besluit van 19-09-1983, art. D, lid 1
Produkt: besluit
NB: de minister hoort de Onderwijsraad omtrent het verzoek van het schoolbestuur om rijksbijdrage. Het verzoek wordt alleen gehonoreerd als aan de geëiste voorwaarden is voldaan. De minister kan de verklaring weigeren wegens ontoereikendheid van de financiële middelen.
Deze handeling is niet van toepassing op scholen voor meervoudig gebrekkige kinderen (art. 173, lid 7 van het besluit van 14-12-1972)

119.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het niet meetellen van scholen of leerlingen voor de berekening van vergoedingsbedragen voor een schoolsoort van openbaar buitengewoon onderwijs
Periode: 1955-1967
Grondslag: Besluit van 26-11-1955, art. 33a, lid 1
Produkt: advies
NB:

---

⁴⁵ Bij het besluit van 19-09-1983, Stb. 465, is toegevoegd "of afdeling voor voortgezet" (buitengewoon onderwijs).

120.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat een openbare school voor buitengewoon onderwijs, welke een gering aantal leerlingen heeft of in andere bijzondere omstandigheden verkeert, niet mee zal tellen bij het vaststellen van de vergoedingsbedragen voor die betreffende schoolsoort, en dat het aantal leerlingen niet zal meetellen voor de vaststelling van de vergoedingsbedragen per leerling
Periode: 1955-1967
Grondslag: Besluit van 26-11-1955, art 33a, lid 1
Produkt: beschikking
NB: het verzoek hiertoe wordt door de gemeenteraad ingediend.
De minister beslist nadat hij de Onderwijsraad gehoord heeft.

121.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over de hoogte van het vergoedingsbedrag per leerling binnen het bijzonder buitengewoon onderwijs
Periode: 1955-1967
Grondslag: Besluit van 26-11-1955, art. 34a, lid 1
Produkt: advies
NB:

122.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat voor een bijzondere school voor buitengewoon onderwijs de vergoeding per leerling op een hoger bedrag wordt vastgesteld
Periode: 1955-1967
Grondslag: Besluit van 26-11-1955, art. 34a, lid 1
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hiertoe besluiten als blijkt dat de vergoeding per leerling ontoereikend is of als de school onder bijzondere omstandigheden verkeert ; hij beslist nadat burgemeester en wethouders van de gemeente en de Onderwijsraad gehoord zijn.

123.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het minimum aantal leerlingen van een school voor buitengewoon onderwijs dat nodig is voor het verkrijgen van een vergoeding
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo, art. 173, lid 4
Produkt: advies
NB:

124.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlagen van het minimum aantal leerlingen van een school voor buiten-gewoon onderwijs dat vereist is om voor rijksbijdrage in aanmerking te komen
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 173, lid 4
Produkt: beschikking
NB: het gaat hier om bijzondere gevallen. De beschikking blijft van kracht zolang de school in hetzelfde gebouw is gehuisvest.
De minister dient eerst de Onderwijsraad gehoord te hebben.

Deze handeling is niet van toepassing op scholen voor meervoudig gebrekkige kinderen.

125.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het toekennen van een vergoeding aan een school voor buitengewoon onderwijs welke een te laag aantal leerlingen heeft

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 173, lid 5

Produkt: advies

NB:

126.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het bepalen dat een school voor buitengewoon onderwijs, welke door het dalen van het aantal leerlingen geen aanspraak meer kan maken op rijksbijdrage, toch voor bijdrage in aanmerking komt

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 173, lid 5

Produkt: beschikking

NB: de minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben. De beschikking geldt telkens voor een jaar, en de school moet aan de vereiste voorwaarden voldoen.

127.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het geven van regels voor het openbaar onderwijs en het stellen van voorwaarden aan het bijzonder onderwijs om voor subsidie in aanmerking te komen

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 6 t/m 34

Produkt: besluit

NB: het gaat hier onder andere om toelatingseisen, minimum- en maximumleeftijd, benoemingseisen, oudercommissies, leerplannen, bezoldiging, boekhoudvoorschriften

128.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verstrekken van een vergoeding aan het schoolbestuur van een bijzondere school voor buitengewoon onderwijs ter bestrijding van de kosten voor vakonderwijs

Periode: 1978-1988

Grondslag: Besluit van 06-11-1978, art. 177a

Produkt: beschikking

NB:

129.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het geven van nadere voorschriften ten behoeve van de uitvoering van de bepalingen betreffende de rijksbijdrage

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 181

Produkt: besluit

NB:

130.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het beslissen in geval van een meningsverschil tussen de gemeente en het schoolbestuur van een bijzondere school voor buitengewoon onderwijs over de vergoeding van kosten van schoolgebouwen en hun inrichting

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 184, lid 3

Produkt: beschikking

NB: de minister beslist nadat hij de bouwkundige, bedoeld in art. 69 van de Lager-onderwijs wet heeft gehoord.

131.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van Gedeputeerde Staten over de hoogte van het vergoedingsbedrag per leerling van een bijzondere school voor buitengewoon onderwijs

Periode: 1950-

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 32, lid 3

Produkt: advies

NB:

132.

Actor: Gedeputeerde Staten

Handeling: het beslissen in een geschil tussen het schoolbestuur van een bijzondere school voor buitengewoon onderwijs en de gemeente over het besluit van de gemeenteraad betreffende de hoogte van het bedrag per leerling per school en de bijdrage voor de instandhouding

Periode: 1950-

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 32, lid 3

Produkt: beschikking

NB: Gedeputeerde Staten stellen het bedrag per leerling vast, nadat de Onderwijsraad gehoord is.

133.

Actor: Gedeputeerde Staten

Handeling: het vaststellen van het vergoedingsbedrag per leerling van een school voor buitengewoon onderwijs

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 186, lid 6

Produkt: besluit

NB: Gedeputeerde Staten stelt het bedrag vast in gevallen dat het schoolbestuur van een bijzondere school voor buitengewoon onderwijs of de hoofdinspecteur vernietiging van het besluit van de gemeenteraad of verhoging van het vergoedingsbedrag per leerling heeft gevraagd.

Gedeputeerde Staten beslist nadat de Onderwijsraad gehoord is.

De maatstaf voor de beslissing van Gedeputeerde Staten is het bedrag per leerling, dat voldoende moet worden geacht voor de redelijke behoeften van een in normale omstandigheden verkerende school van de desbetreffende soort in de gemeente.

134.

Actor: Gedeputeerde Staten

Handeling: het vaststellen van de vergoedingsbedragen voor openbare scholen in geval van beroep tegen het besluit van de gemeenteraad

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 187, lid 4

Produkt: besluit

NB:

135.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het buiten aanmerking laten van een openbare school voor buitengewoon onderwijs bij de vaststelling van de vergoedingsbedragen per leerling

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 188, lid 1

Produkt: advies

NB:

136.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het beslissen dat een openbare school voor buitengewoon onderwijs buiten aanmerking zal worden gelaten bij de vaststelling van de vergoedingsbedragen per leerling

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 188, lid 1

Produkt: beschikking

NB: in deze handeling gaat het om openbare scholen die vanwege een gering aantal leerlingen of om andere redenen in bijzondere omstandigheden verkeren, met als gevolg dat het voor die school geraamde vergoedingsbedrag per leerling sterk afwijkt van het bedrag, dat voor de redelijke behoeften van een in normale omstandigheden verkerende school van die soort in die gemeente redelijk is te achten.

De minister beslist op verzoek van de gemeenteraad en nadat de Onderwijsraad gehoord is.

137.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het vergoedingsbedrag per leerling voor de administratiekosten van bijzondere scholen voor buitengewoon onderwijs

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 189, lid 8

Produkt: advies

NB:

138.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het bepalen van het vergoedingsbedrag per leerling voor de administratiekosten van bijzondere scholen voor buitengewoon onderwijs

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 189, lid 8

Produkt: besluit

NB: het bedrag wordt jaarlijks bepaald.

De minister dient eerst de Onderwijsraad gehoord te hebben.

139.

Actor: Gedeputeerde Staten

Handeling: het vaststellen van het bedrag per leerling voor de administratiekosten, in geval dat het schoolbestuur heeft gevraagd om een verhoging van het bedrag dat de gemeenteraad heeft vastgesteld

Periode: 1967-

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 189, lid 8

Produkt: beschikking

NB: Gedeputeerde Staten nemen als maatstaf het bedrag per leerling voor de administratiekosten, dat voldoende moet worden geacht voor de redelijke behoeften van een in normale omstandigheden verkerende bijzondere school in de gemeente.

140.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verhogen van het vergoedingsbedrag per leerling van een bijzondere school voor buitengewoon onderwijs

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 190, lid 1

Produkt: advies

NB:

141.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het bepalen dat het vergoedingsbedrag of de vergoedingsbedragen per leerling voor een bijzondere school voor buitengewoon onderwijs verhoogd wordt

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 190, lid 1

Produkt: besluit

NB: in deze handeling gaat het om scholen die in bijzondere omstandigheden verkeren door het geringe leerlingenaantal of door andere redenen, en die als gevolg daarvan een ontoereikend vergoedingsbedrag per leerling krijgen. Het schoolbestuur dient het verzoek tot verhoging in. De minister beslist, nadat hij de Onderwijsraad en de burgemeester en wethouders van de gemeente gehoord heeft.

142.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van Gedeputeerde Staten over beroepszaken betreffende vergoedingen aan bijzondere scholen voor buitengewoon onderwijs

Periode: 1967-

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 191, lid 8

Produkt: advies

NB:

143.

Actor: Gedeputeerde Staten

Handeling: het beslissen in beroepszaken tegen besluiten van de gemeenteraad betreffende vergoedingen aan bijzondere scholen voor buitengewoon onderwijs

Periode: 1967-

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 191, lid 8

Produkt: besluit

NB: Gedeputeerde Staten beslist nadat de Onderwijsraad gehoord is.

144.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor dove kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor kinderen die naast doofheid ook aan een ander gebrek lijden, dat niet het gevolg is van de doofheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 36, lid 2

Produkt: advies

NB:

145.

Actor: de hoofdinspecteur
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor dove kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor kinderen die naast doofheid ook aan een ander gebrek lijden, dat niet het gevolg is van de doofheid
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 36, lid 2
Produkt: advies
NB:

146.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor dove kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor kinderen die naast doofheid ook aan een ander gebrek lijden, dat niet het gevolg is van de doofheid
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 36, lid 2
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen. De beschikking vermeld in ieder geval het minimum aantal leerlingen waarop de bekostiging zal worden gebaseerd, de maatstaf voor het bepalen van het aantal onderwijzers, de vakken die het leerplan moet omvatten en de deskundigen die zitting zullen hebben in de commissie van onderzoek.
De minister dient de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.
Een school voor dove kinderen kan, naast de kernafdeling voor elementair buitengewoon onderwijs, bijzondere afdelingen voor zeer jeugdigen en voor voortgezet buitengewoon onderwijs omvatten.

147.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor slechthorende kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast slechthorendheid ook aan een ander gebrek lijden dat niet het gevolg is van de slechthorendheid
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 42, lid 3
Produkt: advies
NB:

148.

Actor: de hoofdinspecteur
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor slechthorende kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast slechthorendheid ook aan een ander gebrek lijden dat niet het gevolg is van de slechthorendheid
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 42, lid 3
Produkt: advies
NB:

149.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor slechthorende kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast slechthorendheid ook aan een ander gebrek lijden dat niet het gevolg is van de slechthorendheid
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 42, lid 3
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.
De minister dient de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.

Een school voor slechthorende kinderen kan, naast de kernafdeling voor elementair buitengewoon onderwijs, bijzondere afdelingen voor zeer jeugdigen, voor voortgezet buitengewoon onderwijs en voor ernstig spraakgebrekkigen omvatten.

150.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor ernstig spraakgebrekkige kinderen⁴⁶ om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun spraakgebrek ook aan een ander gebrek lijden, dat niet voortvloeit uit hun spraakgebrek

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 49, lid 2

Produkt: advies

NB:

151.

Actor: de hoofdinspecteur

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor ernstig spraakgebrekkige kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun spraakgebrek ook aan een ander gebrek lijden, dat niet voortvloeit uit hun spraakgebrek

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 49, lid 2

Produkt: advies

NB:

152.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor ernstig spraakgebrekkige kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun spraakgebrek ook aan een ander gebrek lijden, dat niet voortvloeit uit hun spraakgebrek

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 49, lid 2

Produkt: beschikking

NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.

De minister dient de Onderwijsraad en de inspecteur gehoord te hebben.

Een school voor ernstig spraakgebrekkige kinderen kan, naast de kernafdeling voor elementair buitengewoon onderwijs, bijzondere afdelingen voor zeer jeugdigen en voor voortgezet buitengewoon onderwijs omvatten.

153.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor blinde kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun blindheid ook aan een ander gebrek lijden, dat niet voortvloeit uit hun blindheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 55, lid 3

Produkt: advies

NB:

---

⁴⁶ Het gaat hier om ernstig spraakgebrekkige kinderen die niet behoren tot de groepen dove- en slechthorende kinderen

154.

Actor: de hoofdinspecteur

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor blinde kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun blindheid ook aan een ander gebrek lijden, dat niet voortvloeit uit hun blindheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 55, lid 3

Produkt: advies

NB:

155.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor blinde kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun blindheid ook aan een ander gebrek lijden, dat niet voortvloeit uit hun blindheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 55, lid 3

Produkt: beschikking

NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.

De minister dient de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.

Een school voor blinde kinderen kan, naast de kernafdeling voor elementair buitengewoon onderwijs, bijzondere afdelingen voor zeer jeugdigen, voor voortgezet buitengewoon onderwijs en voor slechtzienden omvatten.

156.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor slechtziende kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun slechtziendheid lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun slechtziendheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 62, lid 2

Produkt: advies

NB:

157.

Actor: de hoofdinspecteur

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor slechtziende kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun slechtziendheid lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun slechtziendheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 62, lid 2

Produkt: advies

NB:

158.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor slechtziende kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun slechtziendheid lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun slechtziendheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 62, lid 2

Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.
                      De minister dient de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.
                      Een school voor slechtziende kinderen kan, buiten de kernafdeling voor elementair buitengewoon onderwijs,
                      bijzondere afdelingen voor zeer jeugdigen en voor voortgezet buitengewoon onderwijs omvatten.

159.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor lichamelijk
                      gebrekkige kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun
                      lichamelijke handicap, aan een ander gebrek lijden, dat niet voortvloeit uit hun lichamelijke handicap
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 69, lid 2
Produkt: advies
NB:

160.

Actor: de hoofdinspecteur
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor lichamelijk
                      gebrekkige kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun
                      lichamelijke handicap, aan een ander gebrek lijden, dat niet voortvloeit uit hun lichamelijke handicap
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 69, lid 2
Produkt: advies
NB:

161.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor lichamelijk gebrekkige kinderen om een afzonderlijke afdeling
                      aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun lichamelijke handicap, aan een ander gebrek lijden,
                      dat niet voortvloeit uit hun lichamelijke handicap
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 69, lid 2
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.
                      De minister dient de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.
                      Een school voor lichamelijk gebrekkige kinderen kan, naast de kernafdeling voor elementair buitengewoon
                      onderwijs, afdelingen voor zeer jeugdigen en voor voortgezet buitengewoon onderwijs omvatten

162.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan school voor ziekelijke
                      kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor ziekelijke leerlingen die naast hun
                      ziekte, ook aan een ander gebrek lijden, dat niet voortvloeit uit hun ziekte
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 81, lid 2
Produkt: advies
NB:

163.

Actor: de hoofdinspecteur
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan school voor ziekelijke
                      kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor ziekelijke leerlingen die naast hun
                      ziekte, ook aan een ander gebrek lijden, dat niet voortvloeit uit hun ziekte
Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 81, lid 2
Produkt: advies
NB:

164.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan school voor ziekelijke kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor ziekelijke leerlingen die naast hun ziekte, ook aan een ander gebrek lijden, dat niet voortvloeit uit hun ziekte
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 81, lid 2
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.
De minister dient eerst de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.
Een school voor ziekelijke kinderen kan, naast de kernafdeling voor elementair buitengewoon onderwijs, een bijzondere afdeling voor voortgezet buitengewoon onderwijs omvatten.

165.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor debiele⁴⁷ kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun zwakzinnigheid, ook lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun zwakzinnigheid
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 94, lid 5
Produkt: advies
NB:

166.

Actor: de hoofdinspecteur
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor debiele kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun zwakzinnigheid, ook lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun zwakzinnigheid
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 94, lid 5
Produkt: advies
NB:

167.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor debiele kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun zwakzinnigheid, ook lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun zwakzinnigheid
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 94, lid 5
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.
De minister dient eerst de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.
Een school voor debiele kinderen kan, behalve de kernafdeling, bijzondere afdelingen voor (zeer jeugdige)

---

⁴⁷ De term "debiele kinderen" is bij het Besluit van 6 november 1978 veranderd in "moeilijk lerende kinderen".

imbeciele kinderen, voor voortgezet buitengewoon onderwijs voor jongens en voor voortgezet buitengewoon onderwijs voor meisjes omvatten.

Ten behoeve van zeer jeugdige leerlingen, die zijn opgenomen in een internaat voor debiele kinderen, kan een school, die aan zo'n internaat verbonden is, ook een afdeling voor zeer jeugdigen omvatten.

168.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor imbeciele kinderen ⁴⁸om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun zwakzinnigheid, ook lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun zwakzinnigheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo, art. 102, lid 2

Produkt: advies

NB:

169.

Actor: de hoofdinspecteur

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor imbeciele kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun zwakzinnigheid, ook lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun zwakzinnigheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo, art. 102, lid 2

Produkt: advies

NB:

170.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor imbeciele kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die naast hun zwakzinnigheid, ook lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun zwakzinnigheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 102, lid 2

Produkt: beschikking

NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.

De minister dient eerst de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.

Een school voor imbeciele kinderen kan, naast de kernafdeling een bijzondere afdeling voor zeer jeugdigen omvatten.

171.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan het schoolbestuur van een school verbonden aan een gesticht, en bestemd voor zwakzinnige leerlingen, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen, die naast hun zwakzinnigheid ook lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun zwakzinnigheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 108, lid 2

Produkt: advies

---

⁴⁸ De term "imbeciele kinderen" is bij het Besluit van 6 november 1978 veranderd in "zeer moeilijk lerende kinderen".

NB:

172.

Actor: de hoofdinspecteur

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan het schoolbestuur van een school verbonden aan een gesticht, en bestemd voor zwakzinnige leerlingen, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen, die naast hun zwakzinnigheid ook lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun zwakzinnigheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 108, lid 2

Produkt: advies

NB:

173.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan het schoolbestuur van een school verbonden aan een gesticht, en bestemd voor zwakzinnige leerlingen, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen, die naast hun zwakzinnigheid ook lijden aan een ander gebrek, dat niet voortvloeit uit hun zwakzinnigheid

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 108, lid 2

Produkt: beschikking

NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.

De minister dient eerst de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.

Een school verbonden aan een gesticht, en bestemd voor zwakzinnige kinderen, kan naast de kernafdeling ook een bijzondere afdeling voor zeer jeugdigen omvatten.

174.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die lijden aan een zintuiglijk, lichamenlijk of geestelijk gebrek

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 113, lid 3

Produkt: advies

NB:

175.

Actor: de hoofdinspecteur

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die lijden aan een zintuiglijk, lichamenlijk of geestelijk gebrek

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 113, lid 3

Produkt: advies

NB:

176.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die lijden aan een zintuiglijk, lichamenlijk of geestelijk gebrek

Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 113, lid 3
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.
De minister dient eerst de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.
Een school voor moeilijk opvoedbare kinderen kan naast de kernafdeling voor elementair buitengewoon onderwijs, een bijzondere afdeling voor voortgezet buitengewoon onderwijs omvatten.
Ten behoeve van zeer jeugdigen, die zijn opgenomen in een internaat voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen, kan een school voor elementair buitengewoon onderwijs, die aan zo'n internaat is verbonden, ook een afdeling voor zeer jeugdigen omvatten.

177.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school verbonden aan een inrichting, als bedoeld in art. 5 van de Beginselenwet van de kindbescherming, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die lijden aan een zintuiglijk, lichamelijk of geestelijk gebrek
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 119, lid 2
Produkt: advies
NB:

178.

Actor: de hoofdinspecteur
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school verbonden aan een inrichting, als bedoeld in art. 5 van de Beginselenwet van de kindbescherming, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die lijden aan een zintuiglijk, lichamelijk of geestelijk gebrek
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 119, lid 2
Produkt: advies
NB:

179.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school verbonden aan een inrichting, als bedoeld in art. 5 van de Beginselenwet van de kindbescherming, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die lijden aan een zintuiglijk, lichamelijk of geestelijk gebrek
Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 119, lid 2
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.
De minister dient eerst de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.
De in deze handeling genoemde scholen kunnen, naast de kernafdeling voor elementair buitengewoon onderwijs, bijzondere afdelingen voor zeer jeugdigen en voor voortgezet buitengewoon onderwijs omvatten.

180.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan scholen verbonden aan pedologische instituten, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die in het instituut zijn opgenomen, en die in meer dan één opzicht gehandicapt zijn en waarvan geen oorzakelijk verband geconstateerd is tussen de verschillende gebreken

Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 126, lid 2
Produkt: advies
NB:

181.

Actor: de hoofdinspecteur
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan scholen verbonden aan pedologische instituten, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die in het instituut zijn opgenomen, en die in meer dan één opzicht gehandicapt zijn en waarvan geen oorzakelijk verband geconstateerd is tussen de verschillende gebreken

Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 126, lid 2
Produkt: advies
NB:

182.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan scholen verbonden aan pedologische instituten, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen die in het instituut zijn opgenomen, en die in meer dan één opzicht gehandicapt zijn en waarvan geen oorzakelijk verband geconstateerd is tussen de verschillende gebreken

Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 126, lid 2
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.

De minister dient eerst de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.

Als scholen, verbonden aan pedologische instituten, gelden alleen de scholen, verbonden aan instituten, die een binding bezitten met een Nederlandse universiteit of die de wetenschappelijke begeleiding van het onderwijs verzorgen van scholen die tot de verschillende soorten naar onderscheiding van art. 2, lid 1 behoren. De school kan, naast de kernafdeling voor elementair buitengewoon onderwijs, bijzondere afdelingen omvatten voor zeer jeugdigen en voor voortgezet buitengewoon onderwijs.

183.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden die bovendien nog lijden aan een ander gebrek

Periode: 1967-1988
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 133, lid 2
Produkt: advies
NB:

184.

Actor: de hoofdinspecteur

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden die bovendien nog lijden aan een ander gebrek

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 133, lid 2

Produkt: advies

NB:

185.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden, om een afzonderlijke afdeling aan de school te verbinden voor leerlingen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden die bovendien nog lijden aan een ander gebrek

Periode: 1967-1988

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 133, lid 2

Produkt: beschikking

NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.

De minister dient eerst de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.

Een school voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden kan, naast de kernafdeling voor elementair buitengewoon onderwijs, bijzondere afdelingen omvatten voor zeer jeugdige onaangepaste kinderen en voor voortgezet buitengewoon onderwijs.

186.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor meervoudig gebrekkige kinderen

Periode: 1972-1988

Grondslag: Besluit van 14-12-1972, Stb. 745, houdende wijziging van het besluit buo 1967, art. 140

Produkt: advies

NB:

187.

Actor: de hoofdinspecteur

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor meervoudig gebrekkige kinderen

Periode: 1972-1988

Grondslag: Besluit van 14-12-1972, Stb. 745, houdende wijziging van het besluit buo 1967, art. 140

Produkt: advies

NB:

188.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan een school voor meervoudig gebrekkige kinderen

Periode: 1972-1988

Grondslag: Besluit van 14-12-1972, Stb. 745, houdende wijziging van het besluit buo 1967, art. 140

Produkt: beschikking

NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.

Voordat de minister beslist, dient hij de Onderwijsraad en de hoofdinspecteur gehoord te hebben.

189.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen in hoeverre meerdere scholen of afdelingen voor meervoudig gebrekkige kinderen in één gemeente voor de vergoeding van de "overige kosten" als één schoolsoort kunnen worden aangemerkt
Periode: 1972-
Grondslag: besluit van 14-12-1972, art. 185, lid 2
Produkt: beschikking
NB: de minister gaat over tot deze handeling op verzoek van burgemeester en wethouders of van het schoolbestuur in gevallen dat er binnen een gemeente meerdere scholen of afdelingen voor meervoudig gebrekkige kinderen zijn.

190.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het aan de gemeenten vergoeden van de kosten van het vakonderwijs voor het buitengewoon onderwijs voor de periode 1 januari 1982 tot 1 augustus 1982
Periode: 1982
Grondslag: Besluit van 22-03-1982, art. IV
Produkt: regeling
NB: de vergoeding vindt plaats volgens de normen die ten aanzien van de kosten door de ministers van Binnenlandse Zaken, van Financiën in overleg met de minister van Onderwijs, krachtens de Financiële-Verhoudingswet 1960 zijn vastgesteld voor het uitkeringsjaar 1981

191.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vergoeden van de kosten voor vakonderwijs, voor de periode augustus 1982 tot 1 januari 1983, ten behoeve van de kernafdeling van MLK- en van LOM-scholen
Periode: 1982-1983
Grondslag: Besluit van 22-03-1982, art. V
Produkt: regeling
NB: in deze handeling is een regeling gegeven voor een beperkte periode; het Rijk vergoedt aan de gemeenten de kosten van het vakonderwijs voor het buitengewoon onderwijs volgens de normen die door de ministers van Binnenlandse Zaken, van Financiën en in overleg met de minister van Onderwijs, krachtens de Financiële-Verhoudingswet 1960, art. 5, lid 4, zijn vastgesteld voor het uitkeringsjaar 1981.

192.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van regels inzake de uitvoering van de bekostiging en voorschotten op de vergoedingen van openbare en bijzondere scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs
Periode: 1985-1987
Grondslag: ISOVSO, art. 59, lid 2 en 3
Produkt: AMvB, Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, 23-12-1987, Stb 617
NB: dit besluit vormt tevens de juridische grondslag voor een financiële regeling ten aanzien van gebouwen die niet meer gebruikt worden en die niet meer voor ander onderwijs herbenut kunnen worden. De vergoeding voor scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs wordt vastgesteld aan de hand van de zogenaamde programma's van eisen; deze programma's van eisen kunnen per schoolsoort en afdeling verschillen de minister kan hierbij voorwaarden stellen

193.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bekostigen van erkende of ingestelde regionale verwijzingscommissies
Periode: 1994-

Grondslag: Weer Samen Naar School, wet van 23-12-1994, art. 32 d

Produkt: ministeriële beschikking

NB: de jaarlijkse vergoedingen worden vastgesteld op basis van het aantal leerlingen in het basisonderwijs, bedoeld in art. 108a van de Wet op het Basisonderwijs, in de regio.
De commissies moeten jaarlijks voor 1 mei verslag uitbrengen van de werkzaamheden van het voorafgaande kalenderjaar, en rekening en verantwoording afleggen van het geldelijk beheer van dat betreffende jaar.

194.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van een regeling ter bepaling in welke gevallen en onder welke voorwaarden de gemeente een vergoeding voor weekend- en vakantievervoer kan verlenen aan leerlingen die buitengewoon onderwijs volgen en in internaten of bij een pleeggezin verblijven

Periode: 1985-

Grondslag: Wet van 08-02-1982 tot wijziging van de Lager-onderwijswet 1920 , Stb. 51, art A

Produkt: AMvB

NB:

4.4.2 - Kinderen van trekkende bevolking; bekostiging-

195.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over een te verlenen ontheffing aan een school voor ligplaatsonderwijs inzake het minimum aantal leerlingen

Periode: 1950-

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 146, lid 2

Produkt: advies

NB:

196.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een ontheffing aan een school voor ligplaatsonderwijs aan de eisen die gesteld zijn ten behoeve van de rijksbijdrage betreffende het minimum-aantal leerlingen

Periode: 1950-

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 146, lid 2

Produkt: beschikking

NB: de minister dient eerst de Onderwijsraad gehoord te hebben. De ontheffing kan telkens voor een jaar verleend worden. Het betreft hier scholen voor ligplaatsonderwijs die reeds voor vergoeding in aanmerking zijn gekomen

197.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het voortzetten van de rijksbijdrage voor scholen voor continu- of ligplaatsonderwijs of voor woonwagenkampkinderen in geval dat het leerlingaantal onder de minimumgrens gedaald is

Periode: 1955-

Grondslag: Besluit van 26-11-1955, art. 147, lid 4

Produkt: advies
NB:

198.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat de rijksbijdrage voor scholen voor continu-onderwijs, ligplaatsonderwijs of voor woonwagenkampkinderen, niet verloren gaat in geval dat het leerlingenaantal onder de minimumgrens gedaald is
Periode: 1955-
Grondslag: Besluit van 26-11-1955, art. 147, lid 4
Produkt: besluit
NB: de minister neemt de beslissing alleen in bijzondere gevallen, telkens voor de periode van een jaar. Hij dient de Onderwijsraad gehoord te hebben.

199.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van de modellen voor de opgave van gegevens die nodig zijn voor de berekening van het voorschot, en aanvragen voor de rijksbijdrage voor scholen voor continu- of ligplaatsonderwijs
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 153
Produkt: beschikking van 30-12-1960, nr. 1647/1001 Bu, Stcrt. 1961, nr. 5
NB:

200.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren over het voortzetten van de verlening van een rijksbijdrage aan scholen voor schipperskinderen met een te laag aantal leerlingen na januari 1952
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 156, lid 2
Produkt: advies
NB:

201.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat besturen, die scholen voor schipperskinderen in stand houden, waarvan het leerlingenaantal onder de minimumgrens ligt, ook na januari 1952 voor het krijgen van een rijksbijdrage in aanmerking komen
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 156, lid 2
Produkt: beschikking
NB: in art. 156 wordt bepaald dat bovengenoemde scholen tot 1 januari 1952 voor rijksbijdrage in aanmerking komen; in bijzondere gevallen echter kan de minister, nadat hij de Onderwijsraad gehoord heeft, besluiten dat de rijksbijdrage ook na 1 januari 1952 voor telkens een jaar wordt verstrekt.

202.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan het schoolbestuur van een school voor continu-onderwijs aan schipperskinderen, om de leerstof voor de kernafdeling over zes jaren te verdelen in plaats van over vijf jaren

Periode: 1967-1977
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 141, lid 2
Produkt: advies
NB:

203.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan het schoolbestuur van een school voor continu-onderwijs aan schipperskinderen, om de leerstof voor de kernafdeling over zes jaren te verdelen in plaats van over vijf jaren

Periode: 1967-1977
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 141, lid 2
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.

Voordat de minister beslist, dient hij de Onderwijsraad gehoord te hebben.

Een school voor continu-onderwijs aan schipperskinderen kan behalve de kernafdeling, een bijzondere afdeling voor ligplaatsonderwijs bevatten; aan deze afdeling kan bovendien een afdeling voor zeer jeugdige schipperskinderen worden verbonden.

Tot de kernafdeling van een school voor continu-onderwijs worden alleen schipperskinderen aangenomen die aan wal zijn gehuisvest of wier moeders zich tijdelijk aan wal hebben gevestigd.

Vanaf het besluit van 22-12-1976 wordt er niet meer gesproken van continu-onderwijs of ligplaatsonderwijs, maar gaat het om scholen voor schipperskinderen.

Deze kinderen zijn voor het onderwijs aan de wal gehuisvest.

204.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan het schoolbestuur van een school voor ligplaatsonderwijs aan schipperskinderen, om de leerstof voor de afdeling continu-onderwijs over zes jaren te verdelen in plaats van over vijf jaren

Periode: 1967-1977
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 148, lid 2
Produkt: advies
NB:

205.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan het schoolbestuur van een school voor ligplaatsonderwijs aan schipperskinderen, om de leerstof voor de afdeling continu-onderwijs over zes jaren te verdelen in plaats van over vijf jaren

Periode: 1967-1977
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 148, lid 2
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.

Voordat de minister de rijksbijdrage verleent, dient hij de Onderwijsraad gehoord te hebben.

Ligplaats-onderwijs wordt gegeven aan schipperskinderen die met hun ouders een trekkend bestaan leiden en op het schip gehuisvest zijn.

Een school voor ligplaats-onderwijs kan naast de kernafdeling bovendien bijzondere afdelingen voor zeer jeugdigen en voor continu-onderwijs omvatten.

206.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een rijksbijdrage aan het schoolbestuur van een school voor kinderen van kermisexploitanten om de leerstof te verdelen over zes jaren in plaats van over vijf

Periode: jaren
1967-1972
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 162, lid 2
Produkt: advies
NB:

207.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een rijksbijdrage aan het schoolbestuur van een school voor kinderen van kernisexploitanten om de leerstof te verdelen over zes jaren in plaats van over vijf jaren
Periode: 1967-1972
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 162, lid 2
Produkt: beschikking
NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen.
Voordat de minister de rijksbijdrage verleent, dient hij eerst de Onderwijsraad gehoord te hebben.
Deze handeling vervalt bij het besluit van 14-12-1972

208.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het namens het Rijk verlenen van een vergoeding aan de rijdende scholen ter bestrijding van de kosten anders dan de personeelskosten
Periode: 1978-
Grondslag: Besluit van 06-11-1978, art. II.j, lid 1 (tot 1984)
Besluit van 28-02-1984, art. 168, lid 1
Produkt: beschikking
NB: deze vergoeding wordt nader geregeld in de Bekostigingsbeschikking rijdende scholen (beschikking van 24-04-1979, Stcrt.79) .
De artikelen II t/m IIj komen bij het Besluit van 28-02-1984 te vervallen

209.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het namens het Rijk zorg dragen voor een voorziening in de huisvesting van de rijdende school
Periode: 1978-
Grondslag: Besluit van 06-11-1978, art. II.j, lid 2 (tot 1984)
Besluit van 28-02-1984, art. 168, lid 2
Produkt: beschikking
NB:

210.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het inwilligen van een verzoek van het schoolbestuur van een rijdende school voor een voorziening die niet het gewone onderhoud betreft
Periode: 1967-
Grondslag: Bekostigingsbeschikking rijdende scholen, 24-04-1979, Stcrt. 79, art. 2, lid 1
Produkt: besluit
NB: de minister wiligt het verzoek niet in, indien de normale eisen aan het te geven onderwijs te stellen, zouden worden overschreden.
Het gaat hier om voorzieningen in de huisvesting, de inrichting, verbouwing of een andere bijzondere voorziening.
De Bekostigingsbeschikking rijdende scholen is met terugwerkende kracht geldig vanaf 1 januari 1967.

211.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van de waarde van de roerende zaken, die door vervreemding of op andere wijze worden onttrokken aan de bestemming waartoe zij met rijksbijdrage zijn aangeschaft

Periode: 1967-

Grondslag: Bekostigingsbeschikking rijdende scholen, 24-04-1979, Stcrt. 79, art.5, lid 2 , sub c

Produkt: besluit

NB:

212.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het geven van richtlijnen ten behoeve van het schoolbestuur van rijdende scholen voor de inrichting van de rekening en verantwoording en de over te leggen bescheiden

Periode: 1967-

Grondslag: Bekostigingsbeschikking rijdende scholen, 24-04-1979, Stcrt. 79, art.5, lid 3

Produkt: besluit

NB:

213.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van de vergoeding voor rijdende scholen

Periode: 1967-

Grondslag: Bekostigingsbeschikking rijdende scholen, 24-04-1979, Stcrt. 79, art. 6

Produkt: besluit

NB:

4.4.3 *-Plan van nieuwe scholen-*

Toelichting

De bekostiging van een school kan pas aanvang nemen als de school voorkomt op een plan van nieuwe scholen, zoals die vastgesteld is volgens de bepalingen van de ISOVSO, artikelen 61 tot en met 72. Het plan vormt de grondslag voor het stichten van nieuwe scholen.

Een plan van nieuwe scholen is nodig om een doelmatige en evenwichtige spreiding van onderwijsvoorzieningen in een bepaald gebied te kunnen bewerkstelligen.

Provinciale Staten stelt het plan voor de volgende soorten van scholen voor speciaal onderwijs vast:

- scholen voor slechthorende kinderen
- scholen voor lichamelijk gehandicapte kinderen
- scholen voor kinderen opgenomen in ziekenhuizen
- scholen voor langdurig zieke kinderen
- scholen voor moeilijk lerende kinderen
- scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen
- scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen
- scholen voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden
- scholen voor meervoudig gehandicapte kinderen

De schaal waarop deze schoolsoorten is zodanig, dat Provinciale Staten het best kan peilen hoe de behoefte aan deze scholen ligt.

Schoolsoorten waarvan er slechts enkele bestaan en die dus een boven-provinciaal voedingsgebied hebben komen voor op een plan van scholen dat door de minister van Onderwijs vastgesteld wordt.

De minister stelt het plan voor de volgende soorten van scholen voor speciaal onderwijs vast:

- scholen voor dove kinderen
- scholen voor kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden
- scholen voor blinde kinderen
- scholen voor slechtziende kinderen
- scholen voor kinderen van pedologische instituten

Procedure voor het vaststellen van een plan van nieuwe scholen

Het plan wordt jaarlijks vastgesteld en heeft betrekking op vier achtereenvolgende kalenderjaren volgend op het jaar van vaststelling van het plan.

Criterium voor opname in het plan is het te verwachten leerlingaantal, dat per schoolsoort verschilt.

A. Vaststelling plan door Provinciale Staten

gemeenteraad of ouders (openbare school) of bevoegd gezag (bijzondere school)

|

verzoek om opneming in plan voor 1 februari jaar van X van vaststelling

|

Gedeputeerde Staten

|

eventueel overleg met aanvrager, toezenden plan aan Provinciale Staten

|

Provinciale Staten

|

vaststellen plan voor 1 augustus jaar X, toezenden plan aan minister ter goedkeuring

|

Minister van Onderwijs

|

beslist voor 1 december van het jaar X
geeft per beschikking aan wanneer de bekostiging kan aanvangen

B. Vaststelling plan door de Minister van Onderwijs

gemeenteraad of ouders (openbare school) of bevoegd gezag (bijzondere school)

|
verzoek om opnemning in plan voor 1 februari van het jaar X van vaststelling

|
Minister van Onderwijs

|
vaststellen van het plan vóór 1 oktober van het jaar X
bij beschikking beslissen op welk tijdstip de bekostiging kan aanvangen

214.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het voorbereiden van voorschriften betreffende de aanvang van de bekostiging van scholen die voorkomen op het plan van scholen

Periode: 1985-1995

Grondslag: ISOVSO, art. 72, lid 1

Produkt: advies

NB:

215.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van voorschriften betreffende de aanvang van de bekostiging van scholen die voorkomen op het plan van scholen

Periode: 1985-

Grondslag: ISOVSO, art. 72, lid 1

Produkt: AMvB

NB: De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben. (Deze adviesverplichting is vervallen bij de Wet van 10-07-1995, Stb. 355)

216.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voor bekostiging in aanmerking brengen van scholen buiten de planprocedure om

Periode: 1991-

Grondslag: Wet van 07-02-1991, Stb 73, art. 60a, lid 2

Produkt: ministeriële beschikking

NB: de planprocedure betreft het beleid inzake opheffing en stichting van scholen; in de bovengenoemde wet wordt de planprocedure stopgezet. Deze handeling gaat over de bevoegdheid van de minister van Onderwijs om in

drie gevallen⁴⁹ toch een school voor bekostiging in aanmerking te kunnen brengen

217.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het alsnog voor bekostiging in aanmerking brengen van scholen die zijn opgenomen in een goedgekeurd en vastgesteld plan van nieuwe scholen voor de jaren 1991, 1992, 1993 en 1994
Periode: 1991-
Grondslag: Wet van 07-02-1991
Produkt: ministeriële beschikking
NB: voorwaarde hierbij is dat het onderwijs aan deze scholen een aanvang heeft genomen voor 01-01-1992

218.

Actor: Provinciale Staten
Handeling: het vaststellen van het plan van nieuwe scholen voor speciaal onderwijs

---

⁴⁹ Het gaat hier om de volgende gevallen:

- de school moet gelegen zijn in een gebied waarin sprake is van een uitzonderlijke bevolkingstoename
- er dient sprake te zijn van verplaatsing van het onderwijsaanbod
- er moet sprake zijn van omzetting van een bekostigde bijzondere school in een openbare school of omgekeerd

Periode: 1985⁵⁰
Grondslag: ISOVSO, art. 62, lid 1
Produkt: beschikking
NB: Provinciale Staten toetst of er een evenwichtige verdeling van onderwijsvoorzieningen in de provincie wordt bereikt. Tegen een besluit van Provinciale Staten om een verzoek niet in te willigen, kan de aanvrager bij de minister van Onderwijs in beroep gaan (ISOVSO, art. 67, lid 4); indien de minister van Onderwijs de aanvrager in het gelijk stelt, moet de school in het eerstvolgende plan opgenomen worden

219.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het toetsen van het provinciale plan tot het stichten van nieuwe scholen voor speciaal onderwijs
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 62, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de minister van Onderwijs toetst de provinciale beslissing op de wettelijke juistheid, bovendien wordt er getoetst of er over het geheel genomen, dus ook landelijk, een evenwichtig geheel van onderwijsvoorzieningen wordt bereikt. Hierbij kan het voedingsgebied de provinciegrens overschrijden. Voldoet een school aan de stichtingsnormen zoals die geformuleerd zijn in art. 67 van ISOVSO, dan moet een school automatisch in het plan opgenomen worden.

6.

Actor: Provinciale Staten
Handeling: het besluiten dat vermeerdering van het aantal openbare scholen in een bepaalde planperiode niet noodzakelijk is
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 64, lid 1b
Produkt: besluit
NB: het besluit wordt voor 1 augustus voorafgaande aan de betrokken planperiode aan de minister gezonden

220.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het goedkeuren van een provinciaal besluit waarbij afgezien wordt van het stichten van nieuwe openbare scholen voor een bepaalde planperiode
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 64, lid 2
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het provinciaal besluit dient voor 1 augustus voorafgaande aan de betrokken planperiode aan de minister van Onderwijs gezonden zijn

221.

Actor: Provinciale Staten
Handeling: het op verzoek van de minister opnemen van een openbare school in een vast te stellen plan
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 64, lid 3
Produkt: besluit
NB: het gaat hier om gevallen waarbij de minister de goedkeuring weigert aan een besluit van Provinciale Staten waarbij vermeerdering van het aantal openbare scholen niet noodzakelijk wordt geacht

---

⁵⁰ De artikelen 61 t/m 72 zijn, ingaande 27-02-1991, tot een nader bij wet te bepalen datum niet van toepassing (ISOVSO, art. 60a, lid 1)

222.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het beslissen op het beroep, ingesteld door een natuurlijke of rechtspersoon, naar aanleiding van een besluit van Provinciale Staten om een verzoek tot opnemning in een plan van een openbare of bijzondere school niet in te willigen
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 67, lid 4
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de minister zendt afschrift van de beslissing aan degene die het beroep heeft ingesteld en aan Provinciale Staten

7.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van het tijdstip waarop de bekostiging van een school aanvang kan nemen na een beslissing in beroep
Periode: 1991-
Grondslag: Wet van 07-02-1991, art. 60b
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het gaat hier om bekostiging na een beslissing in beroep in verband met de plannen voor het stichten van nieuwe scholen

223.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het onthouden van de goedkeuring aan de plannen voor nieuwe scholen voor speciaal onderwijs welke toegezonden zijn door Provinciale Staten
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 68, lid 4
Produkt: ministeriële beschikking
NB: in gevallen dat de minister zijn goedkeuring niet geeft omdat hij van mening is dat Provinciale Staten ten onrechte de vermeerdering van het aantal openbare scholen niet noodzakelijk hebben geacht, draagt de minister Provinciale Staten op alsnog een school in het plan op te nemen.
Indien de minister van mening is dat een op het plan geplaatste school ten onrechte niet voor bekostiging in aanmerking is gebracht voor het eerste jaar van de planperiode, dan draagt de minister Provinciale Staten op dat alsnog te doen

8.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van het plan voor nieuwe scholen voor zover het gaat om scholen voor dove kinderen, voor kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden, voor blinde kinderen, voor slechtziende kinderen en scholen verbonden aan pedologische instituten
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 70, lid 1
Produkt: ministerieel besluit
NB: het gaat hier om scholen met een boven-provinciaal voedingsgebied

224.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het alsnog opnemen van een school in een plan voor nieuwe scholen in een vast te stellen plan
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 70, lid 4
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het gaat hier om gevallen waarin de minister een verzoek om opnemning in het plan van een bijzondere of openbare

school niet heeft ingewilligd en het daartegen ingestelde beroep gegrond verklaard is

4.4.4 -Gewenste voorzieningen in de huisvesting-

Toelichting

De gemeenteraad stelt jaarlijks een overzicht vast van de gewenste vermeerdering van voorzieningen in de huisvesting. Daarin wordt een onderscheid gemaakt tussen voorzieningen voor blijvend en voor tijdelijk gebruik.

4.4.4.1 Modellen

225.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van het model betreffende het overzicht van gewenste voorzieningen in de huisvesting
Periode: 1988-1997
Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 3, lid 1
Produkt: ministeriële regeling
NB: zie ook: art. 73 ISOVSO; de artikelen 73 t/m 88 van de ISOVSO zijn nagenoeg identiek aan de artikelen 65 t/m 91 van de WBO.
Het Huisvestingsbesluit ISOVSO is qua opzet vergelijkbaar met het Huisvestingsbesluit WBO (Stb. 1986, 94); waar nodig zijn, in verband met de eigen aard van het (voortgezet) speciaal onderwijs, aanvullingen of afwijkingen aangebracht.

226.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van een modelprognose voor voorzieningen in de huisvesting
Periode: 1991-1997
Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 3 en 5
Produkt: ministerieel besluit, LASSO-Standaard Prognose Huisvesting Speciaal Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs
NB: de programmatuur met behulp waarvan een schoolbestuur een LASSO-prognose kan opstellen wordt door het Ministerie van Onderwijs, (Cultuur) en Wetenschappen ter beschikking gesteld aan besturenorganisaties en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

227.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van het model voor een verzoek om bekostiging voor een voor blijvend gebruik bestemde voorziening als bedoeld in art. 78 van de ISOVSO⁵¹
Periode: 1988-
Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 4, lid 2
Produkt: ministeriële regeling
NB: bovendien stelt de minister een vereenvoudigd model vast voor een verzoek om bekostiging als bedoeld in art. 78 van de wet dat betrekking heeft op vervanging van een dislocatie in een voor blijvend gebruik bestemde voorziening. De minister bepaald tevens welke gegevens met dit verzoek worden meegezonden.

228.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van een model van een verzoek om bekostiging voor een voor tijdelijk gebruik bestemde voorziening, als bedoeld in art. 81 van de ISOVSO⁵²

---

⁵¹ Dit artikel betreft het verzoek om een voor blijvend gebruik bestemde voorziening wegens bijzondere omstandigheden

⁵² Dit artikel heeft betrekking op een verzoek om vergoeding voor tijdelijk

Periode: 1988-

Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 5, lid 2

Produkt: ministeriële regeling

NB: de minister stelt bovendien een eenvoudig model vast voor een verzoek om bekostiging als bedoeld in art. 81 van de wet dat betrekking heeft op vervanging van een dislocatie in een voor blijvend gebruik bestemde voorziening. Tevens wordt bepaald welke gegevens met dit verzoek worden meegezonden

229.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van een modelprognose over het te verwachten aantal leerlingen dat de school zal gaan bezoeken⁵³

Periode: 1988-1991

Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 3, lid 3

Produkt: ministeriële regeling, Regeling modelprognose huisvestingsvoorzieningen speciaal onderwijs en voorgezet speciaal onderwijs

NB: dit artikel is verder uitgewerkt in de Tijdelijke wet beperking huisvestingsvoorzieningen in het basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs (Stb. 1992, 364), art. 16

4.4.4.2 -Voor blijvend gebruik bestemde voorzieningen-

230.

Actor: de minister van Onderwijs

---

gebruik bestemde voorzieningen

⁵³ Er wordt hierbij een onderverdeling gemaakt naar speciaal onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs dan wel onderwijs aan een afdeling

Handeling: het goedkeuren van de ingediende overzichten⁵⁴ door de gemeente van gewenste voorzieningen in de huisvesting voor scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs

Periode: 1984⁵⁵-

Grondslag: OISOVSO, art. 77, lid 1

Produkt: ministeriële beschikking

NB: de minister toetst aan de hand van de in dit artikel genoemde criteria of de in het overzicht opgenomen voorzieningen voor bekostiging in aanmerking kunnen worden gebracht. De minister kan voorwaarden aan de goedkeuring stellen en van het in het overzicht aangegevene afwijken. In dat geval worden de redenen van die afwijking vermeld

231.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voor bekostiging in aanmerking brengen van de in het gemeentelijk overzicht opgenomen voorzieningen

Periode: 1984-

Grondslag: OISOVSO, art. 77, lid 1

Produkt: ministerieel besluit

NB: de minister kan een maximum bedrag vaststellen dat ten laste van het Rijk beschikbaar zal worden gesteld

232.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het bepalen van het bedrag dat namens het Rijk beschikbaar zal worden gesteld voor een voorziening in de huisvesting betreffende partiële aanpassing of in-gebruikneming van een bestaand gebouw

Periode: 1984-

Grondslag: OISOVSO, art. 77, lid 5

Produkt: ministerieel besluit

NB:

233.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het beslissen over de verlenging van de termijn waarbinnen een bouwkundige voorziening ten behoeve van het speciaal onderwijs moet zijn voltooid

Periode: 1992-

Grondslag: Wet van 18-06-1992, Stb. 310, art. 77, lid 11

Produkt: ministeriële beschikking

NB: in deze handeling gaat het om de mogelijkheid om op grond van bijzondere omstandigheden die zich buiten de invloedssfeer van het schoolbestuur en de gemeente bevinden, afwijkingen toe te staan van de termijnen die in art. 77 genoemd zijn

---

⁵⁴ De gemeenteraad stelt jaarlijks een overzicht vast van de gewenste vermeerdering van voor blijvend gebruik bestemde voorzieningen in de huisvesting ten behoeve van openbare en bijzondere scholen; in dit geval treedt de gemeenteraad op als orgaan van de gemeente en niet als bevoegd gezag van het openbaar onderwijs.

⁵⁵ Krachtens art. D7 van de OISOVSO is art. 77 per 1 januari 1988 inwerking getreden

234.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van de categorieën voor blijvend gebruik bestemde voorzieningen
Periode: 1988-
Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 6, lid 1
Produkt: ministeriële regeling
NB: onderscheiden worden categorieën als nieuwbouw, gehele of gedeeltelijke vervanging, uitbreiding, aanpassing en onderhoud

235.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen welke gebouwen bestemd voor speciaal onderwijs voor algehele aanpassing en ingrijpend onderhoud in aanmerking komen
Periode: 1988-
Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 7
Produkt: ministerieel besluit
NB: de minister geeft jaarlijks aan welke gebouwen in aanmerking kunnen komen

236.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het goedkeuren van plannen voor nieuwbouw, vervanging, uitbreiding, aanpassing of ingebruikneming voor permanent gebruik van een niet bekostigde school voor speciaal onderwijs
Periode: 1988-
Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 9 t/m 14
Produkt: ministeriële beschikking
NB: in deze artikelen worden bepalingen gegeven die het mogelijk maken om, in strijd met art. 77, lid 2 van de ISOVSO, toch goedkeuring te verlenen aan de plannen

237.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het goedkeuren van een verzoek om bekostiging, ingediend door burgemeester en wethouders, voor een voor blijvend gebruik bestemde voorziening in de huisvesting wegens bijzondere omstandigheden
Periode: 1988-
Grondslag: Wet van 23-12-1987, art. 78, lid 3
Produkt: beschikking
NB: de beslissing tot het indienen van een verzoek wordt genomen door de gemeenteraad.
De bijzondere omstandigheden waar het in deze handeling om gaat, betreffen situaties dat door de ontwikkeling van het leerlingenaantal een uitbreiding van het meubilair en onderwijsleerpakket nodig is, en deze niet al gelijktijdig met de uitbreiding van het gebouw is vergoed, of situaties waarbij men spreekt over structureel gewijzigde omstandigheden

4.4.4.3 Voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen

238.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het goedkeuren van verzoeken voor nieuwbouw, vervanging, verplaatsing, uitbreiding, aanpassing of ingebruikneming voor tijdelijk gebruik van een niet bekostigde school voor speciaal onderwijs
Periode: 1988-

Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 18 t/m 22

Produkt: beschikking

NB: in deze artikelen worden bepalingen gegeven die het mogelijk maken om, in strijd met art. 81, lid 2 van de ISOVSO, toch goedkeuring te verlenen aan de plannen

239.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het beslissen over een verzoek van het schoolbestuur van een bijzondere school dat een tijdelijke voorziening in de huisvesting ten behoeve van het speciaal onderwijs wenst

Periode: 1984-

Grondslag: OISOVSO, art. 79, lid 2

Produkt: beschikking

NB: het gaat hier om gevallen waarbij burgemeester en wethouders niet binnen 4 maanden na indiening van het verzoek hebben beslist

240.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van toestemming aan burgemeester en wethouders van een gemeente voor vermeerdering van voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen in de huisvesting bestemd voor het geven van speciaal onderwijs

Periode: 1984-

Grondslag: OISOVSO, wet van 19-12-1984, art. 80, lid 4

Produkt: ministeriële beschikking

NB: het gaat hier om gevallen waarbij het bevoegd gezag van een bijzondere school de beschikbaar gestelde voorziening niet aanvaardt. Het betreft hier voorzieningen voor tijdelijk gebruik of medegebruik van voorzieningen voor lichamelijke oefening of expressie-activiteiten

241.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het namens het Rijk bekostigen van voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen

Periode: 1985-

Grondslag: OISOVSO, art. 81, lid 1

Produkt: ministeriële beschikking

NB:

242.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het afkeuren van aanvragen voor voorzieningen van tijdelijke aard wegens ontoereikendheid van de financiële middelen

Periode: 1984-

Grondslag: OISOVSO, art. 81, lid 2

Produkt: ministeriële beschikking

NB:

4.4.4.4 -Speel- en gymnastieklokalen-

243.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het goedkeuren van een verzoek tot vermeerdering of vervanging van een gymnastieklokaal in de categorie A-

lokalen⁵⁶
Periode: 1988-
Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 24 en 25
Produkt: beschikking
NB: in deze artikelen worden de criteria gegeven waardoor de minister, in strijd met het in art. 77 lid 2 van de ISOVSO bepaalde, zijn goedkeuring kan geven

244.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het goedkeuren van een plan dan wel het niet afwijzen van een verzoek tot vermeerdering van het gebruik van een C-lokaal
Periode: 1988-
Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 26
Produkt: beschikking
NB: dit artikel geeft de criteria waardoor de minister, in strijd met het in de artikelen 77, lid 2 en 81, lid 2 van de ISOVSO bepaalde, zijn goedkeuring kan geven

245.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het goedkeuren van een verzoek tot vermeerdering of vervanging van een speellokaal
Periode: 1988-
Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 27 en 28
Produkt: beschikking
NB: deze artikelen geven de criteria waardoor de minister, in strijd met het in art. 77, lid 2 bepaalde, zijn goedkeuring kan geven

4.4.4.5 -Voorzieningen voor watergewenning en bewegingstherapie-

246.

Actor: de minister van Onderwijs

---

⁵⁶ In art. 23 van het Huisvestingsbesluit wordt een onderscheid gemaakt in A-, B- en C-gymnastieklokalen

- A-lokalen zijn lokalen die zijn gesticht of in gebruik genomen met inachtneming van de voor buitengewoon lager onderwijs of voor het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs geldende bepalingen, en die voor vergoeding van het Rijk in aanmerking komen
- B-lokalen zijn lokalen die zijn gesticht of in gebruik genomen voor ander onderwijs, en waarvan de stichtingskosten ten behoeve van dat onderwijs volledig door het Rijk worden vergoed dan wel zijn vergoed
- C-lokalen zijn lokalen waarvan de stichtingskosten afhankelijk van de omvang van het door de minister goedgekeurde gebruik door het Rijk worden vergoed

Handeling: het geven van toestemming aan de vermeerdering met of de vervanging van een A-bad⁵⁷

Periode: 1988-

Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 31 en 32

Produkt: beschikking

NB: deze artikelen geven de criteria waardoor de minister, in strijd met het in art. 77, lid 2a van de ISOVSO bepaalde, toch zijn toestemming kan geven

247.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het goedkeuren van een plan dan wel het niet afwijzen van een verzoek tot vermeerdering van het gebruik met een C-bad

Periode: 1988-

Grondslag: Huisvestingsbesluit ISOVSO, art. 33

Produkt: beschikking

NB: in dit artikel worden de criteria genoemd waardoor de minister, in strijd met het in de art. 77, lid 2a en 81, lid 2 van de ISOVSO bepaalde, toch zijn goedkeuring kan geven aan een plan of een verzoek kan inwilligen

4.4.4.6 - Voorzieningen voor kinderen opgenomen in ziekenhuizen-

248.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het beslissen over een verzoek van burgemeester en wethouders over een voorziening in de huisvesting ten behoeve van het geven van onderwijs aan leerlingen opgenomen in ziekenhuizen

Periode: 1988-

Grondslag: Wet van 23-12-1987, art. 73, lid 4

Produkt: ministeriële beschikking

NB: het gaat hier om openbaar onderwijs

249.

---

⁵⁷ In art. 30 van het Huisvestingsbesluit ISOVSO wordt een onderscheid gemaakt in de voorzieningen voor watergewinning en bewegingstherapie.

Onderscheiden worden:

- A-baden: dit zijn schoolbaden die zijn gesticht met inachtneming van de voor het buitengewoon lager onderwijs of het (voortgezet) speciaal onderwijs geldende bepalingen en die voor bekostiging van het Rijk in aanmerking komen
- B-baden: dit zijn schoolbaden die niet zijn gesticht met inachtneming van de voor het buitengewoon onderwijs of het (voortgezet) speciaal onderwijs geldende bepalingen en waarvan de stichtingskosten volledig door het Rijk zijn of worden vergoed
- C-baden: dit zijn schoolbaden waarvan de stichtingskosten afhankelijk van de omvang van het door de minister goedgekeurde gebruik door het Rijk worden vergoed

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het beslissen over een verzoek van het schoolbestuur van een bijzondere school over een voorziening in de huisvesting ten behoeve van het geven van onderwijs aan leerlingen opgenomen in ziekenhuizen
Periode: 1988-
Grondslag: Wet van 23-12-1987, art. 75, lid 6
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

250.
Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het beslissen over een verzoek van het schoolbestuur van een bijzondere school welke een tijdelijke voorziening in de huisvesting wenst voor onderwijs aan kinderen opgenomen in ziekenhuizen
Periode: 1984-
Grondslag: OISOVSO, art. 81, lid 4
Produkt: beschikking
NB:

4.4.5 -Vaststelling van de omvang van vergoedingen-

251.
Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen van het maximale budget en de verdeling van de financiële middelen voor voorzieningen in de huisvesting⁵⁸ van scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs
Periode: 1993-
Grondslag: Wet van 15-12-1993, Stb. 716, art. 72b, lid 1
Produkt: ministeriële regeling
NB: de regeling geeft tevens aan welke volgorde zal worden gehanteerd bij de toewijzing van de ingezonden verzoeken

252.
Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van voorschriften omtrent administratieve gegevens en bescheiden die door het schoolbestuur overlegd moeten worden in verband met de vaststelling van de vergoedingsbedragen
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 2, lid 1
Produkt: ministeriële regeling
NB: het gaat hierbij om scholen die in een plan van nieuwe scholen, zoals bedoeld in de artikelen 68, lid 9 en 70, lid 1 van de ISOVSO, zijn opgenomen

253.
Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van voorschriften aan het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs betreffende de wijze waarop de leerlingenadministratie moet worden ingericht
Periode: 1988-
Grondslag: tot 1991: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 5, lid 2
na 1991: Regeling leerlingenadministratie ISOVSO, 09-01-1991
Produkt: ministerieel besluit
NB: de leerlingenadministratie zal tenminste die gegevens moeten bevatten die de directeur van een school op grond van de Leerplichtwet 1969 en de daarop gebaseerde uitvoeringsvoorschriften verplicht is in zijn administratie van de in-geschreven leerlingen op te nemen.
Op grond van art. 5, lid 1 van het Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO draagt de directeur van een school zorg voor een overzichtelijke administratie op de school van inschrijving, afschrijving en het verzuim van leerlingen alsmede de gegevens van de leerlingen die noodzakelijk zijn voor de vaststelling van de formatie

---

⁵⁸ Het gaat hier om voor blijvend gebruik bestemde voorzieningen

ingevolge het Formatiebesluit ISOVSO.

254.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van een formulier voor de opgave van het aantal leerlingen van een school voor speciaal onderwijs
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 10, lid 6
Produkt: ministeriële regeling
NB:

255.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van boekhoudvoorschriften aan het bestuur van een school voor speciaal onderwijs betreffende de uit overheidskassen ontvangen gelden
Periode: 1982-1985
Grondslag: ISOVSO, art. 110
Produkt: AMvB, Boekhoudvoorschriften ISOVSO, regeling van 20-09-1985 (Stcrt. 194, 1985)
NB:

256.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het stellen van regels betreffende de bekostiging van scholen voor speciaal onderwijs die geïntegreerd worden in een of meer scholen voor basisonderwijs
Periode: 1994-
Grondslag: Weer Samen Naar School, wet van 24-12-1994, art. 9b, lid 3b
Produkt: ministeriële regeling
NB: de regels kunnen afwijken van het bij of krachtens deze wet en de Wet op het Basisonderwijs bepaalde.

257.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het beslissen over een verzoek van het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs om de niet bestede vergoedingen over te dragen aan een school voor basisonderwijs waarmee samenvoeging heeft plaatsgevonden
Periode: 1996-
Grondslag: Wet van 25-04-1996, art. VII, lid 4
Produkt: beschikking
NB: het gaat in deze handeling om een scholen die zijn opgeheven of waarvan de bekostiging wegens samenvoeging is beëindigd

4.4.6 *-Aanvullende middelen ter bestrijding van onderwijsachterstanden-*

Toelichting

Onder *onderwijsachterstanden* wordt verstaan "die negatieve effecten op de leer- en ontwikkelingsmogelijkheden van leerlingen, die het gevolg zijn van sociale, economische en culturele omstandigheden". (Wet van 21-04-1993, art. 107a, lid 2)

Voor de bestrijding van onderwijsachterstanden wordt voor een periode van telkens 4 jaar een landelijk beleidskader vastgesteld. Dit landelijk beleidskader is maatgevend voor de beslissingen die de minister op grond van art. 107a, lid 1 van de ISOVSO zal

nemen.

Ter bestrijding van de onderwijsachterstanden wordt door de bevoegde gezagsorganen in de regio een overeenkomst gesloten; dit gezamenlijk door de bevoegde gezagsorganen opgesteld plan wordt door de minister beoordeeld.

258.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het bekostigen⁵⁹ van aanvullende activiteiten van scholen voor speciaal onderwijs in het kader van de bestrijding van de onderwijsachterstanden

Periode: 1993-

Grondslag: Wet van 21-04-1993, art. 107a, lid 1

Produkt: ministerieel besluit

NB:

259.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van nadere voorschriften omtrent de indiening en vormgeving van de verzoeken tot bekostiging van onderwijsachterstanden, de voorwaarden met betrekking tot de deelname van scholen voor speciaal onderwijs en de voorschotten en vergoedingen

Periode: 1993-

Grondslag: Wet van 21-04-1993, art. 107a, lid 8

Produkt: AMvB

NB: deze AMvB kan bepalingen geven betreffende de afwijkingen die mogelijk zijn in het beleid als gevolg van sociale vernieuwingen, bovendien kan aangegeven worden onder welke voorwaarden afwijking mogelijk is. De AMvB regelt ook het tijdstip waarvoor de bevoegde gezagsorganen aan de minister moeten mededelen van welke afwijkingmogelijkheden gebruik wordt gemaakt.

260.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het voorbereiden van nadere voorschriften omtrent de criteria waaraan het leerlingenbestand van een school voor speciaal onderwijs dient te voldoen in het kader van de vaststelling van de onderwijsachterstanden

Periode: 1993-1995

Grondslag: Wet van 21-04-1993, art. 107a, lid 8

Produkt: advies

NB:

261.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van nadere voorschriften omtrent de criteria waaraan het leerlingenbestand van een school voor speciaal onderwijs dient te voldoen in het kader van de vaststelling van de onderwijsachterstanden

Periode: 1993-

Grondslag: Wet van 21-04-1993, art. 107a, lid 8

Produkt: AMvB

NB: de adviesverplichting van de Onderwijsraad is vervallen bij de Wet van 10-07-1995, Stb. 355

---

⁵⁹ Op het beschikbaar gestelde bedrag brengt de minister in mindering de kosten van wachtgeld of andere ontslaguitkeringen waarop aanspraak wordt gemaakt door personeel dat ter bestrijding van de onderwijsachterstand is aangesteld.

262.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het voorbereiden van nadere voorschriften omtrent het landelijke beleidskader betreffende de onderwijsachterstanden

Periode: 1993-1995

Grondslag: Wet van 21-04-1993, art. 107a, lid 9

Produkt: advies

NB:

263.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van nadere voorschriften omtrent het landelijke beleidskader betreffende de onderwijsachterstanden

Periode: 1993-

Grondslag: Wet van 21-04-1993, art. 107a, lid 9

Produkt: AMvB

NB: de adviesverplichting van de Onderwijsraad is bij de Wet van 10-07-1995 vervallen.

264.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verstrekken van aanvullende middelen aan scholen voor speciaal onderwijs die gebruikt kunnen worden voor de uitvoering van het onderwijs of voor de verhoging van de mogelijkheid tot deelname aan het onderwijs

Periode: 1992-

Grondslag: Wet van 03-12-1992, art. 59a

Produkt: ministerieel besluit

NB: de minister kan hierbij voorwaarden stellen

4.4.7 -Ander onderwijs-

265.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het nader aangeven wat onder "ander onderwijs" kan worden begrepen

Periode: 1984-1995

Grondslag: OISOVSO, art. 88g

Produkt: advies

NB:

266.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het nader aangeven wat onder "ander onderwijs" kan worden begrepen

Periode: 1988-

Grondslag: OISOVSO, art. 88g

Produkt: Huisvestingsbesluit ISOVSO, 1987

NB: de minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben (deze adviesverplichting is vervallen bij de Wet van 10-07-1995, Stb.355)

4.5 BEKOSTIGING VOORZIENINGEN IN DE HUISVESTING MET TOEPASSING VAN LONDO

4.5.1 -Bekostiging van voorzieningen in de huisvesting: algemeen-

Toelichting

In dit hoofdstuk, alsmede in de hoofdstukken *andere voorzieningen* en *materiële instandhouding*, zijn handelingen opgenomen vanaf 1988, toen het Londo-stelsel voor het speciaal onderwijs van kracht werd.

Het *Londo-stelsel* gaat uit van normvergoedingen die zijn gebaseerd op de zogenaamde *programma's van eisen*.

De programma's van eisen gaan uit van een sober en doelmatig gebouw, de eerste inrichting en materiële instandhouding van een school.

Uitgangspunt van het vergoedingsstelsel is dat de rijksvergoedingen kostendekkend moeten zijn voor de redelijke behoeften van een in normale omstandigheden verkerende school.

De rijksvergoeding voor de voorzieningen in de huisvesting gaat, bij het Londo-vergoedingssysteem, van het Rijk naar de gemeenten. Ook na de vereenvoudiging van het Londostelsel in 1997 blijft dit het geval.

De wet geeft de procedures aan hoe de gemeente- en schoolbesturen aanspraak kunnen maken op deze voorzieningen.

Indien de minister van Onderwijs goedkeuring verleent voor een voorziening, gaat de rijksvergoeding daarvoor, volgens het Londo-stelsel naar de gemeente via het stelsel van rente- en aflossingen. Wanneer het gaat om een voorziening in de huisvesting voor het bijzonder onderwijs, draagt de gemeente zorg voor de totstandkoming ervan of stelt de gemeente middelen ter beschikking.

In de bekostigingsprocedure zijn, vanuit het oogpunt van de Rijksoverheid, de volgende stappen te onderscheiden: voorschotten, verrekening, vergoeding

267.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het geven van regels betreffende de uitvoering van het Besluit overgangsmatregelen s.o. voor de bekostiging van de huisvesting

Periode: 1985-

Grondslag: Besluit overgangsmatregelen s.o. 1985, art. D3

Produkt: ministeriële regeling

NB:

268.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het geven van toestemming aan een verzoek van het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs tot vergoeding voor een voorziening in de huisvesting

Periode: 1988-

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 16, lid 1

Produkt: beschikking

NB: het gaat hier om voorzieningen die op grond van de Regeling huisvestingsnormen Overgangswet ISOVSO in gebruik zijn genomen, dan wel als gevolg van art. E28 of E28a van de OISOVSO, dan wel als gevolg van art. 77, 78 of 81 van de wet door de minister zijn goedgekeurd

269.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het stellen van regels waardoor de te vergoeden capaciteit van een voorziening in de huisvesting kan worden bepaald

Periode: 1988-

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 16

Produkt: ministeriële regeling

NB: het bepalen van de capaciteit van een voorziening vormt het uitgangspunt voor de vergoeding voor een voorziening in de huisvesting

4.5.2 *-Hoofdgebouwen en dislocaties-*

Toelichting

De aanwijzing van een gebouw als hoofdgebouw of dislocatie (andere locatie) is van belang voor de hoogte van de vergoeding voor een voorziening in de huisvesting of de vergoeding voor "andere voorzieningen".

270.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het aanwijzen van gebouwen als hoofdgebouw of dislocatie

Periode: 1988-

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 15

Produkt: ministeriële beschikking

NB: het gaat hier om situaties waarin het voortgezet speciaal onderwijs aan een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een afdeling van het onderwijs in een apart gebouw wordt gegeven

271.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het goedkeuren van verzoeken van een schoolbestuur om de vergoeding van een dislocatie voort te zetten

Periode: 1988-

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 16, lid 8

Produkt: beschikking

NB: het gaat hier om dislocaties die als gevolg van art.16, lid 5 niet meer vergoed zouden moeten worden, maar als gevolg van ver uiteen gelegen schoolgebouwen toch voor vergoeding in aanmerking kunnen worden gebracht

272.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van de termijn waarop een dislocatie in de huisvesting nog nodig zal zijn

Periode: 1991-

Grondslag: wijziging Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 16, lid 9, 22-03-1991, Stb.163

Produkt: besluit

NB: in het negende en tiende lid van dit artikel wordt bovendien de vergoeding voor technisch onderhoud en technische en functieverbeterende aanpassingen geregeld; als een dislocatie naar verwachting van 4 tot 15 jaar nodig zal zijn, wordt een gedeeltelijke vergoeding verstrekt voor technisch onderhoud, als een dislocatie langer dan 15 jaar gewenst is, dan wordt een volledige vergoeding voor technisch onderhoud verstrekt.

4.5.3 *-Gebouwen en lokalen gesticht met toepassing van de Lager-Onderwijswet 1920, de wet beheersing huisvestingsvoorzieningen k.o.-l.o. of de OISOVSO-*

273.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verstrekken van een jaarlijkse vergoeding aan de gemeenten voor de kosten van de gebouwen, lokalen en andere ruimten voor openbare en bijzondere scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs, welke krachtens de Lager-Onderwijswet 1920 of de Wet beheersing huisvestingsvoorzieningen k.o.-l.o ten laste van de gemeente zijn gesticht

Periode: 1985-
Grondslag: OISOVSO, art. E23
Produkt: ministeriële beschikking
NB: tevens kan een vergoeding worden gegeven voor de lokalen die niet voor gebruik door scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs noodzakelijk zijn

274.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van een jaarlijkse vergoeding aan de gemeenten voor de uitgaven voor gebouwen zoals bedoeld in de Lager-onderwijswet 1920, art. 205 en het Besluit buo, art. 184 die gebruikt worden voor het geven van (voortgezet) speciaal onderwijs
Periode: 1985-
Grondslag: OISOVSO, art. E24, lid 2
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

275.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van voorschriften omtrent de manier waarop vergoedingen voor gebouwen zoals bedoeld in art. 205 van de Lager-onderwijswet 1920 en art. 184 van het Besluit buo⁶⁰ moeten worden verstrekt
Periode: 1985-1989
Grondslag: ISOVSO, art. E24, lid 4
Produkt: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 57 t/m 66
NB: deze AMvB bepaalt tevens de verplichtingen van het schoolbestuur ten opzichte van de gemeente indien de gebouwen niet meer voor het geven van (voortgezet) speciaal onderwijs worden gebruikt

4.5.4 -Programma's van eisen-

De normatieve onderwijskosten worden onderbouwd in de zogenaamde *programma's van eisen*.

In de programma's van eisen wordt zo exact mogelijk aangegeven welke zaken door het Rijk worden vergoed, wat de hoogte van de rijksvergoeding is en welke vooronderstellingen daarbij worden gehanteerd.

De programma's van eisen kunnen in drie hoofdcategorieën worden onderverdeeld:

- A. de voorzieningen in de huisvesting
- B. de andere voorzieningen
- C. de materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding van de scholen

Onder *voorzieningen in de huisvesting* wordt verstaan:

1. Nieuwbouw
2. Onderwijsleerpakket en meubilair
3. Uitbreiding
4. Algehele aanpassing
5. Partiële aanpassing
6. Ingrijpend onderhoud

276.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het jaarlijks aan de gemeente vergoeden van de kosten voor de voorzieningen in de huisvesting en voor de andere voorzieningen van schoolgebouwen en gymnastiekaccommodaties

---

⁶⁰ Het gaat hier om de zogenaamde oude "eigendoms- en huurscholen"

Periode: 1988-1996
Grondslag: Wet van 23-12-1987, art. 95
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

277.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het jaarlijks vaststellen van programma's van eisen die de grondslag vormen voor de vergoedingen van voor blijvend en voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen en andere voorzieningen⁶¹
Periode: 1992-1996
Grondslag: Wet van 18-06-1992, art. 88j, lid 1 en 6
Produkt: ministerieel besluit
NB: het programma van eisen kan per schoolsoort worden vastgesteld, al naar gelang het scholen voor speciaal onderwijs, scholen voor voortgezet speciaal onderwijs, scholen voor speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs of afdelingen betreft.
De programma's van eisen dienen om de rijksvergoeding voor de voorzieningen in de huisvesting te onderbouwen. (vergelijk Bouwbesluit, dat minimumeisen bevat van bouwkundige aard, specifiek gericht op de geschiktheid van gebouwen voor onderwijsdoeleinden)

situatie nodig acht

278.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het instellen van een adviesgroep welke zal adviseren over de programma's van eisen
Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 18-06-1992, art. 88j, lid 7
Produkt: advies
NB:

9.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het instellen van een adviesgroep welke zal adviseren over de programma's van eisen
Periode: 1992-1997
Grondslag: Wet van 18-06-1992, art. 88j, lid 7
Produkt: instellingsbesluit
NB: in deze adviesgroep zijn vertegenwoordigd organisaties van gemeente- en schoolbesturen.
Het advies wordt gevraagd voorafgaand aan het horen van de Onderwijsraad en de Raad voor de gemeentefinanciën.

279.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van nadere voorschriften omtrent taak, samenstelling en werkwijze van de adviesgroep welke zal adviseren over de programma's van eisen
Periode: 1992-1997

---

⁶¹ Hier wordt onder "andere voorzieningen" verstaan: onderwijsleerpakket en meubilair

Grondslag: Wet van 18-06-1992, art. 88j, lid 7
Wet van 04-07-1996, art. 88j, lid 9
Produkt: AMvB
NB:

280.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het jaarlijks vaststellen van programma's van eisen voor schoolterreinen
Periode: 1988-1996
Grondslag: Wet van 23-12-1987, Stb. 613, art. 88l, lid 1
Produkt: ministerieel besluit
NB: de programma's van eisen kunnen per schoolsoort worden vastgesteld

4.5.5 *-Bevoorschotting, verrekening, afrekening en voorschriften ten behoeve van de financiële controle-*

281.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van een voorschot op de rijksbijdrage voor scholen voor buiten-gewoon lager onderwijs
Periode: 1950-1996
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 28, lid 2
ISOVSO, art. 59
Produkt: beschikking
NB: de minister doet mededeling van het vaststellen van het voorschot aan de Algemene Rekenkamer en aan het belanghebbende bestuur.
De minister is bevoegd het voorschot niet te verlenen of de uitbetaling van een reeds verleend voorschot te doen ophouden.

282.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen van de borgen die de schoolbesturen van scholen voor buitengewoon onderwijs stellen om een te hoog bedrag aan voorschotten terug te kunnen betalen
Periode: 1950-1996
Grondslag: Besluit blo, art. 27, lid 7
ISOVSO, art. 59
Produkt: beschikking
NB: om een voorschot te kunnen verkrijgen, moet een schoolbestuur jaarlijks de gegevens verstrekken die nodig zijn voor de berekening van het voorschot. Het schoolbestuur verbindt zich tot terugbetaling van een eventueel te hoog bedrag aan voorschot.

283.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van voorschriften omtrent de wijze waarop voorschotten aan de gemeenten betreffende de huisvesting moeten worden aangevraagd, vastgesteld en verstrekt
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 13
Produkt: ministeriële regeling
NB:

284.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het aanwijzen van ambtenaren die belast zijn met het controleren van de inkomsten en uitgaven van een school voor buitengewoon onderwijs

Periode: 1967-

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 34

Produkt: ministerieel besluit

NB: deze ambtenaren hebben recht van inzage in de boeken en bescheiden waarin het schoolbestuur, overeenkomstig de regels in de AMvB, gesteld in art. 89 van de Lager-onderwijswet, de inkomsten en uitgaven vermeldt.

285.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het goedkeuren van de jaarlijks door burgemeester en wethouders ingediende gegevens ten behoeve van de afrekening van de vergoeding voor de huisvestingsvoorzieningen ten behoeve van het speciaal onderwijs

Periode: 1988-

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 24, lid 1

Produkt: ministeriële beschikking

NB:

286.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van een leidraad ten behoeve van de controle door de accountant alsmede van de formulieren met een verklaring betreffende de juistheid van de gegevens waarop de voorschotbedragen en de vergoedingsbedragen zijn of worden gebaseerd ⁶²

Periode: 1988-

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 24, lid 2

Produkt: ministeriële regeling

NB:

287.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het jaarlijks vaststellen van de leidraad ten behoeve van de accountant en de formulieren betreffende de verklaringen voor de vergoeding aan burgemeester en wethouders van uitgaven voor voorzieningen van gehandicapte leerlingen, die niet in de programma's van eisen van de desbetreffende schoolsoort staan

Periode: 1988-

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 39

Produkt: ministeriële regeling

NB: art. 82a van de ISOVSO betreft voorzieningen voor gehandicapte leerlingen die niet in het programma van eisen staan

288.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van formulieren voor het verstrekken van gegevens in verband met wijziging in de huisvesting van een school voor speciaal onderwijs

Periode: 1988-

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 14, lid 6

Produkt: ministeriële regeling

NB:

289.

---

⁶² Deze verklaring wordt jaarlijks voor 1 november bij de minister ingediend door burgemeester en wethouders

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het erkennen van organisaties van bevoegde gezagsorganen die rechtspersoon zijn met volledige rechtsbevoegdheid, en welke zich borg stellen voor de verplichting tot terugbetaling van hetgeen bij voorschot teveel is ontvangen
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 3, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

4.5.6 -Het vergoeden van stichtingskosten-

Toelichting

De stichtingskosten van voorzieningen in de huisvesting worden vergoed op basis van de programma's van eisen.

290.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van het jaar dat redelijkerwijs genomen het stichtingsjaar van een lokaal of schoolbad zou moeten zijn
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 20
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het gaat hier om gevallen waarbij, door het ontbreken van de daarvoor noodzakelijke gegevens, het stichtingsjaar niet exact kan worden bepaald

291.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van een vergoeding voor de stichtingskosten van een nieuw gebouw ten behoeve van het speciaal onderwijs in geval van een calamiteit
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 22, lid 4
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de vergoeding is gebaseerd op het schuldrestant van het oude gebouw

292.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van het bedrag per lokaal⁶³ per jaar voor de vergoeding van de stichtingskosten van gebouwen bestemd voor het geven van speciaal onderwijs, die in gebruik genomen zijn met toepassing van de LOW en de OISOVSO
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 29
Produkt: ministeriële regeling
NB: onder stichtingskosten worden verstaan: uitgaven die voor de stichting en inrichting door de minister noodzakelijk zijn geacht (Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 28)

---

⁶³ Het gaat hier om vergoedingen voor uitgaven voor de huisvesting in gebouwen en lokalen gesticht met toepassing van de ISOVSO

293.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van regels voor het vaststellen van de omvang van vergoeding voor de stichtingskosten van gebouwen die in gebruik genomen zijn met toepassing van de ISOVSO
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 32
Produkt: ministeriële regeling
NB: het gaat hierbij om een uitwerking van art. 88j van de ISOVSO

294.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van regels voor het vaststellen van de omvang van de vergoeding van stichtingskosten voor speellokalen, A-lokalen en A-baden die in gebruik genomen zijn met toepassing van de OISOVSO
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 35
Produkt: ministeriële regeling
NB: de vergoeding is niet hoger dan de vergoeding voor de kosten van voorzieningen die door de minister op grond van art. 77 of 78 van de ISOVSO zijn goedgekeurd.
In deze handeling gaat het om een uitwerking van art. 88j van de ISOVSO.

295.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen van de omvang van de vergoeding voor de stichtingskosten voor C-lokalen voor ieder klokuur waarop de minister goedkeuring heeft verleend
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 37
Produkt: ministeriële regeling
NB: de vergoeding wordt gegeven voor ieder klokuur per week waarvoor door de minister ingevolge art. 81,77 lid 3 ofwel 78 lid 5, van de ISOVSO goedkeuring is verleend en waarin het lokaal volgens het activiteitenplan door een school wordt gebruikt

4.5.7 *-Wijze bekostiging huisvesting-*

296.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bijstellen van het rentepercentage voor de vergoeding van schoolterreinen als gevolg van de rentestand
Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 21-05-1992, art. 95, lid 3
Produkt: ministerieel besluit
NB: de vergoeding voor schoolterreinen wordt als gevolg van art. 95 beperkt tot 2/3 van de rente op basis van een fictieve lening met een looptijd van 40 jaar en een lineaire aflossing

297.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van regels inzake de manier waarop de vergoeding aan de gemeente voor de huur van voorzieningen in de huisvesting moet worden geregeld
Periode: 1989-
Grondslag: Wet van 23-12-1987, art. 95, lid 5
Produkt: AMvB
NB: in dat zelfde AMvB zal aangegeven worden welke voorzieningen in de huisvesting het betreft

298.

Actor: Gedeputeerde Staten
Handeling: het beslissen in geschillen tussen het schoolbestuur van een bijzondere school en de gemeente over de beschikbaarstelling van middelen door de gemeente aan de bijzondere school voor speciaal onderwijs
Periode: 1988-
Grondslag: Wet van 23-12-1987, art. 94, lid 3
Produkt: beschikking
NB: het gaat in deze handeling over het hergebruik van meubilair en leermiddelen

4.5.8 *-Beëindiging gebruik gebouwen-*

299.

Actor: Gedeputeerde Staten
Handeling: het beslissen over de buitengebruikstelling van een gebouw of terrein van een bijzondere school voor speciaal onderwijs
Periode: 1989-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art.62
Produkt: beschikking
NB: het gaat hier om eigendomsscholen als bedoeld in art. 205 van de Lager-onderwijswet 1920

300.

Actor: Gedeputeerde Staten
Handeling: het vaststellen van een vergoeding welke het schoolbestuur van een bijzondere school voor speciaal onderwijs aan de gemeente moet betalen teneinde aan zijn verplichtingen te voldoen in geval van vervreemding of buiten gebruikstelling van een gebouw
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 65
Produkt: beschikking
NB: het gaat hier om scholen als bedoeld in art. 184 van het Besluit buo 1967

301.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van een vergoeding aan scholen, zoals bedoeld in art. 184 van het Besluit buo, voor het bestrijden van kosten die niet door de gemeentelijke vergoeding worden gedekt
Periode: 1989-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 64, lid 2
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

302.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van toestemming aan het schoolbestuur van een bijzondere school voor speciaal onderwijs, om over te gaan tot vervreemding van gebouwen en terreinen waar men vergoeding voor krijgt, en het bezwaren met hypotheek van door het Rijk bekostigd ontroerend goed
Periode: 1984-
Grondslag: OISOVSO, art. 87, lid 2
Produkt: ministeriële beschikking
NB: deze handeling is erop gericht financieel nadeel voor het Rijk te voorkomen

303.

Actor: Gedeputeerde Staten
Handeling: het beslissen over beroepszaken over de goedkeuring van eigen bouwplannen van een bijzondere school voor speciaal onderwijs
Periode: 1984-
Grondslag: OISOVSO, art. 88a, lid 2
Produkt: beschikking
NB: burgemeester en wethouders onthouden alleen hun goedkeuring als deze in strijd zijn met de eisen vermeld in handeling 75 (art. 85, lid 3 OISOVSO) of als de geraamde kosten naar hun oordeel te hoog zijn

304.

Actor: Gedeputeerde Staten
Handeling: het beslissen in geval van een geschil tussen schoolbestuur en burgemeester en wethouders inzake de tijdelijke andere bestemming van een gebouw of terrein
Periode: 1984-
Grondslag: OISOVSO, art. 88d, lid 2
Produkt: beschikking
NB:

305.

Actor: Gedeputeerde Staten
Handeling: het beslissen in geval van een geschil tussen schoolbestuur en burgemeester en wethouders inzake de verhuur van een gebouw of terrein
Periode: 1984-
Grondslag: OISOVSO, art. 88e, lid 10
Produkt: beschikking
NB:

306.

Actor: Gedeputeerde Staten
Handeling: het beslissen in geval van een geschil tussen het schoolbestuur en burgemeester en wethouders inzake het multifunctioneel gebruik van gebouwen en/of de daarin aanwezige voorzieningen
Periode: 1984-
Grondslag: OISOVSO, art. 88f, lid 4
Produkt: beschikking
NB:

307.

Actor: Gedeputeerde Staten
Handeling: het beslissen in geval van een geschil tussen het schoolbestuur en burgemeester en wethouders inzake het beëindigen van het gebruik van een gebouw of terrein door een bijzondere school
Periode: 1984-
Grondslag: OISOVSO, art. 88h, lid 1
Produkt: beschikking
NB:

308.

Actor: Gedeputeerde Staten

Handeling: het beslissen in geval van een geschil tussen het schoolbestuur en burgemeester en wethouders inzake het blijvend niet meer voor onderwijs nodig zijn van een gedeelte van een schoolgebouw

Periode: 1984-

Grondslag: OISOVSO, art. 88h, lid 6

Produkt: beschikking

NB:

309.

Actor: de inspecteur

Handeling: het geven van onderwijskundig advies aan burgemeester en wethouders inzake verzoeken om toestemming tot verhuur van een gebouw of terrein ten behoeve van andere doeleinden dan het geven van speciaal onderwijs

Periode: 1984-

Grondslag: OISOVSO, art. 88e, lid 5

Produkt: advies

NB:

310.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van nadere voorschriften voor de uitvoering van voorzieningen in de huisvesting ten behoeve van het speciaal onderwijs

Periode: 1984-1988

Grondslag: OISOVSO, art. 88k, lid 1

Produkt: AMvB, Huisvestingsbesluit 23-12-1987, Stb. 616

NB:

311.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van voorschriften voor de nadere uitvoering van titel IV, afdeling 3 van de ISOVSO, waarin de voorzieningen in de huisvesting worden geregeld

Periode: 1985-1988

Grondslag: ISOVSO, art. 88n

Produkt: AMvB, Huisvestingsbesluit ISOVSO

NB:

4.5.9 -Vergoeding voor uitgaven van oude eigendoms- en huurscholen-

Toelichting

Onder *oude eigendomsscholen* wordt verstaan die scholen die eigendom zijn van het bevoegd gezag van een bijzondere school en op 1 januari 1921 in gebruik of in aanbouw waren. Deze scholen worden genoemd in artikel 205 van de Lager-Onderwijswet 1920.

Onder *huurscholen* wordt verstaan die scholen die voor 1 januari 1989 een vergoeding kregen op basis van artikel 184 van het Besluit buo 1967.

312.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het benoemen van een deskundige die zitting zal nemen in een commissie, die als taak heeft een schatting te geven

voor de vergoeding voor en buitengebruikstelling van oude eigendoms- en huurscholen
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 57
Produkt: beschikking
NB: de commissie bestaat uit 3 deskundigen van wie er een wordt benoemd door de Onderwijsraad, een door burgemeester en wethouders en een door het bevoegd gezag. De commissie beslist bij meerderheid van stemmen

313.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat de vergoeding voor scholen voor speciaal onderwijs, als bedoeld in art. 205, lid 2 van de Lager-onderwijswet 1920, naar een hoger percentage wordt berekend
Periode: 1989-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art.60, lid 2
Produkt: ministerieel besluit
NB: dit artikel vindt zijn oorsprong in de OISOVSO, art. E24 , lid 4

314.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van vergoedingen aan de gemeenten ter bestrijding van de uitgaven voor eigendomsscholen als bedoeld in art. 205 van de Lager-onderwijswet 1920 en de scholen bedoeld in art. 184 van het Besluit buo 1967
Periode: 1989-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 66
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

4.5.10 *-Financiële regeling voor de gemeente met betrekking tot buitengebruikstelling van gebouwen-*

315.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het goedkeuren van besluiten van de gemeenteraad betreffende buitengebruikstelling van voorzieningen in de huisvesting ten behoeve van het (voortgezet) speciaal onderwijs
Periode: 1996
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 39b
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

316.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van een jaarlijkse vergoeding aan de gemeente voor permanente hoofdgebouwen die na 1 mei 1991 niet meer voor (voortgezet) speciaal onderwijs worden gebruikt⁶⁴
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 39c

---

⁶⁴ Het gaat hier om een vergoeding voor de niet op het schoolterrein betrekking hebbende stichtingskosten en kosten van eerste inrichting ter grootte van de vergoeding die voor deze kosten zou zijn verstrekt indien de voorziening voor het desbetreffende onderwijs in gebruik zou zijn gebleven

Produkt: ministeriële beschikking
NB:

317.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van een jaarlijkse vergoeding aan de gemeente voor de kosten van ingrijpend onderhoud aan gebouwen bestemd voor het speciaal onderwijs die voor 25 juli 1990 voor rekening van de gemeente zijn verricht
Periode: 1988-1997
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 39c, lid 3
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het gaat hier om permanente hoofdgebouwen die na 1 mei 1991 niet meer voor het geven van (voortgezet) speciaal onderwijs worden gebruikt

318.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat een financiële regeling voor permanente hoofdgebouwen die na 1 mei 1991 niet meer voor (voortgezet) speciaal onderwijs worden gebruikt, achterwege blijft
Periode: 1992-
Grondslag: ISOVSO, zoals gewijzigd bij besluit van 03-06-1992, art. 39c, lid 4
Produkt: ministeriële beschikking
NB: dit lid is aan art. 39c toegevoegd om te voorkomen dat een financiële regeling voor het Rijk een belemmering gaat vormen om mee te werken aan bijvoorbeeld verplaatsing van een school om planologische redenen. Het verzoek tot achterwege laten van de financiële regeling wordt door burgemeester en wethouders ingediend.

319.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van een jaarlijkse vergoeding voor permanente dislocaties die na 1 mei 1991 niet meer voor (voortgezet) speciaal onderwijs gebruikt worden
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 39d, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

320.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van een jaarlijkse vergoeding aan de gemeente voor voorzieningen voor tijdelijk gebruik die niet meer voor het geven van (voortgezet) speciaal onderwijs worden benut
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 39e, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het betreft hier de niet op het schoolterrein betrekking hebbende stichtingskosten en kosten van eerste inrichting ter grootte van de vergoeding die voor deze kosten zou worden verstrekt indien de voorziening voor het desbetreffende onderwijs in gebruik zou zijn gebleven. De kosten worden tot maximaal 15 jaar na aanvang van bekostiging vergoed.

321.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: beslissen in gevallen van geschil tussen de gemeente en de schoolbesturen van bijzondere scholen, die voor een gemeentelijke vergoeding voor terreinen en gebouwen in aanmerking komen, over de hoogte van de vergoeding

Periode: 1959-
Grondslag: Besluit stichtingskosten buitengewoon lager onderwijs
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de minister beslist nadat hij de bouwkundige, bedoeld in art. 69 van de Lager-onderwijswet, gehoord heeft.

4.5.11 *-Normen en eisen met betrekking tot een voorziening in de huisvesting-*

322.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het aanwijzen van een bouwkundige ten behoeve van de bouw en inrichting van een schoolgebouw bestemd voor het geven van buitengewoon onderwijs
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 21
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

323.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het stellen van eisen waaraan een voor blijvend of tijdelijk gebruik bestemde voorziening in de huisvesting voor speciaal onderwijs en bijbehorend terrein met uitzondering van onderwijspakket moet voldoen
Periode: 1985-1988
Grondslag: ISOVSO, art. 85, lid 3
Produkt: Bouwbesluit ISOVSO, 13-12-1988, Stb. 585
NB:

324.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van normen waaraan de huisvesting van scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs moeten voldoen
Periode: 1984-1985
Grondslag: OISOVSO, art. E29
Produkt: ministerieel besluit
NB: de minister moet deze normen voor 1 februari 1985 vastgesteld hebben

325.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen van de minimale bruto vloeroppervlakte van een gebouw bestemd voor het speciaal onderwijs
Periode: 1989-
Grondslag: Bouwbesluit ISOVSO, art. 5, lid 2
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de minister gaat tot deze handeling over in gevallen waarin een school inclusief de daaraan verbonden afdeling of afdelingen een zodanig aantal groepen telt, dat de tabellen⁶⁵ niet voorzien in de vaststelling van het aantal m²

326.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen van de minimale netto vloeroppervlakte van de groepsruimte in een school bestemd voor meervoudig gehandicapte kinderen

---

⁶⁵ Bij artikel 5 van het Bouwbesluit horen tabellen om de bruto vloeroppervlakte te kunnen vaststellen; de tabellen zijn verschillend naar gelang de schoolsoorten

Periode: 1989-
Grondslag: Bouwbesluit ISOVSO, art. 7, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

327.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een ontheffing aan een school voor buitengewoon onderwijs betreffende de eisen ten aanzien van gymlokalen en handenarbeidlokalen

Periode: 1950-1997

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 48, lid 2 (inzake scholen voor doofstomme kinderen)

art. 56, lid 2 (scholen voor slechthorende kinderen)

art. 66, lid 2 (scholen voor blinde en slechtziende kinderen)

art. 74, lid 2 (scholen voor lichamelijk gebrekkige kinderen)

art. 97, lid 2 (scholen voor kinderen die aan toevallen lijden)

art. 106, lid 2 (scholen voor zwakzinnige kinderen, niet verbonden aan gestichten)

art. 113, lid 2 (scholen voor zwakzinnige kinderen, verbonden aan gestichten)

art. 120, lid 2 (scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen)

art. 127, lid 2 (scholen voor regerings- en voogdijpupillen, verpleegd in gestichten)

art. 134, lid 2 (scholen verbonden aan pedologische instituten)

art. 141, lid 2 (scholen voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden)

art. 152, lid 2 (scholen voor schipperskinderen)

Besluit van 20-02-1961, art. 152, lid 2 (scholen voor kinderen wier ouders een trekkend bestaan leiden)

Besluit buo 1967, art. 18, lid 2 (vanaf 1967)

Bouwbesluit ISOVSO, art. 24, lid 3 (vanaf 1989)

Produkt: beschikking

NB:

328.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een ontheffing van de eisen die in het Bouwbesluit gesteld zijn aan gebouwen bestemd voor het speciaal onderwijs

Periode: 1989-

Grondslag: Bouwbesluit ISOVSO, art. 24, lid 2

Produkt: ministeriële beschikking

NB: de ontheffing kan verleend worden indien een bestaand gebouw geheel of gedeeltelijk voor het eerst als voorziening in de huisvesting in gebruik wordt genomen, of indien in een bestaand gebouw, dat geheel of gedeeltelijk reeds als school voor (voortgezet) speciaal onderwijs in gebruik is, een of meer onderwijsruimten worden ingericht, of dat in het ene of het andere geval zo'n gebouw wordt verbouwd

10.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van ontheffing van de eisen die in het Bouwbesluit gesteld zijn aan ruimten voor onderwijs in lichamelijke oefening, watergewinning of bewegingstherapie in andere gebouwen dan uitsluitend bestemd voor speciaal onderwijs

Periode: 1989-

Grondslag: Bouwbesluit ISOVSO, art. 24, lid 3

Produkt: ministeriële beschikking

NB:

4.6 **BEKOSTIGING ANDERE VOORZIENINGEN MET TOEPASSING VAN LONDO**

Onder *andere voorzieningen* wordt in het Londo-vergoedingsstelsel verstaan:

1. Technisch onderhoud
2. Technische en functieverbeterende aanpassingen
3. Vervanging en aanpassing meubilair
4. Verzekering tegen constructiefouten en herstel en vervanging van schade aan gebouw, meubilair en onderwijsleerpakket ingeval van calamiteiten
5. Onroerend goedbelastingen
6. Overige andere voorzieningen

De vergoeding gaat van het Rijk rechtstreeks naar de gemeenten voor zowel het openbaar als het bijzonder speciaal onderwijs.

4.6.1 **Bekostiging andere voorzieningen; algemeen**

329.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het aan de gemeenten vergoeden van de kosten voor "andere voorzieningen"
Periode: 1987-1996
Grondslag: ISOVSO, art. 95
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

330.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van een overgangsregeling voor de vergoeding van activiteiten betreffende technisch onderhoud en buitenschilderwerk met een lang-cyclisch karakter
Periode: 1984-1990
Grondslag: OISOVSO, art. E 35a
Produkt: Overgangsregeling technisch onderhoud en buitenschilderwerk, 06-10-1990
NB: deze regeling is nodig omdat er, door de invoering van het nieuwe bekostigingsstelsel (Londo), ongelijkheden in de startpositie van scholen ten aanzien van de bekostiging was ontstaan

331.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van vergoedingen aan de gemeenten voor voorzieningen voor technisch onderhoud en buitenschilderwerk
Periode: 1991-
Grondslag: Regeling van 06-10-1990, BO/SP/M-91050671 (Overgangsregeling technisch onderhoud en buitenschilderwerk), art. 2
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de gebouwen dienen op 01-01-1988 bij het (voortgezet) speciaal onderwijs in gebruik te zijn geweest en dienen op 01-01-1991 nog steeds bij het (voortgezet) speciaal onderwijs in gebruik te zijn

332.

Actor: Gedeputeerde Staten
Handeling: beslissen over beroepszaken betreffende niet ingewilligde verzoeken om speciale voorzieningen⁶⁶ ten behoeve van het speciaal onderwijs

---

⁶⁶ Het betreft hier voorzieningen die niet onder het gewone onderhoud of aanschaffingen vallen; vaak gaat het om technisch onderhoud

Periode: 1984-
Grondslag: OISOVSO, art. 82, lid 5
Produkt: beschikking
NB: voordat Gedeputeerde Staten op het beroep beslissen, kunnen ze het advies van de inspecteur vragen

333.

Actor: Gedeputeerde Staten
Handeling: het beslissen in geval van een geschil tussen het schoolbestuur en burgemeester en wethouders over de begroting van de kosten voor speciale voorzieningen ten behoeve van het speciaal onderwijs
Periode: 1984-
Grondslag: OISOVSO, art. 82, lid 6
Produkt: beschikking
NB:

334.

Actor: de inspecteur
Handeling: het adviseren over verzoeken voor voorzieningen ten behoeve van gehandicapte leerlingen die niet in het programma van eisen staan
Periode: 1987-
Grondslag: Wet van 23-12-1987, art. 82a, lid 2
Produkt: advies
NB: dit artikel is toegevoegd bij de wet van 23-12-1987 om knelpunten weg te nemen ingeval een lichamelijk of zintuiglijk gehandicapte leerling een school bezoekt die qua onderwijspakket of meubilair niet is ingesteld op zo'n leerling (Memorie van Toelichting bij de wet van 23-12-1987) Het gaat hier in deze handeling vooral om de bekostiging van een dergelijke voorziening.
De beslissing over een dergelijk verzoek ligt bij burgemeester en wethouders

335.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het jaarlijks vaststellen van de programma's van eisen voor de "andere voorzieningen"
Periode: 1987-1996
Grondslag: ISOVSO, art. 88j
Produkt: ministerieel besluit
NB:

4.6.2 *Programma's van eisen*

336.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van nieuwe programma's van eisen voor andere voorzieningen en materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding voor het jaar 1993
Periode: 1993
Grondslag: Wet van 23-12-1992, Stb. 696 (Spoedwet vermindering vergoeding voor materiële instandhouding en andere voorzieningen in het primair onderwijs), art. 88j lid 1
Produkt: ministerieel besluit
NB: de minister wijkt in deze handeling af van hetgeen in de ISOVSO bepaald is als gevolg van de financiële toestand van het Rijk en de verwachte prijsstijging in 1993. De bedragen van de nieuwe programma's van eisen worden berekend door de bedragen op basis van het prijsniveau in 1992 te verhogen met 2,4 %.

4.7 **BEKOSTIGING MATERIËLE VOORZIENINGEN TEN BEHOEVE VAN DE INSTANDHOUDING MET TOEPASSING VAN LONDO**

Toelichting

Onder vergoeding voor materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding wordt de vergoeding voor de exploitatiekosten verstaan.

De rijksvergoeding voor de materiële instandhouding gaat in het algemeen rechtstreeks naar de desbetreffende bevoegde gezagsorganen van de openbare en bijzondere scholen voor speciaal onderwijs.

De programma's van eisen die vallen onder de materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding zijn onder te verdelen in **gebouwafhankelijke en niet-gebouwafhankelijke programma's van eisen**.

Voor de **gebouwafhankelijke programma's van eisen** geldt dat bepaalde kenmerken, de indicatoren, van het gebouw bepalend zijn voor de hoogte van de vergoeding (bijvoorbeeld het bruto-aantal m² vloeroppervlak).

Voor de **niet-gebouwafhankelijke programma's van eisen** geldt dat bepaalde kenmerken van de school als instituut bepalend zijn voor de hoogte van de vergoeding (bijvoorbeeld het aantal groepen leerlingen).

Er kan de volgende onderverdeling gemaakt worden:

A. Gebouwafhankelijk	B. Niet-gebouwafhankelijk
1. Preventief onderhoud	1. Medezeggenschap ⁶⁷
2. Tuinonderhoud	2. Onderhoud, vervanging en vernieuwing onderwijsleerpakket en onderhoud meubilair, hieronder valt ook het ICT-onderwijs
3. Elektriciteitsverbruik	3. Kosten van administratie, bestuur en beheer
4. Verwarming	4. WA-verzekering
5. Waterverbruik	5. Overige voorzieningen ter verzekering van de goede gang van het onderwijs, zoals onder andere school-zwemmen en vervoer
6. Schoonmaakonderhoud	
7. De publiekrechtelijke heffingen, zoals rioolrecht, reinigingsrechten enz. met uitzondering van OGB/OZB	

4.7.1 **Bekostiging materiële instandhouding; algemeen**

337.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het jaarlijks verstrekken van een vergoeding voor de kosten voor materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding van scholen voor speciaal onderwijs aan bevoegd gezag en gemeente

Periode: 1987-1996

Grondslag: ISOVSO, art. 97

Produkt: ministeriële beschikking

NB:

---

⁶⁷ Medezeggenschap van personeel en ouders/leerlingen binnen het speciaal onderwijs wordt geregeld in artikel 90 van de ISOVSO, en verder in de Wet Medezeggenschap Onderwijs 1992.

338.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het goedkeuren dat voor een nieuwe school voor speciaal onderwijs, welke een nieuwe huisvestingsvoorziening in gebruik neemt, de aanvang van de vergoeding eerder plaatsvindt dan in het Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO onder art. 40, lid 1 bepaalde tijdstip
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 40, lid 2
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

339.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen van de berekening van de leegstand van permanente en van tijdelijke gebouwen bestemd voor het speciaal onderwijs
Periode: 1988-1997
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 48 en 50
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

340.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van een gedeeltelijke vergoeding voor preventief onderhoud en onderhoudsbeheer, zoals genoemd in art. 90 lid 1 a juncto 1 en b juncto 4 van de ISOVSO, van dislocaties in een voorziening voor blijvend gebruik ten behoeve van het speciaal onderwijs
Periode: 1991-
Grondslag: ISOVSO, zoals gewijzigd bij besluit van 22-03-1991, art. 52a, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB: onder "onderhoudsbeheer" wordt verstaan "administratie, beheer en bestuur voor het opstellen van, en het jaarlijks activeren van een onderhoudsplanning inzake gebouw, tuin en schoonmaakonderhoud"

341.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van een volledige vergoeding voor het preventief onderhoud en onderhoudsbeheer van een dislocatie in een voorziening voor blijvend gebruik ten behoeve van het speciaal onderwijs
Periode: 1991-
Grondslag: ISOVSO, zoals gewijzigd bij besluit van 22-03-1991, art. 52a, lid 2
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de volledige vergoeding wordt verstrekt in gevallen waarin de minister bij zijn beslissing op een verzoek als bedoeld in art. 77, 78 of 81 van de ISOVSO, dat betrekking heeft op vervanging van een dislocatie in een voorziening voor blijvend gebruik, vaststelt dat de dislocatie naar verwachting ten minste 15 jaar vanaf het tijdstip van zijn beslissing tot de te vergoeden capaciteit zal behoren

342.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van een jaarlijkse vergoeding aan het schoolbestuur voor de materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding voor gehuurde gebouwen ten behoeve van het speciaal onderwijs
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 56
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de grondslag voor de vergoedingen vormen de programma's van eisen die jaarlijks door de minister vastgesteld worden (zie ook art. 89, lid 1 van de ISOVSO)

343.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van voorschriften inzake de manier waarop het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs de benodigde gegevens moet verstrekken voor de bevoorschotting voor vergoeding van de materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 42, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

344.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het jaarlijks vaststellen van de leidraad voor de controle van de accountant, en de formulieren waarop het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs de gegevens moet vermelden voor de afrekening van de vergoeding voor materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 45, lid 2
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

345.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het jaarlijks verstrekken van overzichten aan het schoolbestuur betreffende de gegevens, aan de hand waarvan in het voorafgaande jaar het voorschot op de vergoeding is vastgesteld
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, art. 45, lid 3
Produkt: overzicht
NB: de overzichten worden jaarlijks voor 1 mei aan het bevoegd gezag verstrekt

346.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van een overgangsregeling voor de vaststelling van de exploitatie-uitgaven voor het jaar 1983 voor scholen voor kinderen die zijn opgenomen in ziekenhuizen en scholen voor langdurig zieke kinderen
Periode: 1983
Grondslag: Besluit van 16-09-1983, art. III
Produkt: ministeriële regeling
NB:

347.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs inzake het beslissen over een verzoek van het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs tot verhoging van het vergoedingsbedrag voor de materiële instandhouding wegens bijzondere omstandigheden
Periode: 1987-
Grondslag: Wet van 23-12-1987, art. 98, lid 1
Produkt: advies
NB:

348.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het beslissen over een verzoek van het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs tot verhoging van het vergoedingsbedrag voor de materiële instandhouding wegens bijzondere omstandigheden
Periode: 1987-
Grondslag: Wet van 23-12-1987, art. 98, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB: in art. 98, lid 3 van de wet van 04-07-1996 worden opgesomd in welke gevallen de minister het verzoek in elk geval afwijst
De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben

4.7.2 *Programma's van eisen*

349.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het jaarlijks vaststellen van de programma's van eisen voor materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding van de scholen voor speciaal onderwijs, gymnastiekaccommodaties en accommodaties ten behoeve van watergewinning en bewegingstherapie
Periode: 1987-1996
Grondslag: ISOVSO, art. 89
Produkt: ministerieel besluit
NB:

4.8 *PERSONEEL*

4.8.1 *-PERSONEELSVORZIENING-*

4.8.1.1 *-Formatie algemeen-*

350.

Actor: Gedeputeerde Staten

Handeling: het verlenen van goedkeuring aan de gemeente om aan onderwijzers in het buitengewoon onderwijs een beloning toe te kennen

Periode: 1950-

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 15, lid 1

Produkt: beschikking

NB: de beloning wordt verleend op grond van het bezit of het gebruik maken in de school van bevoegdheden waarvoor geen wettelijke akten van bekwaamheid verkrijgbaar zijn, en op grond van hun aanwijzing tot plaatsvervanger van het schoolhoofd.

351.

Actor: Gedeputeerde Staten

Handeling: het verlenen van goedkeuring aan de gemeente om een regeling te treffen om tegemoet te komen aan de kosten die onderwijzers in het buitengewoon onderwijs moeten maken indien zij van standplaats veranderen

Periode: 1950-

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 15 lid 1

Produkt: beschikking

NB:

352.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het met bepaalde tijd verlengen van de termijn waarbinnen een vacature in het buitengewoon onderwijs moet zijn vervuld

Periode: 1967-1985

Grondslag: Besluit buo 1967, art. 17, lid 2

Produkt: ministeriële beschikking

NB: voorwaarde hierbij is dat het schoolbestuur uiterlijk in de maand januari van het jaar, volgende op dat, waarin de vacature had moeten zijn vervuld, een daartoe strekkend verzoek indient.

353.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verlenen van een vrijstelling aan een school voor buitengewoon onderwijs betreffende de eisen die gesteld worden om het aantal onderwijzers te kunnen bepalen

Periode: 1950-1985

Grondslag: Besluit blo 1949, art. 43, lid 7 (inzake scholen voor doofstomme kinderen)

art. 54, lid 6 (scholen voor slechthorende kinderen)

art. 61, lid 7 (scholen voor blinde en slechtziende kinderen)

art. 71, lid 4 (scholen voor lichamelijk gebrekkige kinderen)

art. 79, lid 4 (scholen voor kinderen die aan tuberculose lijden)

art. 86, lid 4 (scholen voor ziekelijke kinderen)

art. 95, lid 6 (scholen voor kinderen die aan toevallen lijden)

art. 104, lid 6 (scholen voor zwakzinnige kinderen, niet verbonden aan gestichten)

art. 111, lid 4 (scholen voor zwakzinnige kinderen, verbonden aan gestichten)

art. 118, lid 4 (scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen)

art. 125, lid 5 (scholen voor regerings- en voogdijpupillen, verpleegd in gestichten)

art. 132, lid 3 (scholen verbonden aan pedologische instituten)
art. 139, lid 4 (scholen voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden)
art. 148, lid 8 (scholen voor schipperskinderen)

Besluit van 26-11-1955, art. 148, lid 10 (scholen voor kinderen van ouders die een trekkend bestaan leiden)

Produkt: ministeriële beschikking
NB:

11.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het stellen van regels ten aanzien van de formatie van het personeel werkzaam in het speciaal onderwijs
Periode: 1985-
Grondslag: ISOVSO, art. 22
Produkt: besluit
NB: het gaat hier om directie, onderwijzend personeel en onderwijs ondersteunend personeel

354.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het bepalen dat een lager aantal onderwijzers werkzaam zal zijn op een school voor buitengewoon onderwijs dan voordien bepaald was op grond van het leerlingenaantal
Periode: 1967-1985
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 15, lid 6
Produkt: advies
NB:

12.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat een lager aantal onderwijzers werkzaam zal zijn op een school voor buitengewoon onderwijs dan voordien bepaald was op grond van het leerlingenaantal
Periode: 1967-1985
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 15, lid 6
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het gaat hier om gevallen dat het er sprake is van een aanzienlijke daling van het leerlingenaantal onder het grensgetal, waarnaar het aantal onderwijzers wordt bepaald en een spoedig herstel niet te verwachten is. De verlaging geldt voor een jaar of een gedeelte ervan. De minister beslist nadat hij de Onderwijsraad gehoord heeft.

4.8.1.2 *-Formatie ten behoeve van ambulante begeleiding-*

13.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van regels voor de berekening van de formatie voor ambulante begeleiding voor scholen die wel en scholen die niet deelnemen aan een samenwerkingsverband
Periode: 1995-
Grondslag: Uitvoeringsbesluit WSNS, 27-01-1995, Stb. 55, art. 11 en 11a
Produkt: ministerieel besluit
NB:

355.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het geven van een overgangsregeling voor de vergoeding van de kosten voor ambulante begeleiding voor het schooljaar 1995-1996
Periode: 1992-1995
Grondslag: ISOVSO, art. 93a
Produkt: ministerieel besluit
NB:

4.8.1.3 -Ander onderwijzend- en niet-onderwijzend personeel-

356.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van de tabellen betreffende de formatie van groeps- en vakonderwijs , groeps-grootte, opslagpercentages en de formatie van onderwijs ondersteunend personeel voor een school voor meervoudig gehandicapte kinderen
Periode: 1992-
Grondslag: Formatiebesluit ISOVSO1992, Stb. 127, art. 19
Produkt: ministerieel besluit
NB:

357.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het toekennen van klasse-assistenten aan scholen/afdelingen voor meervoudig gehandicapte kinderen
Periode: 1992-
Grondslag: Formatiebesluit ISOVSO, Stb. 127, art. 19
Produkt: ministerieel besluit , beleidsregel van 21-05-1991
NB:

4.8.2 BEKOSTIGING VAN DE UITGAVEN VOOR PERSONEEL-

4.8.2.1 -Algemeen-

358.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vergoeden van uitgaven voor personeel aan de schoolbesturen van openbare en bijzondere scholen voor speciaal onderwijs
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 23 (tot 1967)
Besluit buo 1967, art. 22, lid 1 (tot 1985)
(de bezoldiging geschiedt volgens de in de Lager -onderwijs wet van 1920, art. 30 lid 1 bedoelde AMvB gestelde regels)
ISOVSO, art. 101
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de vergoeding wordt op schoolniveau, dus aan de hand van de formatie op de afzonderlijke scholen, vastgesteld (Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 73, lid 1), tenzij het gaat om personeel dat volgens art. 24 a van de OISOVSO is aangesteld voor meerdere scholen, waardoor de vergoeding voor meerdere scholen van het schoolbestuur gezamenlijk wordt vastgesteld.

359.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verhogen of verlagen van de vergoeding voor personeelskosten binnen het buitengewoon onderwijs in geval van toename of afname van het leerlingenaantal of andere bijzondere omstandigheden
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 23, lid 2 en 3
Produkt: advies
NB:

360.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verhogen of verlagen van de vergoeding voor personeelskosten binnen het buitengewoon onderwijs in geval van toename of afname van het leerlingenaantal of andere bijzondere omstandigheden
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 23, lid 2 en 3
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben

361.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het gedeeltelijk vergoeden van personeelskosten van scholen voor buitengewoon lager onderwijs
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 24, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het gaat in deze handeling om gevallen waarbij op een school een vacature voor een onderwijzer langer dan zes maanden onvervuld blijft. In bijzondere gevallen kan de minister de termijn waarop een vacature onvervuld mag blijven zonder dat deze consequenties heeft voor de bekostiging verlengen.

362.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verminderen van de rijksbijdrage in de personeelskosten van scholen voor buitengewoon onderwijs
Periode: 1950-
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 25, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB: in art. 25, lid 1 van het Besluit blo wordt een opsomming gegeven in welke gevallen er een vermindering plaats zal vinden; in dit artikel gaat het om openbare scholen. In art. 26 lid 1 wordt een opsomming gegeven van de omstandigheden waarin de vermindering plaats zal vinden in geval van een bijzondere school voor buitengewoon lager onderwijs.

363.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verhogen van de vergoeding voor de aanstelling van onderwijzers in gevallen waarin aan een school voor buitengewoon onderwijs wordt gegeven in twee of meer van de vakken Frans, Duits, Engels, wiskunde en handelskennis
Periode: 1950-1967
Grondslag: Besluit blo 1949, art. 62 (betreffende scholen voor blinde en slechtziende kinderen)
art. 72 (scholen voor lichamelijke gebrekkige kinderen)
art. 80 (scholen voor kinderen die lijden aan tuberculose)
art 87 (scholen voor ziekelijke kinderen)
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

364.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het verlenen van een vergoeding aan een school voor buitengewoon onderwijs ten behoeve van de aanstelling van een of meer extra onderwijzers voor een jaar of een gedeelte ervan
Periode: 1967-
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 174, lid 2
Produkt: advies
NB:

365.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een vergoeding aan een school voor buitengewoon onderwijs ten behoeve van de aanstelling van een of meer extra onderwijzers voor een jaar of een gedeelte ervan
Periode: 1967-
Grondslag: Besluit buo 1967, art. 174, lid 2
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het gaat in deze handeling over gevallen waarbij het aantal leerlingen sterk toeneemt of over andere bijzondere gevallen.
De minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben.

366.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verstrekken van een bedrag aan het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs dat overeenkomt met de geldswaarde van de gedurende het schooljaar niet gebruikte formatie eenheden
Periode: 1988-
Grondslag: Formatiebesluit ISOVSO 1992, Stb. 127, art. 26, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

367.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het voorbereiden van regels om per schoolsoort de grondslag te kunnen vaststellen van de formatie voor de reguliere taken van de school voor speciaal onderwijs, met inbegrip van de formatieve fricties, en de formatie voor speciale doeleinden
Periode: 1992-1995
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93a, lid 1
Produkt: advies
NB:

368.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van regels om per schoolsoort de grondslag te kunnen vaststellen van de formatie voor de reguliere taken van de school voor speciaal onderwijs, met inbegrip van de formatieve fricties, en de formatie voor speciale doeleinden
Periode: 1992
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93a, lid 1
Produkt: AMvB, Formatiebesluit ISOVSO 1992, Stb. 127

NB: de minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben (deze adviesverplichting is vervallen bij de Wet van 10-07-1995, Stb. 355)

369.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het voorbereiden van regels die het mogelijk maken om extra formatie toe te kennen aan scholen waarvan het leerlingenaantal gedurende het schooljaar meer toeneemt dan verwacht

Periode: 1992-1995

Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93a, lid 2

Produkt: advies

NB:

370.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van regels die het mogelijk maken om extra formatie toe te kennen aan scholen waarvan het leerlingenaantal gedurende het schooljaar meer toeneemt dan verwacht

Periode: 1992

Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93a, lid 2

Produkt: AMvB, Formatiebesluit ISOVSO 1992, Stb. 127

NB: de minister dient de Onderwijsraad gehoord te hebben (deze adviesverplichting is vervallen bij de Wet van 10-07-1995, Stb. 355)

371.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden extra formatie aan een school toegekend kan worden

Periode: 1992-

Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93a, lid 3

Produkt: ministeriële regeling

NB:

372.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verstrekken van een maandelijks voorschot aan het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs in verband met de uitgaven voor het personeel

Periode: 1988-

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 68

Produkt: ministeriële beschikking

NB: de hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de te verwachten vergoeding zoals bedoeld in art. 101 van de ISOVSO

14.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het goedkeuren van een geautomatiseerd systeem voor de salarisadministratie van personeel in het (voortgezet) speciaal onderwijs

Periode: 1987-

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 69

Produkt: ministerieel besluit

NB: voor de wijze van uitkering van de voorschotten voor uitgaven van personeel wordt er een onderscheid gemaakt in bevoegd gezag van een school die wel of niet aangesloten is bij een geautomatiseerd systeem. Men

spreekt als gevolg daarvan over CASO-scholen en niet-CASO-scholen, naar de naam van het geautomatiseerde salarissysteem

373.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen van het tijdstip waarvoor het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs, aangesloten bij een geautomatiseerd salarissysteem, gegevens voor de bevoorschotting moet verstrekken
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 70, lid 2
Produkt: ministerieel besluit
NB: het gaat hier om vergoeding van personeelskosten zoals bedoeld in art. 101, lid 3 van de ISOVSO

374.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen van het tijdstip waarvoor het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs, dat niet aangesloten is bij een geautomatiseerd salarissysteem, gegevens voor de bevoorschotting moet verstrekken
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 71
Produkt: ministerieel besluit
NB:

375.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van nadere voorschriften betreffende de wijze waarop de het voorschot voor uitgaven van personeel moet worden aangevraagd, vastgesteld en verstrekt
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 72
Produkt: ministeriële regeling
NB:

376.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat de vergoeding voor uitgaven voor verscheidene categorieën van onderwijzend personeel gezamenlijk wordt vastgesteld
Periode: 1988-1993
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 73, lid 3
Produkt: ministerieel besluit
NB: het gaat hier bijvoorbeeld om een categorie als vervangend personeel

377.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat verrekening van de voorschotten voor personeelskosten binnen het speciaal onderwijs plaats moet vinden met de nog uit te keren vergoeding voor uitgaven voor personeel
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 74, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

378.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het aan een schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs verstrekken van het verschil tussen

vergoeding en voorschot voor uitgaven voor personeel
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 74, lid 2
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

379.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat wordt afgeweken van een maandelijkse bevoorschotting van een school voor speciaal onderwijs betreffende de personeelskosten
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 77, lid 3
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het gaat hier om gevallen waarbij op verzoek van het schoolbestuur is afgeweken van de formatieregeling als gevolg van bijzondere omstandigheden, zoals genoemd in art. 23. lid 4 en 24. lid 2 van de ISOVSO

380.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het namens het Rijk verstrekken van een voorschot voor de salarisuitgaven voor ambulante begeleiding
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 80
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

381.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het stellen van regels voor het verstrekken van jaarlijkse overzichten per school voor speciaal onderwijs betreffende leerlingenaantallen, formatieplaatsen en verstrekte voorschotten
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO, OISOVSO, art. 76, lid 3
Produkt: ministeriële regeling
NB:

382.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het jaarlijks vaststellen van een leidraad ten behoeve van de accountantscontrole, van formulieren betreffende de verklaringen van de accountant en het schoolbestuur en de personeelsgegevens van het voorafgaande jaar
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 83, lid 2
Produkt: ministeriële regeling
NB:

383.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van een formulier voor het verstrekken van gegevens voor vergoeding van personeelskosten voor ambulante begeleiding door scholen aangesloten bij een geautomatiseerd salarissysteem en scholen die dat niet zijn
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 76, lid 2 en 76a, lid 2
Produkt: ministeriële regeling
NB:

384.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van een formulier voor het verstrekken van de gegevens betreffende het aantal leerlingen dat door de school ambulante begeleiding geboden wordt
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 79, lid 3
Produkt: ministeriële regeling
NB:

385.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het ten behoeve van de afrekening verstrekken van jaarlijkse overzichten per school betreffende leerlingenaantallen, formatieplaatsen en verstrekte voorschotten
Periode: 1988-
Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, art. 83, lid 3
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

386.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van een regeling betreffende het verminderen van de vergoeding van de uitgaven voor het personeel
Periode: 1990-
Grondslag: Wet van 04-07-1990, Stb. 363, art. 102, lid 5
Produkt: ministeriële regeling
NB:

387.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen dat de vermindering van de vergoeding voor uitgaven voor het personeel binnen het speciaal onderwijs wegens gewichtige redenen niet zal plaatsvinden
Periode: 1990-
Grondslag: Wet van 04-07-1990, Stb. 363, art. 102, lid 6
Produkt: ministeriële beschikking
NB: het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs verzoekt de minister daartoe over te gaan

4.8.2.2 -Verbruik van formatierekeneenheden-

Toelichting

Vanaf 1992 kent de minister jaarlijks, aan de hand van het formatiebudgetsysteem, een budget toe aan het schoolbestuur voor de personeelskosten. Dit budget bestaat niet uit geld, maar uit zogenaamde formatierekeneenheden (fre's). Elke fre vertegenwoordigt voor de minister een gemiddelde waarde die jaarlijks wordt vastgesteld. Het schoolbestuur heeft een zekere mate van vrijheid bij het aanwenden van de rekeneenheden.

388.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het vaststellen van een verhoging van de aantallen formatierekeneenheden wegens herbezetting in verband met uitbreiding arbeidsduurverkorting binnen het speciaal onderwijs
Periode: 1995-
Grondslag: Besluit van 03-11-1995, Stb. 571, art. 20b, lid 1 (besluit tot wijziging van onder andere Formatiebesluit ISOVSO

1992, Stb. 127)
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

389.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een ontheffing aan het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs van de voorwaarde die geldt om een verhoging van het aantal formatierekeneenheden te krijgen
Periode: 1995-
Grondslag: Besluit van 03-11-1995, Stb. 571, art. 20b, lid 5
Produkt: ministeriële beschikking
NB: in art. 5 van dit besluit wordt een opsomming gegeven van de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden

390.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het instellen van een commissie die zal adviseren over de aanvraag van het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs voor opslag van het aantal formatierekeneenheden vanwege herbezetting
Periode: 1995-
Grondslag: Besluit van 03-11-1995, Stb. 571, art. 20b, lid 6
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de commissie wordt ingesteld op voordracht van de daarvoor in aanmerking komende vakorganisaties van overheids- en onderwijspersoneel en organisaties van gemeente- en schoolbesturen

391.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van opslag aan het schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs van het aantal formatierekeneenheden vanwege herbezetting in verband met de regeling bevordering arbeidsparticipatie ouderen
Periode: 1995-
Grondslag: Besluit van 03-11-1995, Stb. 571, art. 20c
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

392.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het toekennen van extra faciliteiten voor de commissie van onderzoek
Periode: 1987-1996
Grondslag: ISOVSO, art. 93a, lid 3
Produkt: ministeriële regeling
NB: de commissie van onderzoek geeft advies over leerlingen die met ambulante begeleiding regulier onderwijs zouden kunnen volgen zonder eerst een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs te hebben bezocht (de "rechtstreekse instromers")

393.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het toekennen van extra formatie aan een school voor speciaal onderwijs op grond van bijzondere omstandigheden
Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93a, lid 4
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

394.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het stellen van voorwaarden aan de toekenning van extra formatie aan een school voor speciaal onderwijs in verband met bijzondere omstandigheden

Periode: 1992-

Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93a, lid 4

Produkt: ministeriële regeling

NB:

395.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van de termijnen waarbinnen besluiten naar aanleiding van verzoeken tot extra formatie moeten worden genomen

Periode: 1992-

Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93a, lid 4

Produkt: ministeriële regeling

NB:

396.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het voorbereiden van een regeling voor het verbruik van de formatierekeneenheden⁶⁸ bij aanstelling van personeel, van overdracht van formatierekeneenheden aan een andere school, van het recht op verzilvering van de eenheden en van de verplichte besteding van onderdelen van de formatie

Periode: 1992-

Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93d, lid 2

Produkt: AMvB, Formatiebesluit ISOVSO 1992, Stb. 127

NB:

397.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van de geldswaarde van de niet verbruikte formatierekeneenheden binnen een school voor speciaal onderwijs

Periode: 1992-

Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93d, lid 3

Produkt: ministeriële regeling

NB: de geldswaarde wordt jaarlijks vastgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de ontwikkeling van de gemiddelde personeelslasten

4.8.2.3 *-Bekostiging waarborg werkloosheids- en wachtgelduitkeringen / participatiefonds-*

---

⁶⁸ De totale omvang van de formatie die voor vergoeding van het Rijk in aanmerking komt is het formatiebudget. Dit formatiebudget wordt toegekend in de vorm van formatierekeneenheden. Artikel 93d van de ISOVSO geeft de structuur van het formatiebudgetsysteem aan.

398.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het aanwijzen van een rechtspersoon in verband met de bekostiging van vervanging en onvrijwillige taakvermindering van het personeel binnen het speciaal onderwijs
Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 110a, lid 1
Produkt: ministerieel besluit
NB: in art. 110a wordt de basis gelegd voor de verplichte aansluiting van schoolbesturen bij een rechtspersoon die zich ten doel stelt waarborgen te bieden voor de kosten van vervanging van personeel en voor de kosten die voortvloeien uit rechtspositionele verplichtingen ten aanzien van personeel dat gebruik maakt van de regeling voor onvrijwillige taakvermindering

399.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een ontheffing van de verplichte aansluiting van het schoolbestuur bij een rechtspersoon op grond van bezwaren van godsdienstige of levensbeschouwelijke aard
Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 110a, lid 3
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de minister verleent de ontheffing slechts als het schoolbestuur aantoont dat een afdoende andere voorziening is getroffen

400.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het aanwijzen van een rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid welke waarborgen biedt voor de kosten van werkloosheidsuitkeringen of herplaatsbaarheidswachtgelden ten behoeve van gewezen personeel binnen het speciaal onderwijs
Periode: 1995-
Grondslag: Wet van 09-03-1995, Stb. 155, art. 110b, lid 1
Produkt: ministerieel besluit
NB: het bestuur van een school moet aangesloten zijn bij een rechtspersoon

401.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het verlenen van een ontheffing aan de verplichting dat een schoolbestuur van een school voor speciaal onderwijs zich moet aansluiten bij een bepaalde rechtspersoon
Periode: 1995-
Grondslag: Wet van 09-03-1995, Stb. 155, art. 110b, lid 3
Produkt: ministeriële beschikking
NB: de ontheffing kan verleend worden op grond van bezwaren van godsdienstige of levensbeschouwelijke aard; het schoolbestuur dient wel aan te tonen dat er een andere voorziening is getroffen met betrekking tot de werkloosheidsuitkeringen of herplaatsingswachtgelden

402.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bepalen van de hoogte van het bedrag dat beschikbaar gesteld wordt aan de rechtspersoon in verband met de kosten voor vervanging en onvrijwillige taakvermindering van het personeel binnen het speciaal onderwijs

Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 110a, lid 4
Produkt: ministeriële beschikking
NB: dit bedrag wordt jaarlijks beschikbaar gesteld

403.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het goedkeuren van de statuten van de rechtspersoon
Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 111a, lid 1
Produkt: ministerieel besluit
NB: in de statuten worden de rechten en verplichtingen van de schoolbesturen geregeld.
De minister toetst bovendien de bijdrage welke het schoolbestuur volgens art. 110a, lid 2 jaarlijks is verplicht te doen aan de rechtspersoon

404.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het geven van aanwijzingen aan de rechtspersoon⁶⁹
Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 111a, lid 1, art. 111b, lid 1
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

405.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het intrekken van de aanwijzing van de rechtspersoon
Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 111a, lid 1 i, art. 111b, lid 1
Produkt: ministerieel besluit
NB:

406.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden van nadere voorschriften omtrent de uitoefening van de bevoegdheden van de minister en omtrent de gevolgen van intrekking van de aanwijzing van de rechtspersoon

---

⁶⁹ Het gaat hier om aanwijzingen

- in verband met de minimaal door de rechtspersoon te geven waarborgen
- met het oog op de afstemming van activiteiten van de rechtspersoon op het algemene beleid inzake preventie van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid
- om de nakoming te verzekeren van verplichtingen
- om de door de minister gevraagde inlichtingen te verkrijgen
- in gevallen dat het algemeen belang dit vereist

Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 111a, lid 4, art. 111b, lid 1
Produkt: AMvB
NB:

407.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het zenden van een verslag aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de doeltreffendheid en de effecten van de werkzaamheden van de rechtspersoon
Periode: 1995-
Grondslag: Wet van 09-03-1995, Stb. 155, art. 111b, lid 2
Produkt: ministerieel besluit
NB: dit verslag wordt verzonden binnen 5 jaar na aanwijzing van de rechtspersoon bedoeld in art. 110b, en vervolgens telkens na 5 jaar

408.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het bevorderen van de totstandkoming van een K.B. waarbij de Tijdelijke Wet Arbeidsbemiddeling Onderwijs vervalt
Periode: 1995-
Grondslag: Wet van 09-03-1995, Stb. 155, art. XII
Produkt: AMvB
NB:

4.8.2.4 *-Vervanging van personeel-*

409.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het aan een school voor speciaal onderwijs vergoeden van de kosten van vervanging van personeel en van werkloosheidsuitkeringen of herplaatsingswachtgelden
Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93e
Produkt: ministeriële beschikking
NB:

410.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het jaarlijks vaststellen van de omvang van de vergoeding van de vervangingskosten van personeel, van werkloosheidsuitkeringen of herplaatsingswachtgelden binnen het speciaal onderwijs
Periode: 1992-
Grondslag: Wet van 27-02-1992, Stb. 113, art. 93e
Produkt: ministeriële regeling
NB:

4.8.2.5 *-Bekostiging van scholing en nascholing van personeel-*

Toelichting

In deze paragraaf gaat het zowel om scholing of nascholing van het personeel op het gebied van het speciaal onderwijs, als om scholing en nascholing op het gebied van het computer of ICT (informatie- en communicatie technologie) onderwijs, dat meer en meer toegepast wordt binnen het speciaal onderwijs.

411.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van het vergoedingsbedrag per formatieplaats voor nascholing van het personeel binnen het speciaal onderwijs

Periode: 1993-

Grondslag: Wet van 07-07-1993, Stb. 405, art. 93f

Produkt: ministeriële regeling

NB:

412.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het jaarlijks aan het schoolbestuur vergoeden van de kosten voor nascholing van personeel binnen het speciaal onderwijs in de maanden januari en augustus van het uitkeringsjaar

Periode: 1993-1995

Grondslag: Wet van 07-07-1993, Stb. 405, art. 93g

Produkt: ministeriële beschikking

NB:

413.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het verstrekken van een jaarlijkse vergoeding voor de kosten voor nascholing van personeel

Periode: 1993-1996

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, Stb. 617, zoals gewijzigd bij besluit van 16-06-1995, Stb. 347, art. 77b

Produkt: ministeriële beschikking

NB: deze regeling is met terugwerkende kracht geldig vanaf 01-08-1993.

Het Rijk vergoedt aan het schoolbestuur onderscheidenlijk 7/12 gedeelte en 5/12 gedeelte van de vergoeding, bedoeld in art. 93g van de ISOVSO, waarop het schoolbestuur dat jaar recht heeft

414.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het jaarlijks vaststellen van een leidraad voor de accountantscontrole ten behoeve van de personeelskosten voor nascholing binnen het speciaal onderwijs en de formulieren voor de verklaringen en verstrekking van personeelsgegevens

Periode: 1996

Grondslag: Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO 1987, zoals gewijzigd bij besluit van 16-06-1995, Stb. 347, art. 77d

Produkt: ministeriële regeling

NB:

4.8.2.6 -Schoolspecifieke knelpunten-

15.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het stellen van voorwaarden voor de vergoeding ten behoeve van de bestrijding van schoolspecifieke knelpunten in de personeelsvoorziening binnen het speciaal onderwijs

Periode: 1996-

Grondslag: Wet van 31-01-1996, Stb. 157, art. 93e, lid 1

Produkt: ministeriële regeling

NB:

Toelichting

Het overheidsbeleid met betrekking tot de internationalisering van het onderwijs als geheel heeft de volgende hoofddoelstellingen:

- het aanpassen van de onderwijsinhoud aan de eisen van de internationale samenleving
- het bevorderen van internationale contacten tussen onderwijsinstellingen en tussen studenten, scholieren en docenten
- het aangaan en onderhouden van internationale contacten op het gebied van de overheid

Internationalisering moet leiden tot een meerwaarde voor de inhoud en de kwaliteit van het eigen onderwijs, en heeft als doel de leerling voor te bereiden op de internationale samenleving (Zie ook de nota's "Grenzen verleggen I en II)

Binnen de Europese Unie

Nederland streeft er naar samen te werken met andere lidstaten van de EU, en op die manier netwerken tussen onderwijsinstellingen te bevorderen.

Het internationaal beleid op het gebied van het speciaal onderwijs is zeer beperkt, en richt zich op enkele specifieke actieprogramma's zoals **HELIOS**, dat gericht is op de bevordering van de integratie van gehandicapten door middel van de verbetering van de leer- en arbeidsmogelijkheden, en het instellen van experts-werkgroepen voor onder andere zorgverbreding en informatie- en communicatie technologie. Europese samenwerking is van groot belang bij de ontwikkeling van technologische aanpassingen in het onderwijs voor gehandicapten.

Voor het primair onderwijs, dus voor het basis- én speciaal onderwijs, zijn van belang:

- het actieprogramma **GENT-breed**, een samenwerkingsprogramma tussen Vlaanderen en Nederland. GENT staat voor "Gehele Nederlandse Taalgebied", en is een actieprogramma dat in 1994 van start is gegaan en bedoeld is voor alle sectoren van het onderwijs. Het is daarbij de bedoeling dat beleidsinformatie wordt uitgewisseld en aandacht wordt geschonken aan een gemeenschappelijke probleemaanpak.
- bilaterale samenwerking met afzonderlijke lidstaten van de EU om onder andere de mobiliteit van leraren, zoals dat bijvoorbeeld vorm krijgt in het mobiliteitsprogramma **PLATO** (Promotie Lerarenmobiliteit voor Arbeidservaring Training in het buitenlandse Onderwijs) te bevorderen. Een belangrijke voorwaarde voor de vergroting van de mobiliteit is de internationale erkenning en de vergelijking van diploma's; door het van kracht worden van de *Algemene wet erkenning EG-hoger-onderwijsdiploma's* (uitvoering van richtlijn nr. 89/48/EEG) in 1994, kunnen de leraren in andere lidstaten van de EU hun beroep uitoefenen.
- **GROS** staat voor Grensoverschrijdende Regionale Onderwijskundige Samenwerking, en heeft als doel een intensieve en langdurige samenwerking te bevorderen tussen de Nederlandse onderwijsinstellingen en onderwijsinstellingen in de buurlanden.

Van belang voor het basis- en speciaal onderwijs is het **Europees Platform voor het Nederlands Onderwijs** dat in 1991 opgericht is om de Europese dimensie vorm te geven. Het doel is leerlingen voor te bereiden op hun functioneren als Europese burgers, consumenten en deelnemers in het arbeidsproces. Het Europees Platform is als intermediaire organisatie verantwoordelijk voor het onderwijsprogramma SOCRATES, dat op 1 januari 1995 in werking is getreden. Voor het primair onderwijs is SOCRATES van belang omdat het de samenwerking tussen scholen bevordert door het vormen van "partnerships".

4.9.1 -Algemeen-

415.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het(mede)voorbereiden van het vaststellen, wijzigen en intrekken van internationale regelingen op het gebied van het speciaal onderwijs
Periode: 1950-1996
Grondslag:
Produkt: internationale regelingen of activiteiten op het gebied van het (voortgezet)speciaal onderwijs
NB:

416.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden, bepalen, inbrengen en afstemmen van Nederlandse standpunten en bijdragen inzake het speciaal onderwijs in overleg met supranationale organisaties
Periode: 1950-1996
Grondslag:
Produkt:
NB:

417.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het deelnemen aan internationale actieprogramma's op het gebied van het speciaal onderwijs
Periode: 1950-1996
Grondslag:
Produkt:
NB:

418.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden en vaststellen van wetgeving betreffende erkenning van EG-onderwijsdiploma's
Periode: 1989-1994
Grondslag: Richtlijn nr. 89/48/EEG
Produkt: Algemene Wet erkenning EG-hoger-onderwijsdiploma's, 15-12-1993, Stb. 29
NB: deze wet maakt het mogelijk dat inwoners van de lidstaten van de Europese Unie op grond van hun hoger-onderwijsdiploma hun beroep kunnen uitoefenen in een andere EU-lidstaat.

419.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het voorbereiden en vaststellen van wetgeving betreffend erkenning van EG-beroepsopleidingen
Periode: 1992-1994
Grondslag: Richtlijn nr. 92/51/EEG
Produkt: Algemene Wet erkenning EG-beroepsopleidingen, wet van 29-06-1994, Stb. 640
NB: deze wet maakt toelating binnen de Europese-Unie mogelijk tot beroepen waarvoor in Nederland een beroepsopleiding op niet-hoger-onderwijsniveau wordt vereist

4.9.2 -Buitenlandse bewijzen van bekwaamheid-

4.9.2.1 -Algemeen-

Toelichting

Deze paragraaf heeft betrekking op het algemene internationale onderwijsbeleid. Het gaat hierbij om de internationale betrekkingen met landen binnen en buiten Europa, alsmede de gelijkstelling van bewijzen van bekwaamheid die buiten

Nederland behaald zijn.

In de paragrafen 4.9.2.2 en 4.9.2.3 wordt ingegaan op de internationale onderwijssamenwerking met Suriname en met de Nederlandse Antillen en Aruba.

420.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het vaststellen van regels ten aanzien van een aanvraag tot het verkrijgen van een EG-verklaring ten behoeve van leraren uit de EU-lidstaten die in Nederland (voortgezet) speciaal onderwijs willen geven

Periode: 1992-1996

Grondslag: Algemene Wet erkenning EG-hoger-onderwijsdiploma's, Wet van 15-12-1993, Stb. 29, art. 11

Produkt: ministeriële regeling, Regeling onderwijsbevoegdheid Lid-staten, 17-05-1994, AB/IE 94003260

NB:

421.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het stellen van voorwaarden en beperkingen voor het verkrijgen van de bevoegdheid tot het geven van speciaal onderwijs en/of voortgezet speciaal onderwijs aan personen die in het bezit zijn van een in het buitenland behaald bewijs van bekwaamheid, niet zijnde personen die onderdaan zijn van een Lid-staat van de E.U.

Periode: 1985-1996

Grondslag: ISOVSO, art. 3, lid 4

Produkt: ministeriële regeling, Regeling bevoegdheid basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs van 16-12-1996 kenmerk PO/PJ-96032306

NB: Om te bepalen of het buitenlandse bewijs van bekwaamheid voldoet aan de gestelde eisen kan advies worden ingewonnen bij de NUFFIC (Netherlands Universities Foundation For International Cooperation)

* het gaat hier om bevoegdheden voor zowel basisonderwijs als (voortgezet) speciaal onderwijs

4.9.2.2 -De buiten Nederland verworven bewijzen van bekwaamheid; Suriname

Toelichting

Suriname, de Nederlandse Antillen en Aruba nemen een speciale plaats in binnen het internationale onderwijsbeleid binnen de periode 1950-1996. Er bestaat momenteel echter een verschil in regeling van de onderwijssamenwerking met enerzijds Suriname, dat in 1975 onafhankelijk werd, en anderzijds de Nederlandse Antillen en Aruba, welke nog steeds deel uitmaken van het Koninkrijksverband. Er is daarom gekozen voor een uitsplitsing in twee paragrafen.

In deze paragraaf gaat het om bewijzen van bekwaamheid die in Suriname behaald zijn. Het gaat hier dus om handelingen die plaatsvonden *binnen het Koninkrijksverband*.

Met Suriname bestaat, na de onafhankelijkheid in 1975, een Cultureel Verdrag en een Raamverdrag . De middelen voor de uitvoering van het Raamverdrag over de onderwijssamenwerking tussen de minister van Onderwijs en Volksontwikkeling in Suriname, en de minister van Onderwijs in Nederland worden beschikbaar gesteld door de minister van Ontwikkelingssamenwerking.

422.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het gelijkstellen van een in Suriname verworven bewijs van

Periode: bekwaamheid met een bewijs van bekwaamheid dat in Nederland is behaald
1950-1985
Grondslag: tot 1985: LOW 1920, art. 129 ter, lid 2
Produkt: advies; nr. O.R. 95278 OVO van 09-07-1981
NB:

423.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het gelijkstellen van een in Suriname verworven bewijs van bekwaamheid met een bewijs van bekwaamheid dat in Nederland is behaald
Periode: 1950- 1985
Grondslag: tot 1985: LOW 1920, art. 129 ter, lid 2
Produkt: ministerieel besluit van 15-12-1982, kenmerk DI/SC/CO-122.810, houdende gelijkstelling van in Suriname behaalde bewijzen van bekwaamheid met overeenkomstige Nederlandse bewijzen van bekwaamheid als (volledig) bevoegd onderwijzer en (hoofd)kleuterleidster
NB: er worden tijdsbependingen aangegeven; het gaat om Surinaamse akten uitgereikt vóór 1981.
De minister dient eerst de Onderwijsraad gehoord te hebben

* De Lager-onderwijswet maakte geen onderscheid tussen lager- en buitengewoon onderwijs voor zover het bewijzen van bekwaamheid betrof

424.

Actor: de Onderwijsraad
Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het gelijkstellen van een in Suriname verworven bewijs van bekwaamheid met een bewijs van bekwaamheid dat in Nederland is behaald
Periode: 1985-1987
Grondslag: ISOVSO, art. 3, lid 3
Produkt: advies; nr. O.R. 5/287P van 04-12-1986
NB: (deze adviesverplichting is vervallen bij de Wet van 10-07-1995 betreffende afschaffing adviesverplichtingen) Stb. 355

16.

Actor: de minister van Onderwijs
Handeling: het gelijkstellen van een in Suriname verworven bewijs van bekwaamheid met een overeenkomstig bewijs van bekwaamheid dat in Nederland is behaald
Periode: 1985-1987
Grondslag: ISOVSO, art. 3, lid 3
Produkt: ministeriële regeling van 12-01-1987, no DI/SC/OBO/OB-155.268, Stcrt. 14, 1987, houdende gelijkstelling van in Suriname behaalde bewijzen van bekwaamheid met overeenkomstige Nederlandse bewijzen van bekwaamheid als (volledig) bevoegd onderwijzer en (hoofd)kleuterleidster
NB: er wordt een tijdsbepending aangegeven; het gaat om Surinaamse akten behaald vóór 1981
De minister van Onderwijs dient eerst de Onderwijsraad gehoord te hebben

4.9.2.3 -De buiten Nederland verworven bewijzen van bekwaamheid; Nederlandse Antillen en Aruba-

Toelichting

Binnen het Koninkrijksverband bestaat een projectmatige onderwijssamenwerking met de Nederlandse Antillen en Aruba; deze samenwerking wordt geregeld en gefinancierd door het KabNA (Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken) .

425.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het gelijkstellen van een in de Nederlandse Antillen of Aruba verworven bewijs van bekwaamheid met een overeenkomstig bewijs van bekwaamheid dat in Nederland is behaald

Periode: 1950-1985

Grondslag: tot 1985: LOW 1920, art. 129 ter, lid 2

Produkt: advies; nr. O.R. 95278 OVO van 09-07-1981

NB:

426.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het gelijkstellen van een in de Nederlandse Antillen of Aruba verworven bewijs van bekwaamheid met een overeenkomstig bewijs van bekwaamheid dat in Nederland is behaald

Periode: 1950-1985

Grondslag: tot 1985: LOW 1920, art. 129 ter, lid 2

Produkt: ministerieel besluit, 08-12-1982, kenmerk DI/SC/CO-122.811, houdende gelijkstelling van in de Nederlandse Antillen of in Aruba behaalde bewijzen van bekwaamheid met overeenkomstige Nederlandse bewijzen van bekwaamheid als (volledig) bevoegd onderwijzer en (hoofd)kleuterleidster.

NB: er worden tijdsbeperingen aangegeven; het gaat om Antilliaanse en Arubaanse akten uitgereikt vóór 1988

427.

Actor: de Onderwijsraad

Handeling: het adviseren van de minister van Onderwijs over het gelijkstellen van een in de Nederlandse Antillen of Aruba verworven bewijs van bekwaamheid met een overeenkomstig bewijs van bekwaamheid dat in Nederland is behaald

Periode: 1985-1987

Grondslag: ISOVSO, art. 3, lid 3

Produkt: advies; nr. O.R. 5/287 P van 04-12-1986

NB: deze adviesverplichting is vervallen bij de Wet van 10-07-1995 betreffende afschaffing adviesverplichtingen, Stb. 355

17.

Actor: de minister van Onderwijs

Handeling: het gelijkstellen van een in de Nederlandse Antillen of Aruba verworven bewijs van bekwaamheid met een overeenkomstig bewijs van bekwaamheid dat in Nederland is behaald

Periode: 1985-1987

Grondslag: ISOVSO, art. 3, lid 3

Produkt: ministeriële regeling van 12-01-1987, no DI/SC/OBO-155.269, Stcrt 14, 1987, houdende gelijkstelling van in de Nederlandse Antillen of in Aruba behaalde bewijzen van bekwaamheid met overeenkomstige Nederlandse bewijzen van bekwaamheid als (volledig) bevoegd onderwijzer en (hoofd)kleuterleidster.

NB: er wordt een tijdsbepering aangegeven; het gaat om Antilliaanse en Arubaanse akten behaald vóór 1988

5. Bronnen

5.1 Wet- en regelgeving

- Schuurman en Jordens, 7-IV, Interimwet op het Speciaal Onderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs, 1995
  - Schuurman en Jordens, 7-VI, Overige regelgeving bij de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs, Overgangswet ISOVSO, 1995
  - Schuurman en Jordens, 7a, L.O.-Wet 1920 (besluiten en beschikkingen) 1965
  - Schuurman en Jordens, 7a, L.O.-Wet 1920 (besluiten en beschikkingen) 1985
  - Schuurman en Jordens, 60, Onderwijswetgeving Algemeen, 1995
-
- Eerste Kamerstukken:
    - Handelingen 07-12-1982
    - Handelingen 14-12-1982
  - Tweede Kamerstukken:
    - Vergaderjaar 1984-1985, Aangangsel van de Handelingen 617, 6331169
    - Vergaderjaar 1985-1986, Aangangsel van de Handelingen 187
    - Vergaderjaar 1986-1987, Aangangsel van de Handelingen 555

5.2 Geraadpleegde bronnen

- *Boekholt, dr. P.Th.F.M, en Booy, dr. E.P. de.* Geschiedenis van de school in Nederland van Gorcum, 1987
- *Boekholt, Dr. P.Th.F.M.* Onderwijsgeschiedenis, Walburgpers, 1991
- *Bolkestein, G. en Menkveld, H.* Ontwikkelingslijnen naar speciaal onderwijs, Callenbach, 1978
- *Bolkestein, drs. G, Duindam, Dr. S.J.G., Jong, Sj. J. de, Mourik, Drs. A.T.van, en Tol, A.van.* Facetten van speciaal onderwijs, hoofdstuk 2; de plaats van speciaal onderwijs in het onderwijsbestel. Orthovisies nummer 9, Wolters-Noordhof, 1979
- *Departementale studies, nummer 6, Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Vuga, 1995*
- *Dodde, dr.N.L.* Het nederlandse onderwijs verandert, Coutinho, 1983
- *Een steun in de rug: naar leerlinggebonden financiering, Commissie leerlinggebonden financiering in het speciaal onderwijs, Sdu, oktober 1995*
- *Graas, D.* Zorgenkinderen op school , Geschiedenis van het speciaal onderwijs in Nederland, 1900-1950, Garant 1996.
- *Hendriks, M.T.H.* Londo met beleid, beleid met Londo: theorie en praktijk van het bekostigingsstelsel basisonderwijs, VNG, 1990
- *Informatiedossiers over de structuren van de onderwijsystemen in de Europese Unie 1995, Nederland, Brochure van de Directie Voorlichting en Bibliotheek, ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, 1995*
- *Inventaris van het archief van de (hoofd)afdeling Lager Onderwijs/directie Kleuter- en Basisonderwijs van het Departement van Onderwijs (Kunsten) en Wetenschappen (1935-1975), Centrale Archief Selectiedienst Ministerie van Binnenlandse Zaken, Winschoten 1989*
- *Knippenberg, H. en Ham, W. Van der.* Een bron van aanhoudende zorg: 75 jaar ministerie van Onderwijs (Kunsten) en Wetenschappen 1918-1993, van Gorcum, 1994
- *Literatuurrapport ten behoeve van de bewerking van het archief van de Afdeling Lager Onderwijs 1918-1975, Departement van Onderwijs (Kunsten) en Wetenschappen, Centrale Archief Selectiedienst, Winschoten, 1986*
- *Nieuwsbrieven WSNS, uitgaven van het Procesmanagement Weer Samen Naar School, 1993-1996*
- *Onbegrensd talent, Internationalisering van onderwijs, publicatie van het Ministerie van OCenW, maart 1997*
- *Pameijer, N.K.* Weer Samen Naar School....op weg naar 1997, van Gorcum, 1993
- *Rijswijk, C.M. van en Berg, L. van den.* Het speciaal onderwijs in hoofdlijnen, Kaderboek, uitgeverij Balans, 1991
- *Speciaal onderwijs, brochures van het LDC in samenwerking met het Ministerie van OCenW, 1995*
- *Staatsalmanakken, jaargangen 1950, 1955, 1960, 1965, 1970, 1976, 1980, 1985, 1990, 1994-1995, 1996.*
- *Uitleg, uitgaven van het Ministerie van OCenW, verschillende nummers, jaargang 1996*

- *Weer Samen Naar School; de volgende fase*, publicatie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, SDU, augustus 1995
- *Weer Samen Naar School, uitwerkingsnotitie*, publicatie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, SDU, mei 1996

5.3 Personen die een bijdrage geleverd hebben aan het onderzoek

De volgende personen zijn, hetzij door middel van interviews, hetzij door hun schriftelijke reacties op de verschillende concepten, betrokken geweest bij het onderzoek naar het speciaal onderwijs;

- dhr. A.G.M. Bol, Ministerie van OCenW, PO/A
- mw. A. Van Dorp, Ministerie van OCenW, FacB/DBA
- mw. I.A.B. van Erp, Ministerie van OCen W, PO/DB (contactpersoon binnen de directie PO)
- mw. mr. A.I.G. Hage, Ministerie van OCenW, PO/PJ
- mw. ir. A.S. Heukels, Ministerie van OCen W, CFI/FTO/TBF
- mw. drs. A.M. Juli, Ministerie van OCen W, PO/BB
- dhr. drs. P. Morin, Ministerie van OCenW, afd. PO/BB
- dhr. mr. K.A. Prosetiko, Ministerie van OCenW, PO/PJ
- dhr. J.W.A. Rotteveel, Ministerie van OCenW, PO/PJ
- dhr.C.A. Vreeburg, Ministerie van OCenW, PO/BB

6. Bijlagen

6.1 Indeling van schoolsoorten waar buitengewoon (lager) c.q. (voortgezet) speciaal onderwijs wordt gegeven.

A. Het *Besluit buitengewoon lager onderwijs 1949* onderscheidt de volgende schoolsoorten:

scholen voor

- doofstomme kinderen
- blinde en slechtziende kinderen
- lichamelijk gebrekkige kinderen
- kinderen lijdende aan tuberculose
- ziekelijke kinderen
- kinderen lijdende aan toevallen
- zwakzinnige kinderen
- zwakzinnige kinderen, verbonden aan gestichten
- zeer moeilijk opvoedbare kinderen
- regerings- en voogdij-pupillen, verpleegd in de voor hen bestemde gestichten
- kinderen op scholen verbonden aan pedologische instituten
- kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden
- schipperskinderen

B. Het *Besluit buitengewoon onderwijs 1967* maakt onderscheid in de volgende schoolsoorten:

scholen voor

- dove kinderen
- slechthorende kinderen
- ernstig spraakgebrekkige kinderen, die niet tevens behoren tot de dove- of slechthorende kinderen
- blinde kinderen
- slechtziende kinderen
- lichamelijk gebrekkige kinderen
- kinderen, die zijn opgenomen in herstellingsoorden voor langdurig zieken (later gewijzigd in kinderen die zijn opgenomen in ziekenhuizen)
- ziekelijke kinderen (later gewijzigd in langdurig zieke kinderen)
- kinderen, die aan toevallen lijden (vervallen bij KB van 30-12-1981, Stb. 824)
- debiele kinderen (later vervangen door moeilijk lerende kinderen)
- imbeciele kinderen (later vervangen door zeer moeilijk lerende kinderen)
- zwakzinnige kinderen , verbonden aan gestichten (vervallen bij KB van 27-09-1982, Stb. 574)
- zeer moeilijk opvoedbare kinderen
- kinderen op scholen verbonden aan inrichtingen, zoals bedoeld in art. 5 van de Beginselenwet voor de kinderbescherming (vervallen bij KB van 27-09-1982, Stb. 574)
- kinderen op scholen verbonden aan pedologische instituten
- kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden
- continu-onderwijs aan schipperskinderen
- ligplaatsonderwijs aan schipperskinderen
- woonwagenkampkinderen
- kinderen van kermisexploitanten en circusmedewerkers (deze laatste groep leerlingen is toegevoegd bij het besluit van 28-02-1984, Stb. 88)
- meervoudig gebrekkige kinderen (toegevoegd bij besluit van 14-12-1972, Stb. 745)

C. De *Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (ISOVSO) van 1982* onderscheidt de volgende schoolsoorten:

scholen voor

- dove kinderen
- slechthorende kinderen
- kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden
- visueel gehandicapte kinderen
- lichamelijk gehandicapte kinderen
- kinderen die zijn opgenomen in ziekenhuizen
- langdurig zieke kinderen
- moeilijk lerende kinderen
- zeer moeilijk lerende kinderen
- zeer moeilijk opvoedbare kinderen
- kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden
- kinderen in scholen verbonden aan pedologische instituten
- meervoudig gehandicapte kinderen
- in hun ontwikkeling bedreigde kleuters

6.2 Overzicht belangrijkste wet- en regelgeving op het gebied van het buitengewoon (lager) c.q. (voortgezet) speciaal onderwijs

- Besluit van 28-12-1949 (Besluit buitengewoon lager onderwijs 1949), Stb. J 596
- Besluit van 28-07-1958 (Besluit Stichtingskosten buitengewoon lager onderwijs), Stb.361
- Besluit van 02-02-1967, houdende regeling van het buitengewoon lager onderwijs (Besluit buitengewoon onderwijs 1967), Stb.58
  - Belangrijke wijzigingen:
    - Besluit van 22-12-1972, Stb. 764
    - Besluit van 06-11-1978, Stb. 582
    - Besluit van 30-12-1981, Stb. 824
    - Besluit van 22-03-1982, Stb. 170
    - Besluit van 27-09-1989, Stb. 574
    - Besluit van 16-09-1983, Stb. 462
    - Besluit van 28-02-1984, Stb. 88
- Wet van 15-12-1982, houdende Interimwet op het Speciaal Onderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs (ISOVSO), Stb 730
- Overgangswet Interimwet op het Speciaal Onderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs (OISOVSO), Wet van 19-12-1984, Stb 653
- Besluit overgangsmaatregelen speciaal onderwijs 1985, besluit van 07-06-1985, Stb 317
- Besluit van 18-09-1985, houdende voorschriften van onderwijskundige aard voor het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (Onderwijskundig besluit ISOVSO), Stb 517
- Besluit van 23-12-1987, houdende uitvoeringsvoorschriften betreffende voorzieningen in de huisvesting van scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs (Huisvestingsbesluit ISOVSO), Stb. 616
- Besluit van 23-12-1987, houdende (intrekking van het Bekostigingsbesluit ISOVSO en vaststelling van het Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO, i.v.m. de invoering van het bekostigingsstelsel van de ISOVSO (Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO), Stb 617
- Besluit van 13-12-1988, houdende voorschriften met betrekking tot de voorzieningen in de huisvesting van scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs (Bouwbesluit ISOVSO) , Stb 585
- Besluit van 12-03-1992, houdende de nieuwe formatieregeling voor scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs (Formatiebesluit ISOVSO 1992), Stb. 127
- Wet van 23-12-1994, Stb. 940 (Weer Samen Naar School)
- Wet van 04-07-1996, Stb. 402
- Wet van 04-07-1996, Stb. 403

6.3 Verklaring van begrippen uit de wet- en regelgeving met betrekking tot het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs.

- **Activiteitenplan:**

Een overzicht waarin de activiteiten van de leerlingen voor een bepaald tijdvak en de taken van het onderwijzend personeel worden opgenomen, alsmede de taken van het niet-onderwijzend personeel dat belast is met diagnostische, therapeutische of op andere wijze het onderwijs ondersteunende taken.

Het geeft tevens de schooltijden, de vakanties en de andere vrije dagen aan.

- **Ambulante begeleiding:**

De begeleiding door een aan een school verbonden leraar van een of meer leerlingen in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs die zonder deze begeleiding onderscheidenlijk zouden zijn aangewezen op het onderwijs dat de school verzorgt, alsmede de ondersteuning van een school voor basisonderwijs of voor voortgezet onderwijs bij de opvang van zodanige leerlingen door een leraar, orthopedagoog, psycholoog of logopedist van een school

- **Ander onderwijs:**

Uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs, niet zijnde speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, alsmede al dan niet uit 's Rijks kas bekostigde basiseducatie aan volwassenen

- **Bevoegd gezag:**

Voor wat betreft:

- een openbare school: het college van burgemeester en wethouders voor zover de raad niet anders bepaalt
- een bijzondere school: de rechtspersoon bedoeld in art. 44 van de ISOVSO

- **Bijzondere school:**

Door een natuurlijk persoon of een privaatrechtelijke rechtspersoon in stand gehouden school

- **Bruto vloeroppervlakte:**

De bruto vloeroppervlakte wordt bepaald overeenkomstig NEN 2630

- **Dislocatie in een voor blijvend gebruik bestemde voorziening**

Gebouw of ruimte met een permanente bouwaard, niet zijnde een hoofdgebouw, waaraan ingevolge een beslissing van Onze minister in het kader van registratie van het huisvestingsbestand, in het kader van het overzicht bedoeld in art. 77 van de wet, dan wel in het kader van de toepassing van art. 78 of 81 van de wet, het rangordnummer 1 of hoger is toegekend

- **Formatiebudget:**

De totale omvang van de formatie, bestaand uit:

- de formatie voor de vervulling van reguliere taken van de school, met inbegrip van een opslag in verband met formatieve fricties
- de formatie voor speciale doeleinden, die kan verschillen al naar gelang het scholen voor speciaal onderwijs, scholen voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of afdelingen betreft

- **Gymnastieklokaal:**
Ruimte groter dan 120 m² die is bedoeld voor onderwijs in lichamelijke oefening aan leerlingen van 6 jaar en ouder
- **Lokaal voor motorische therapie:**
Ruimte van 120 m² of minder die is bedoeld voor onderwijs in lichamelijke oefening aan leerlingen van 6 jaar en ouder
- **Mytyschool:**
School voor motorisch gehandicapte kinderen; de naam "mytyschool" is ontleend aan een sprookje van de Belgische schrijver Maurice Maeterlinck. Het is een verhaal over de kinderen Mytyl en Tytyl, die samen op zoek gaan naar een blauwe vogel die genezing kan brengen aan hun gehandicapte buurmeisje.
- **Nascholing:**
Een vorm van scholing gegeven aan leden van het personeel om hun kennis, inzicht, vaardigheden en beroepshoudingen direct verband houdend met de uitoefening van hun beroep, voortbouwend op de in de initiële opleiding verworven aanvangsbekwaamheid te verdiepen en uit te breiden
- **Netto vloeroppervlakte:**
De netto vloeroppervlakte bepaald overeenkomstig NEN 2630
- **Openbare rechtspersoon:**
Een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld als bedoeld in artikel 39a
- **Openbare school:**
  1. Door een of meer gemeenten, al dan niet te zamen met een of meer privaatrechtelijke rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid, in stand gehouden school
  2. Een door een openbare rechtspersoon als bedoeld in art. 39a van de ISOVSO in stand gehouden school
  3. Een door een stichting als bedoeld in art. 39b in stand gehouden school
- **Rijdende school:**
Een voertuig ingericht voor het geven van onderwijs aan kinderen van kermisexploitanten en in voorkomend geval de daarbij behorende woon- en verblijfgelegenheid
- **School:**
Een school voor speciaal onderwijs, school voor voortgezet speciaal onderwijs of school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs
- **Schoolbad:**
Ruimte waarin opgenomen een bad dat kan worden gebruikt voor watergewinning of bewegingstherapie
- **Schoolwerkplan:**
Een overzicht van de organisatie en de inhoud van het onderwijs.
Het schoolwerkplan voor het (voortgezet) speciaal onderwijs vermeldt ten minste:
  - * de leer- en ontwikkelingsdoelen van de school of scholen
  - * de leerstofkeuze, de omvang van de leerstof en de ordening daarvan

- * de didactische werkvormen, de onderwijsleerpakketten met inbegrip van het ontwikkelingsmateriaal
- * de wijze waarop leerlingen die daarvoor in aanmerking komen, worden voorbereid op plaatsing in het basisonderwijs of voortgezet onderwijs of in een andere soort van speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs
- * de betrekkingen die worden onderhouden met scholen voor basisonderwijs, scholen voor voortgezet onderwijs en andere scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs
- * de wijze waarop de leerling wordt voorbereid op zijn plaats in de maatschappij
- * de schoolorganisatie, waaronder begrepen de indeling in groepen en andere regelingen met het oog op de inrichting van het onderwijsleerproces en de praktijktijd
- * de wijze waarop wordt nagegaan of en in hoeverre door de organisatie en de inhoud van het onderwijsleerproces de gewenste resultaten worden bereikt
- * de wijze waarop de voortgang van de leerlingen wordt beoordeeld en daarover wordt gerapporteerd
- * de wijze waarop het contact met de ouders wordt onderhouden
- * de activiteiten die door de school worden verricht en de activiteiten voor bepaalde doeleinden of groepen leerlingen waarvoor uit de openbare kas faciliteiten beschikbaar worden gesteld
- * de wijze waarop de begeleiding van leerlingen door de niet-onderwijsgevenden die belast zijn met diagnostische, therapeutische of op andere wijze het onderwijs ondersteunende taken, gestalte krijgt
- * een geschillenregeling ingeval van verschil in opvatting over de inrichting van het schoolwerkplan
- * de werkwijze van de commissie van onderzoek
- * de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan verzoeken om examen te doen aan een school voor regulier onderwijs
- * de wijze waarop schoolverzuim wordt voorkomen en de maatregelen die bij schoolverzuim worden genomen

- **Speellokaal**

Ruimte die is bedoeld voor onderwijs in lichamelijke oefening aan leerlingen van 6 jaar en ouder

- **Symbiose:**

onderwijs waarbij een of meer groepen leerlingen, ter uitvoering van een deel van het schoolwerkplan voor zover het betrekking heeft op voortgezet speciaal onderwijs, onderwijs ontvangen op een school voor voortgezet onderwijs

- **Tylytschool:**

School voor meervoudig gehandicapte kinderen.

- **Vakonderwijs:**

Onderwijs dat gegeven wordt door een leraar bij het speciaal onderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs die uitsluitend is benoemd voor het geven van bepaalde onderwijsactiviteiten of vakken

- **Voor blijvend gebruik bestemde voorzieningen:**

huisvestingsvoorzieningen met een permanente bouwaard die door keuze van ontwerp en door de aard van de constructies en materialen ten minste 60 jaar als volwaardige huisvesting kunnen functioneren, alsmede onderwijsleerpakket en meubilair als bedoeld in art. 6, lid 1h

- **Voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen:**

huisvestingsvoorzieningen die door keuze van ontwerp en door de aard van de constructies en

materialen 15 tot 20 jaar als volwaardige huisvesting kunnen functioneren

6.4 De geschiedenis van de organisatie

Op 25 september 1918 werd het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ingesteld, nadat "onderwijs" jarenlang een taak van het Departement van Binnenlandse Zaken geweest was.

In november 1940 werd het Departement opgesplitst in

- a) Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming
- b) Departement van Volksvoorlichting en Kunsten

Bij Koninklijk Besluit van 17 september 1944 echter, werd bepaald dat het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, zodra de Minister van OK en W zijn werkzaamheden in Nederland zou hervatten, opnieuw als één geheel ingesteld zou worden. De taken zouden niet anders zijn dan die van begin 1940.

In 1965 werden de "Kunsten" ondergebracht in het Departement van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk, evenals zaken als mediabeleid en volksonwikkeling. Het Departement van OK en W werd nu het Departement van O en W.

In 1967 kwamen de volgende zaken weer onder O en W terecht:

- de Rijkscommissie voor Vaderlandse Geschiedenis
- de Rijkscommissie van Advies inzake het bibliotheekwezen
- de Koninklijke Bibliotheek
- het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie (RIOD)

In de periode 1945-1950 namen de taken van het departement snel toe, wat ook te zien was aan de groei van het aantal ambtenaren.

In de jaren zeventig werd het ministerie van O en W, dat sinds 1966 uit twee directoraten-generaal (Onderwijs en Wetenschappen) bestond, sterk gereorganiseerd. In 1973 werd het Directoraat-Generaal voor de Wetenschappen (DGW) gereorganiseerd, terwijl het Directoraat-Generaal voor het Onderwijs (DGO) in 1974 aan de beurt was. Deze reorganisatie staat bekend als de McKinsey-reorganisatie.

De belangrijkste veranderingen waren:

- er kwamen drie velddirectoraten-generaal voor het basisonderwijs (DGBO), voor het voortgezet onderwijs (DGVO) en voor het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (DGHW)
  - er werden aparte eenheden opgericht voor de beleidsontwikkeling
  - er vonden belangrijke aanpassingen plaats van de organisatiestructuur van het ministerie aan de nieuwe onderwijsstructuur; de bestaande directies werden aan herschikking onderworpen en er kwamen nieuwe directies binnen de hoofdindeling van de drie directoraten-generaal.
- Naast deze drie directoraten-generaal werd een coördinerend directoraat-generaal opgericht: het Directoraat-Generaal voor de Diensten Onderwijs en Inspectie (DGD)

De reorganisatie van de jaren zeventig bleek niet te voldoen; dit leidde in 1982 tot enkele wijzigingen binnen de organisatie.

De jaren negentig luidden een nieuwe periode in: overleg en dialoog met het onderwijsveld gaan een belangrijke plaats innemen. De opvattingen over de sturende rol van het ministerie veranderden, wat tot gevolg had dat het ministerie in 1992 op fundamentele wijze gereorganiseerd werd.

Doordat maatschappelijke, maar ook onderwijskundige vraagstukken door de beleidssectoren heenlopen was deze reorganisatie noodzakelijk; sinds 1992 wordt het ministerie niet langer geleid door afzonderlijke DG's maar door een Bestuursraad die voor de ambtelijke besturing van het departement als geheel verantwoordelijk is. Het beleid wordt nu integraal ontwikkeld.

Sinds 1994 is "Cultuur" weer toegevoegd aan het ministerie, dat nu het ministerie van OC en W heet.

De organisatiestructuur sinds 1992 ziet er als volgt uit:

- De **Bewindspersonen** vormen de politieke leiding en geven sturing aan het ministerie.
- De **Bestuursraad** staat aan de top van de ambtelijke organisatie.
 Taken: - adviseren van de politieke leiding
  - leiding geven aan beleidsvernieuwing, implementatie, toepassing en toezicht
  - het reguleren van het ambtelijk verkeer met de politieke top
- De **Stafdirectie Bestuur en Beleid** ondersteunt de politieke en ambtelijke leiding, organiseert de besluitvorming en heeft daarbij internationale en strategische taken
- De **Velddirecties** (zes in totaal) ontwikkelen het onderwijsbeleid.
 Taken: - het voorbereiden van het beleid
  - het dragen van begrotingsverantwoordelijkheid voor hun sector
  - het zorgdragen voor de implementatie van het beleid
  - het organiseren van de evaluatie
- De **Aspectdirecties** dragen zorg voor zaken die alle velldirecties betreffen, zoals Studiefinanciering, Wetgeving en Juridische Zaken en dergelijke.
- De **Ondersteunende directies** hebben te maken met zowel de velldirecties als met de aspectdirecties (bijvoorbeeld Personeelszaken)
- De **zelfstandige organisaties** zoals Centrale Financiën Instellingen (CFI) en de Informatie Beheer Groep (IBG)
- De **Inspectie** houdt toezicht op het onderwijs, op basis van de Grondwet, en is verantwoording verschuldigd aan de minister

PIVOT-publicaties

Brochures:

Van de selectie van papier naar de selectie van handelingen

Een methode voor de vervaardiging van een archiefselectie-instrument uitgaande van het handelen van de overheid (samenstelling: W.D. Küller; ISBN 90-74442-03-X) 's-Gravenhage, 1992, 1993

Om de kwaliteit van het behoud:

NORMEN 'GOEDE EN GEORDENDE STAAT'

(samenstelling: M. Beekhuis/R.C. Hol; ISBN 90-74442-10-2) 's-Gravenhage, 1993

Handelend optreden

Overheids handelen: modellen, onderzoeksmethoden en toepassingen

(samenstelling: medewerkers PIVOT; ISBN 90-74442-27-7) 's-Gravenhage, 1994

De toegang ontsloten

Voordrachten gehouden op de themabijeenkomst over bewerking en toegankelijkheid van het archiefblok over de Rijksbegroting van het ministerie van Financiën over de periode 1940-1981

(samenstelling: R.W. Steensma; ISBN 90-74442-41-2) 's-Gravenhage, 1996

Rapporten:

- 1 *Coördinatie op hoog niveau*
Institutioneel onderzoek naar de ministeriële coördinatie organen en de ambtelijke voorportalen, 1945-1990
(samenstelling: dr. L. Hovy; ISBN 90-74442-01-3) 's-Gravenhage, 1992
- 2 *Kwakzalverij is nooit uit te roeien: 'Mundus vult decipi'*
Een onderzoek naar instituties en wet- en regelgeving op het terrein van de medische beroepen en opleidingen, 1940-1990 (samenstelling: F. van Dijk; ISBN 90-74442-02-1) 's-Gravenhage, 1992
- 3 *Oorlog duurt een leven lang* **uitverkocht**
Een onderzoek naar instituties en wet- en regelgeving inzake de oorlogsgetroffenen, 1945-1990
(samenstelling: drs. A.S. Fris; ISBN 90-74442-04-8) 's-Gravenhage, 1993
- 4 *Telecommunicatie en post in Nederland* **uitverkocht**
Een institutioneel onderzoek op het beleidsterrein telecommunicatie en post, 1945-1990
(samenstelling: J.W.J.M. Bogaarts en dr. L. Hovy; ISBN 90-74442-05-6) 's-Gravenhage, 1993
- 5 *Zicht op toezicht*
Een institutioneel onderzoek naar het staatstoezicht op de volksgezondheid, 1940-1990
(samenstelling: drs. L.B. Humbert; ISBN 90-74442-06-4) 's-Gravenhage, 1993
- 6 *Planning van voorzieningen in de gezondheidszorg*
Rapport van een institutioneel onderzoek, 1945-1990
(samenstelling: J.W.J.M. Bogaarts; ISBN 90-74442-07-2) 's-Gravenhage, 1993
- 7 *Verzekerd van zorg*
Een onderzoek naar instituties en wet- en regelgeving op het terrein van de bekostiging en verzekering van de gezondheidszorg als onderdeel van het stelsel van structuur en financiering van de gezondheidszorg, 1940-1990 (samenstelling: F. van Dijk; ISBN 90-74442-09-9) 's-Gravenhage, 1993
- 8 *De vaststelling van tarieven in de gezondheidszorg*
Een institutioneel onderzoek, 1945-1990
(samenstelling: J.W.J.M. Bogaarts; ISBN 90-74442-08-0) 's-Gravenhage, 1993
- 9 *Het Bejaardenbeleid*
Een onderzoek naar instituties en wet- en regelgeving inzake het ouderenbeleid, 1945-1990
(samenstelling: drs. A.S. Fris; ISBN 90-74442-12-9) 's-Gravenhage, 1993
- 10 *Rechtspleging en rechtshulp*
De datageschiedenis van handelingen en organisatie-eenheden van de justitiële ministeriële organisatie van de rechtspleging en rechtshulp, 1945-1992
(samenstelling: drs. C.K. Berghuis; ISBN 90-74442-14-5) 's-Gravenhage, 1993
- 11 *Nationaliteiten*
Een onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van de nationaliteitsaangelegenheden, 1945-1991
(samenstelling: drs. A.H. Netiv; ISBN 90-74442-13-7) 's-Gravenhage 1994

- 12 *'So many laws argue so many sins'*
Een onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van de wetgeving, 1945-1991
(samenstelling: drs. A.H. Netiv; ISBN 90-74442-11-0) 's-Gravenhage 1994
- 13 *Kwaliteit op recept*
Een onderzoek naar de actoren en handelingen op het terrein geneesmiddelen en medische hulpmiddelen, 1940-1990
(samenstelling: drs. L.B. Humbert, drs. F. van der Doe en drs. M.J.B. Kavelaars; ISBN 90-74442-16-1) 's-Gravenhage 1994
- 14 *Externe Adviesorganen in de gezondheidszorg* **uitverkocht**
Een institutioneel onderzoek op het terrein van de advisering in de gezondheidszorg, 1940-1990 (samenstelling: drs. N.P. van Egmond en drs. F. van der Doe; ISBN 90-74442-15-3) 's-Gravenhage 1994
- 15 *Per slot van rijksrekening*
Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein beheer van de rijksbegroting, 1940-1993
(samenstelling: F. van Dijk; ISBN 90-74442-17x) 's-Gravenhage 1994
- 16 *Luchtvaart gebonden* **uitverkocht**
Een institutioneel onderzoek op het terrein van de burgerluchtvaart, 1945-1993
(samenstelling: dr. L. Hovy; ISBN 90-74442-18-8) 's-Gravenhage 1994
- 17 *Driemaal 's Raads Recht*
Een institutioneel onderzoek naar de taakgebieden van de Raad van State, (1940) 1945-1990
(samenstelling: drs. A. Spijksma en drs. L. Verbeek; ISBN 90-74442-20x) 's-Gravenhage 1994
- 18 *De heilige koe geboekstaafd*
Een institutioneel onderzoek naar het handelen van de Rijksdienst voor het Wegverkeer, 1951-1994
(samenstelling: J.W.J.M. Bogaarts; ISBN 90-74442-19-6) 's-Gravenhage 1994
- 19 *Belastingver(h)effend*
Een institutioneel onderzoek naar de actoren en handelingen op het terrein van het heffen en invorderen van belastingen, 1940-1993
(samenstelling: P. Lamboo; ISBN 90-74442-24-2) 's-Gravenhage 1994
- 20 *Roeien met de riemen*
Een onderzoek naar instituties, bedrijfsprocessen en handelingen met betrekking tot het beleidsterrein militair materieel Koninklijke Marine, 1945-1993
(samenstelling: drs. A.G. de Vries; ISBN 90-74442-22-6) 's-Gravenhage 1994
- 21 *Stuurlui aan wal*
Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein scheepvaart en maritieme zaken, 1980-1994
(samenstelling: drs. J.T. Klinkenberg; ISBN 90-74442-21-8) 's-Gravenhage 1994
- 22 *Smelten, pletten, ponsen en slaan (geldvoorziening)*
Een institutioneel onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van het 'geldwezen' (de geldvoorziening), 1940-1993
(samenstelling: drs. N.P. van Egmond; ISBN 90-74442-23-4) 's-Gravenhage 1994
- 23 *De toelating van vreemdelingen*
Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein toelating van vreemdelingen, 1945-1993
(samenstelling: drs. C.K. Berghuis, W. Hoffstädt, W.D. Küller; ISBN 90-74442-28-5) 's-Gravenhage 1994
- 24 *Ter bevordering van menswaardige arbeid* **uitverkocht**

- Rapport institutioneel onderzoek op het beleidsterrein arbeidsomstandigheden 1940-1993
(samenstelling: M. Schaap, A. Spijksma; ISBN 90-74442-25-0) 's-Gravenhage 1994
- 25 *Geef acht (militair personeel; beroeps- en reserve-personeel)*
Een institutioneel onderzoek naar bedrijfsprocessen en handelingen op het beleidsterrein militair personeel: beroeps- en reservepersoneel in dienst van het ministerie van Defensie en voorgangers, 1945-1993
(samenstelling: drs. F. van der Doe, drs. M.L. Loef; ISBN 90-74442-26-9) 's-Gravenhage 1994
- 26 *Agrarisch Onderwijs*
Een onderzoek naar actoren, taken en handelingen op het beleidsterrein Agrarisch Onderwijs in de periode 1945-1992
(samenstelling: G.M.C.J. Smeets; ISBN 90-74442-30-7) 's-Gravenhage 1995
- 27 *Tussen waarneming en neerslag*
Een institutioneel onderzoek naar het takenpakket van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
(samenstelling: W.D. Küller; ISBN 90-74442-29-3) 's-Gravenhage 1994
- 28 *Waterstaat*
Rapport van een institutioneel onderzoek naar het overheidshandelen op het beleidsterrein waterstaat over de periode 1945-1994 (samenstelling: J.W.J.M. Bogaarts; 90-74442-31-5) 's-Gravenhage 1995
- 29 *Eenheid in verscheidenheid*
Een institutioneel onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van staatkundige verhoudingen en samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden in de periode 1954-1995
(samenstelling: drs. I. Broos; ISBN 90-74442-32-3) 's-Gravenhage 1996
- 30 *Inlichtingendienst Buitenland*
Een institutioneel onderzoek naar de Buitenlandse Inlichtingendienst/Inlichtingendienst Buitenland (1946-1996)
(samenstelling: dr. D. Engelen; ISBN 90-74442-33-1) 's-Gravenhage 1996
- 31 *Handelen met de sterke arm*
Rapport institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein politie (deel II), 1994
(samenstelling: drs. M.J.B. Kavelaars; ISBN 90-74442-34-X) 's-Gravenhage 1996
- 32 *Flora en Fauna*
Rapport van een onderzoek naar het beleidsterrein Flora en Fauna in de periode 1945-1993
(samenstelling: drs. M.L. Baten; ISBN 90-74442-35-8) 's-Gravenhage 1996
- 33 *Van monumentale waarde*
Een institutioneel onderzoek naar de rijksoverheidsbemoeyenis met monumentenzorg, 1945-1990
(samenstelling: drs. F. van der Doe en drs. H. Spijkerman; ISBN 90-74442-36-6) 's-Gravenhage 1996
- 34 *Geld(t) voor overzee*
Institutioneel onderzoek naar overzeese pensioenen en eenmalige uitkeringen aan Indische oorlogsslachtoffers
(samenstelling: drs. N.J.W. de Goeje; ISBN 90-74442-40-4) 's-Gravenhage 1996
- 35 *Pacht- en Grondprijnsbeleid*
Institutioneel onderzoek naar twee beleidsterreinen die zich begeven op het deeltaakgebied prijsbeheersing van de landbouwgronden 1945-1993
(samenstelling: drs. C.K. Berghuis en drs. A.S. Fris; ISBN 90-74442-37-4) 's-Gravenhage 1996
- 36 *Echt goud, echt zilver ?*
Rapport van een institutioneel onderzoek naar de taken en de handelingen betreffende het waarborgen van (platina), gouden en zilveren werken over de periode 1940-1995.
(samenstelling drs. G. Beks; ISBN 90-74442-39-0) 's-Gravenhage 1996
- 37 *De grens verlegd*

- Rapport van een institutioneel onderzoek naar de taken en het overheidshandelen op het beleidsterrein invoerrechten en accijnzen, 1940-1962
(samenstelling drs. G. Beks; ISBN 90-74442-38-2) 's-Gravenhage 1996
- 38 *De grens geslecht*
Rapport van een institutioneel onderzoek naar de taken en het overheidshandelen op het beleidsterrein invoerrechten en accijnzen, 1962-1995
(samenstelling A.A. Mietes; ISBN 90-74442) 's-Gravenhage 1996
- 39 *Zakelijk gezien*
Rapport van het institutioneel onderzoek naar de taken en handelingen van de dienst Domeinen van het ~~ministerie~~ van Financiën over de periode 1945-1994
(samenstelling F. van Dijk; ISBN 90-74442-42-2) 's-Gravenhage 1996
- 40 *Geregeld toezicht*
Een institutioneel onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van de regulering van ~~en~~ en het toezicht op de centrale bank, het kredietwezen, het effectenverkeer en het giroverkeer (en de ~~Rijkspostspaarbank~~), het voorkomen van het witwassen van uit criminele activiteiten verkregen gelden, en ~~het~~ financiële verkeer in buitengewone omstandigheden, 1940-1995
(samenstelling drs. N.P. van Egmond; ISBN 90-74442-43-9) 's-Gravenhage 1996
- 41 *En morgen gezond weer op*
Een institutioneel onderzoek naar het takenpakket en de handelingen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne, 1940-1995
(samenstelling drs. I.E.C.M. Broos, ing. S. Slagter en drs. H.E. Erich; ISBN 90-74442-46-3) 's-Gravenhage 1996
- 42 *Leergeld*
Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein studiefinanciering, 1945-1994
(samenstelling J. van der Meer en G.J. Willighagen; ISBN 90-74442-47-1) 's-Gravenhage 1997